

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΕ'

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1998

ΑΡΙΘ. 20

Ἡ Ἐκκλησία μέσα στό δημοκρατικό Κράτος

Μέσα στά γνήσια δημοκρατικά πλαίσια ἡ ποιότης τῆς πολιτικῆς καὶ πολιτειακῆς πράξεως ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ποιότητα τῶν ὑποκειμένων αὐτῆς. Γι' αὐτὸ ἐφ' ὅσον ἡ ἐξυγίανσις τῶν πολιτικῶν καὶ πολιτειακῶν λειτουργιῶν προϋποθέτει τὴν ἐξυγίανσι τῶν ἀνθρώπων, ἡ δημοκρατία ὡς μορφή κράτους προϋποθέτει τὴ δημοκρατία ὡς τρόπο καὶ μορφή ζωῆς. Ἡ δημοκρατία εἶναι δυνατόν νὰ πραγματώνεται μόνον γιὰ δημοκράτες

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὁμοτ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

καὶ μόνον ἀπὸ δημοκράτες. Τὸ δημοκρατικὸ ἰδεώδες πρέπει νὰ ἰσχύη ὡς καθολικὸ κοινωνικὸ ἰδεώδες. Ὅλες ἀνεξαιρέτως οἱ δομὲς καὶ λειτουργίαι τοῦ κράτους πρέπει νὰ προσδιορίζονται ἀπὸ αὐτό. Γι' αὐτὸ ἐκεῖνοι, ποὺ δημαγωγικῶς προπαγανδίζουν ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν πρέπει νὰ ἔχη εἴτε παραινετικὴν φωνὴν καὶ λόγον συμβουλευτικὸν γιὰ τὰ πολιτειακῶς ἢ πολιτικῶς δρώμενα, εἴτε καὶ ἐνεργὸν κριτικὴν παρεμβατικὴν ἀνάμιξι ἀποτρεπτικοῦ ἢ προτρεπτικοῦ χαρακτήρος στοὺς σχεδιασμοὺς τῶν προσανατολισμῶν καὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν ἐπὶ μέρους ἐκφάνσεων τῆς πολιτειακῆς δομῆς καὶ λειτουργίας, στὴν ὁποία ἀλληλοσυνδέονται τὸ «κράτος τῆς δυνάμεως (ἐξουσίας)», τὸ «κράτος τοῦ δικαίου», τὸ «κράτος τῆς προνοίας» καὶ τὸ «κράτος τοῦ πολιτισμοῦ», —ἐκεῖνοι, ποὺ παρουσιάζουν ἓνα τέτοιον ἀρνητικὸ γιὰ τὴν Ἐκκλησία ἰσχυρισμό—, ἀγνοοῦν ἢ παραθεωροῦν τὴν οὐσία καὶ τὴν ὑγιὰ λειτουργίαν αὐτῆς τῆς ἴδιας τῆς δημοκρατίας καὶ γίνονται ἀρνητὲς τοῦ γνησίου δημοκρατικοῦ ἰδεώδους.

Τὸ πράγμα θὰ γίνη πιὸ φανερό, ἐὰν παρομοιάσωμε τὶς διατάξεις τοῦ δημοκρατικοῦ Συντάγματος πρὸς τοὺς ἀναγκαίους κανόνες τῆς διεξαγωγῆς ἑνὸς παιχνιδιοῦ. Στὸ παιχνίδι αὐτό, ὅπως ἔχομε ἐπισημάνει, οἱ συμπαίχτες εἴτε ὡς ἄτομά, εἴτε ὡς ὀμάδες, εἴτε ὡς κυβερνῶντες, εἴτε ὡς κυβερνώμενοι, εἶναι πολυάριθμοι. Τὸ Κράτος, ποὺ ἀπὸ τὴν νομικὴ ἄποψι θεωρεῖται ὡς ὑποκείμενο δικαίου, ὡς νομικὸ πρόσωπο, ἀπὸ κοινωνιολογικὴ ἄποψι καὶ ἀπὸ τὴ σκοπιὰ τῆς φαινομενολογικῆς Φιλοσοφίας τῆς Πολιτείας δὲν εἶναι ἓνας συμπαίχτης, ἀλλὰ ἡ δυναμικὴ συνισταμένη καὶ σύνθεσις τῶν πτυχῶν τῆς στρατηγικῆς, τὴν ὁποία οἱ διάφοροι συμπαίχτες —μὲ τὴ διανομὴ τῶν ἡγετικῶν ἢ τῶν ἀπλῶν, τῶν πρωτευόντων ἢ δευτερευόντων ρόλων— ἀναπτύσσουν κατὰ τὴ διεξαγωγὴ τοῦ παιχνιδιοῦ, ἐφαρμόζοντας καλῶς ἢ καλῶς τοὺς κανόνες του. Ὅπως τὸ παιχνίδι διαμορφώνεται δυναμικῶς ἀπὸ τὸν ὀρθὸ ἢ ἐσφαλμένο τρόπο τῆς ἐφαρμογῆς τῶν κανόνων, οἱ ὁποῖοι τὸ διέπουν, ἔτσι καὶ τὸ Κράτος δὲν εἶναι ἀποκρυσταλλωμένο καὶ στατικὸ μέγεθος, ποὺ κατὰ προβλέψιμον νομοτελειακῶς τρόπο δρᾷ μέσα στά πλαίσια τῶν κανόνων τοῦ Συντάγματος, ἀλλ' εἶναι κάτι, τὸ ὁποῖο συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως διαμορφώνεται ἐπὶ τὰ «βελτίω» ἢ ἐπὶ τὰ «χείρω» ἀπὸ τὸν τρόπο τῆς ἐφαρμογῆς τῶν κανόνων αὐτῶν ἀναλόγως πρὸς τὶς ἰκανότητες τῶν κυβερνῶντων καὶ κυβερνωμένων συμπαικτῶν, ἀναλόγως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀλληλοσεβασμοῦ, τῆς ἐτοιμότητος γιὰ συλλογικὴ συνεργασία καὶ πρὸς τὴν ἠθικὴν ποιότητα αὐτῶν, ἡ ὁποία εἶναι τὸ πρωτεύον.

Ἡ ἠθικὴ αὐτὴ ποιότης κατοπτρίζεται στὴν πολιτικὴ ἐλευθερία, ἡ ὁποία προϋποθέτει τὴν διὰ τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας ὀρθὴ ἀξιολογικὴ ἐκλογή, ἡ ὁποία ἀναμφιβόλως εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῆ κατὰ τὸν τελειότερο τρόπο μέσα

στά ἑλληνορθόδοξα χριστιανικά πλαίσια. Ἐάν, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, «πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δούλος ἐστὶ τῆς ἁμαρτίας» (Ἰωάν. ἡ' 34), εἰς τρόπον ὥστε νὰ ὑπάρχουν «ἐλευθερίαν ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς» (Β' Πέτρ. 19), ἀντιθέτως ἢ χριστιανικὴ βιοθεωρία, προσφέροντας στοὺς ἀνθρώπους ἱεραρχημένα δραστικὰ ἀξιολογικὰ κίνητρα καὶ ἐλατήρια, εἶναι ἀκρόπολις τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας πρὸς ἐκλογὴν τοῦ «κρείττονος» καὶ «βελτίονος» ἀντὶ τοῦ «χειρόνος» καὶ «ἥσσονος». Αὐτὴν τὴν ἐλευθερία προέβαλλαν τόσοσὺν ὁ Κύριος, ὅταν ἔλεγε «γνώσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. ἡ' 32) ἢ «ἐάν ὁ Υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε» (Ἰωάν. ἡ' 36), ὅσον καὶ ὁ Ἄπ. Παῦλος, ὅταν διεκήρυττεν «οὗ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία» (Β' Κορ. γ' 17) ἢ «τῆ ἐλευθερία οὖν, ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε καὶ μὴ πάλιν ζυγῶ δουλείας ἐνέχεσθε» (Γαλ. ε' 1).

Συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐμφοροῦνται ἀπὸ γνήσιο δημοκρατικὸ φρόνημα ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι θέλουν νὰ ἀποκλείσουν τὴν γνωμοδοτικὴ, παραινετικὴ ἢ καὶ πρακτικῶς ἐνεργὸ συμμετοχὴ τῶν μελῶν καὶ τῶν πνευματικῶν Ἡγετῶν τῆς Ἐκκλησίας σὲ τομεῖς τοῦ πολιτικοῦ ἢ πολιτειακοῦ ἔργου, ποὺ εἶναι σύστοιχοι καὶ συμβατοὶ πρὸς τὰ δεοντολογικὰ αἰτήματα, τὰ ὅποια ἀπορρέουν ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ θεανθρωπίνη δομὴ τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἔχει μόνον κατακόρυφη διάστασι, ἀλλὰ καὶ ὀριζόντιες συναρτήσεις πρὸς ὅλες τὶς πτυχὲς τῆς χωροχρονικῆς, ἐνδοκοσμικῆς, ἱστορικῆς, κοινωνικῆς καὶ πολιτιστικῆς πραγματικότητος. Ὁ ἐπιδιωκόμενος ἀπὸ μερικοὺς — ὄχι ἀπλῶς διοικητικὸς, ἀλλὰ πλήρης καὶ οὐσιαστικὸς — «χωρισμὸς» Ἐκκλησίας καὶ Κράτους εἶναι ψευδαίσθησις καὶ χίμαιρα, ἐφ' ὅσον στὴν πραγματικότητα — ἐάν πραγματῶνεται μὲ συνέπειαν τὸ ἰδεώδες τῆς ἀξιοποιήσεως τῆς βουλήσεως τοῦ λαοῦ μέσα σὲ πλαίσια γνησίας δημοκρατικῆς κρατικῆς δομῆς —, τὰ ἀναρίθμητα μέλη τῆς ἐπικρατούσης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι — πρέπει νὰ εἶναι — δυναμικὰ στελέχη τοῦ δημοκρατικοῦ Κράτους. Γι' αὐτὸ ὅποιαδήποτε τυχὸν ἀποπειρα πρὸς ἀποκλεισμὸν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι ἢ σπουδαιότερα ἐγγυήτρια δύναμις στὴ διαμόρφωσι τοῦ μορφωτικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ ἰδεώδους τῆς Πολιτείας θὰ σήμαινε ἀσυνέπειαν καὶ ἀπεμπόλησιν τῶν αἰτημάτων καὶ συνθημά-

των περὶ ἐκδημοκρατισμοῦ τῶν πολιτειακῶν δομῶν, περὶ ἐλευθέρας διακινήσεως τῶν ἰδεῶν, περὶ «λαϊκῆς κυριαρχίας» («ὁ Λαὸς στὴν ἐξουσία»), περὶ ἀποκεντρώσεως καὶ «τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως», γιὰ τὴν ὁποία τόσοσὺν ἡμᾶς προσφάτως ἐξ ἀφορμῆς τῶν δημοτικῶν καὶ νομαρχιακῶν ἐκλογῶν.

Ἐάν σὲ μιὰ πλουραλιστικῆ, πολυφωνικῆ καὶ πολυκομματικῆ δημοκρατία ὁ ὅποιοσδήποτε ἔχη καθήκον καὶ δικαίωμα ἐκφράσεως καὶ «ἐνεργοῦ συμμετοχῆς» στὴν «λαϊκῆ κυριαρχία», πολὺ περισσότερον δὲν εἶναι δυνατόν μέσα στὸν ἑλληνικὸ χῶρο νὰ φιμωθῇ ἡ Ἐκκλησία, ἢ ὁποία διαχρονικῶς εἶναι ἡ Μητέρα καὶ Τροφὸς τοῦ Ἐθνους. Πρέπει νὰ καταστῇ κοινὴ συνειδησις, ὅτι, μέσα σὲ δημοκρατικὲς καὶ ὄχι ὀλοκληρωτικὲς δομές, δὲν εἶναι δυνατόν τὰ ἀναρίθμητα μέλη τῆς Ἐκκλησίας ἢ οἱ Ποιμένες τους ἢ οἱ ἐντεταλμένοι ἐκπρόσωποι τους εἶτε νὰ ἀποκλείωνται ἢ καὶ νὰ ἐκδιώκονται, εἶτε ἐξ αἰτίας ἀξιωμαμένου ἀδρανεῖας ἢ ὀλιγωρίας τῶν νὰ ἀπέχουν ἀπὸ διάφορα κέντρα προγραμματισμοῦ καὶ λήψεως ἀποφάσεων, ἀπὸ συλλογικὰ ὄργανα τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ἀπὸ νομαρχιακὰ ἢ δημοτικὰ συμβούλια, ἀπὸ ἐργατικὰ συνδικάτα καὶ ἐνώσεις, ἀπὸ ἐπιστημονικὰ σωματεῖα, ἀπὸ φοιτητικὸς συλλόγους, ἀπὸ μαθητικὲς κοινότητες, ἀπὸ ἀγροτοβιομηχανικοὺς καὶ λοιποὺς συνεταιρισμοὺς, ἀπὸ «ἐταιρεῖες λαϊκῆς βάσεως», ἀπὸ κοινοπραξίαις καὶ αὐτοδιαχειριζομένους συλλογικοὺς φορεῖς, ἀπὸ λαϊκὲς συνελεύσεις, ἀπὸ ραδιοτηλεοπτικὰ συμβούλια, ἀπὸ ἐπιτροπὲς ραδιοφωνικῶν ἢ τηλεοπτικῶν προγραμμάτων, ἀπὸ προσδιορίζοντα τὶς κατευθύνσεις τῆς Παιδείας παιδαγωγικὰ συμβούλια καὶ ἰνστιτούτα, ἀπὸ τὴ διοίκησι τῶν ἰδρυμάτων τῆς κοινωνικῆς προνοίας καὶ πολλῶν ἄλλων θεσμοθετημένων κρατικῶν ἢ ἡμικρατικῶν ἢ ἰδιωτικῶν συλλογικῶν ὀργάνων, τῶν ὁποίων ἐμπυχωτὲς εἶναι ἢ πρέπει νὰ εἶναι αὐτονοήτως οἱ κατὰ τόπους Ἱεράρχες. Γενικῶς, ἐπαίοντα μέλη τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ κατέχουν τὴν ἀρμόζουσα θέσι μέσα σὲ ὅλους τοὺς συλλογικοὺς φορεῖς τοῦ ἔργου τῆς πραγματώσεως τῶν σκοπῶν τοῦ Κράτους, ποὺ συνεχῶς καὶ ἀδιαλείπτως διαμορφώνεται. Ἐτσι θὰ ὑποβοηθοῦν τὶς καλοπροαίρετες κεντρομόλες δυνάμεις τοῦ Ἐθνους νὰ ὑπερισχύουν ἐναντι τῶν διασπαστικῶν κεντροφύγων καὶ θὰ ἐξουδετεροῦν ὅποιαδήποτε ἰδεολογικὴ «μαφία» καὶ τὴν διαβρωτικὴ δρᾶσι τῶν διαφόρων «νονῶν» τοῦ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

Ἀριθμ. Πρωτ. 4389
 Διεκπ. 1439

Ἀθηνησι τῆ 12ῃ Ὀκτωβρίου 1998

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον
 κ. Γεράσιμον Ἀρσένην
 Ὑπουργὸν Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων
 Ἐνταῦθα.

Ἐξοχώτατε κύριε Ὑπουργέ,

Ἐκ Συνοδικῆς ἀποφάσεως ληφθείσης ἐν τῇ
 Συνεδρίᾳ τῆς 27ης Αὐγούστου ἐ.ἔ., γνωρίζομεν ὑ-
 μῖν, τὰ ὡς κάτωθι.

Ἐπληροφορήθημεν, ὅτι κατόπιν προτάσεως τοῦ
 παρ' ὑμῖν λειτουργούντος «Παιδαγωγικοῦ Ἰνστι-
 τούτου» κατετέθη πρότασις ἀπαλείψεως ἐκ τοῦ
 «Ἐνιαίου Πλαισίου Προγράμματος Σπουδῶν»
 (Ε.Π.Π.Σ.) τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ Λύκεια, τοῦ
 σχετικοῦ κεφαλαίου, τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὰ πε-
 ρὶ Μασονίας.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, θεωρεῖ
 τὴν Μασονίαν, οὐχὶ ὡς ἀπλὴν τινα φιλανθρωπικὴν
 ἔνωσιν, ἢ φιλοσοφικὴν Σχολήν, ἀλλὰ μυσταγωγι-
 κὸν σύστημα, δι' οὗ ἀναβιώνουν μυστηριακαὶ ἐθني-
 καὶ θρησκειαί, μὲ συγκρητιστικὰς ἀντιλήψεις, δια-
 κηρύσσει, ὅτι εἶναι ὅλως ἀσυμβίβαστος τόσον πρὸς
 τὴν τῆς Χριστιανικῆς Πίστεως διδασκαλίαν ὅσον
 καὶ πρὸς τὸ ἥθος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἀ-
 κραδάντως θεωρεῖ, ὅτι ἡ Μασονία δὲν εἶναι μόνον
 κοινωνικὸν φαινόμενον, ἀλλὰ τυγχάνει φαινόμενον
 «θρησκευσιολογικὸν» μὲ συνεπειὰς κοινωνιολογικὰς
 καὶ πνευματικὰς καὶ προτρέπει τὰ πιστὰ μέλη Αὐ-
 τῆς ὅπως ἀπέχωσι αὐτῆς.

Ἀπευθυνόμεθα πρὸς τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότη-
 τα, διὰ νὰ ἐκφράσωμεν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν ἐπιφύλα-
 ξιν ἡμῶν ἐπὶ τῆς τοιαύτης προτάσεως, ἀφ' ἑτέρου

πνευματικοῦ ἀποπροσανατολισμοῦ τοῦ Ἔθνους.

Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα συνάγεται, ὅτι ὑ-
 πὸ τὴν πνευματικὴ ἡγεσία τῆς Σεπτῆς Ἱεραρ-
 χίας ὁ ἱερός κλήρος, οἱ εὐσεβεῖς λαϊκοὶ καὶ ἡ
 πολυπληθὴς τάξις τῶν θεολόγων πρέπει νὰ ἐν-
 εργοποιηθῶν καὶ ἀξιοποιηθῶν καταλλήλως,
 γιὰ νὰ παρουσιάζωνται ἐνωμένοι ὡς «λαὸς τοῦ
 Θεοῦ», ὡς «γένος ἐκλεκτόν», ὡς «ἔθνος ἅγιον»
 (Α' Πέτρ. β' 9-10), ὡς «λαὸς περιούσιος» (Τίτ.
 β' 14), ὡς «Χριστώνυμος λαός» (Ἰωάννης Δα-
 μασκηνός). Ὅλοι οἱ ἀνήκοντες στὸν «ἄθρονον τῶν
 Ὀρθοδόξων» κληρικῶν καὶ λαϊκῶν πρέπει νὰ
 κατανοήσουν, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι
 στὴν κυριολεξία «ἀ-πολιτικοί». Παραλλήλως
 πρὸς τὸ «συναίσθημα τιμῆς» πρέπει νὰ ἀναπτύ-
 ξουν τὸ «αὐτοσυναίσθημά» τους. Πρέπει νὰ μὴ
 ἄγωνται καὶ φέρονται, ἀλλὰ νὰ προπορεύονται
 ὡς σημαιοφόροι καὶ ρηξικέλευθοι σκαπανεῖς.
 Πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουν ἕκαστος στρουθοκαμηλι-
 σμὸν, νὰ βρῶσιν οὐδὲν συνεχῆ ἐπαγρύπνησι καὶ
 νὰ συναισθανθῶν ὅτι πολλοὶ ἐχθροὶ τῆς Ἐκ-
 κλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, ὑπὸ διάφορα προσω-
 πεῖα, δὲν εἶναι ἀπλῶς πρὸ τῶν πυλῶν, ἀλλὰ ἐν-

τὸς τῶν τειχῶν (intra muros). Πρέπει νὰ παρα-
 θεωρήσουν τὶς ἀναπόφευκτες σὲ ἀνθρώπους ψυ-
 χολογικὰς διαφορὰς τοὺς καὶ νὰ συνενώσουν τὶς
 δυνάμεις τοὺς. Πρέπει ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ἐκ-
 κλησιαστικῆς Ἠγεσίας νὰ ἐπιδιώξουν τὸν μετα-
 ξύ τοὺς ὀργανωμένον καταμερισμὸν τῆς ἀνακαι-
 νιστικῆς προσπάθειας τῶν καὶ μὲ ἀποβολὴ πά-
 σης ραθυμίας ἢ δειλίας ν' ἀγωνισθῶν γιὰ νὰ
 ἐμψυχώσουν τὴν πολύπτυχη καὶ πολυδιάστατη
 κοινωνικὴ, πολιτικὴ καὶ πολιτειακὴ ζωὴ μὲ τὶς
 καινούριες ἀναστάσιμες καὶ ἀληθῶς προοδευτι-
 κὰς δυνάμεις, πού πάντοτε ἐνεργοποιοῦνται, ὅ-
 ταν ὑπάρχη ζωντανὴ συνείδησις τοῦ ὅτι «ἡ πί-
 στis χωρὶς τῶν ἔργων νεκρὰ ἐστίν» (Ἰάκ. β'
 26)¹.

1. Περισσότερα σχετικῶς ἀναπτύσσονται στὰ ἐξῆς: Εὐαγ-
 γέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ Ἐκκλησία ὡς «λαὸς τοῦ Θεοῦ»,
 Ἀθήναι 1982. Τοῦ ἰδίου, Χριστιανισμὸς καὶ Πολιτικὴ (δοκί-
 μιο), Ἀθήναι, 1984. Τοῦ ἰδίου, Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πο-
 λιτείας εἰς τὸν Τομέα τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας, Ἀθήναι,
 1983. Τοῦ ἰδίου, «Δίκαιον πυγμῆς» ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας,
 Ἀθήναι, 1987.

δὲ τὴν ἀποψιν, ὅτι θεωροῦμεν ὡς ἀναγκαῖον τὸ παρὸν κεφάλαιον ἐν τοῖς διδασκτικοῖς ἐγχειριδίοις, προκειμένου οἱ διδασκόμενοι μαθηταὶ νὰ πληροφορηθῶσι ὑπευθύνως καὶ ἀντικειμενικῶς δι' ὅσα περὶ τῆς Μασονίας ἔχει ἀποφανθεῖ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἀναγνωρίζουσα οὕτως τὸ παιδαγωγικὸν δικαίωμα τῶν μαθητῶν νὰ λαμβάνουσιν ἀπαντήσεις εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν διατυπούμενα ἐρωτήματα σχετικῶς μὲ τὸ ἐν τοῖς ὑπερθεν διαλαμβανόμενον φαινόμενον, τὰ ὅποια εἶναι καὶ λογικὰ καὶ δίκαια.

Οὕτω, λόγῳ τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀπαιτουμένης ὑπευθυνότητος, ἡ Ἱερά Σύνοδος εὐελπιστεῖ ὅτι τὸ θέμα θὰ ἐξετασθῇ μετὰ τῆς

δεούσης προσοχῆς ὑπὸ τῆς ὑμετέρας Ἐξοχότητος προτείνουσα τὴν μὴ ἀπάλειψιν τοῦ κεφαλαίου «Περὶ τοῦ φαινομένου τῆς Μασονίας» ἐκ τῶν διδασκτικῶν ἐγχειριδίων τοῦ Λυκείου, καὶ ἀπαντῶσα ἀρνητικῶς ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ «Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου» ὑποβληθείσης προτάσεως.

Ὅθεν ἐπευλογούντες Ὑμᾶς, εὐχόμεθα εὐόδωσιν καὶ καρποφορίαν ἀπὸ Θεοῦ ἐν τοῖς ἔργοις Ὑμῶν καὶ διατελοῦμεν μετὰ τιμῆς καὶ ἀγάπης πατρικῆς.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιερατὸς

Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

Ἄριθμ. Πρωτ. 4395
 Διεκπ. 1444

Ἀθήνησι τῇ 12ῃ Ὀκτωβρίου 1998

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον
 κ. Γιάννον Παπαντωνίου
 Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν
 Ἐνταῦθα

Ἐξοχώτατε κ. Ὑπουργέ,

Κατόπιν Συνοδικῆς ἀποφάσεως ληφθείσης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 2.10.1998, γνωρίζομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι, ὅτι ἐν τῇ ρηθείσῃ Συνεδρίᾳ τὴν Ἱεράν Σύνοδον ἀπασχόλησαν δύο σημαντικὰ θέματα, δι' ἃ καὶ ἀπευθύνεται πρὸς Ὑμᾶς προκειμένου, ἵνα διατυπώσῃ τὰς ἐπ' αὐτῶν ἀπόψεις Αὐτῆς καὶ παρακαλέσῃ διὰ τὴν εὐνοϊκὴν καὶ εὐμενῆ ἀποδοχὴν τούτων.

Α. Ἡ κατάργησις τῆς ἐπαχθοῦς φορολογίας τῶν Ἱερῶν Μονῶν καὶ Ναῶν καθὼς καὶ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ.

Ι. Ἡ μετὰ τὴν Ἐθνικὴν Παλλιγενεσίαν συγκροτηθεῖσα Ἑλληνικὴ Πολιτεία, ἀναγνωρίζουσα τὸ πνευματικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ἐθέσπισε φορολογικὰς ἀπαλλαγὰς διὰ σειρᾶς νομοθετημάτων, ὡς ἐμπρέπει εἰς τὸ ἰδιαζούσης σημασίας Νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ Νομικὰ Πρόσωπα αὐτῆς, προκειμένου ἵνα ἀνταποκριθῶν

εἰς τὸ ὑψηλὸν πνευματικὸν, κοινωνικὸν καὶ φιλοanthρωπικὸν ἔργον αὐτῶν (Ἱεροὶ Ναοί, Ἱεραὶ Μοναὶ κ.λπ.). Τὸ καθεστῶς αὐτὸ ὑπῆρξεν ὁμοίμορφον καὶ σταθερὸν μέχρι τὸ ἔτος 1997.

II. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1997 διὰ τοῦ Νόμου 2459/1997 «Κατάργησις φορολογικῶν καὶ ἄλλων διατάξεων» (ΦΕΚ Α' 17) εἰσήχθησαν διατάξεις φορολογίας εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας καὶ δῆ:

1. Νομοθετοῦνται φορολογικαὶ διατάξεις διὰ τὰ Νομικὰ Πρόσωπα καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου τίθενται σὲ ἴσσονα μοῖραν τῶν λοιπῶν Ν.Π.Δ.Δ. ὡς πρὸς τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀπὸ τὴν φορολογίαν τῆς μεγάλης ἀκίνητης περιουσίας καὶ δῆ τὰ μὲν Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα ἀπαλλάσσονται μόνον ὡς πρὸς τὰ ἀκίνητα ποῦ χρησιμοποιοῦν (ἄρ. 23 ἐδάφιον γ' τοῦ Ν. 2459/1997), ἀντίθετα τὰ λοιπὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ἀπαλλάσσονται παντελῶς τοῦ φόρου τούτου (ἄρ. 23 ἐδάφιον ι' τοῦ Ν. 2459/1997).

2. Μὲ τὴν παράγραφον 6 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν. 2459/1997, καταργοῦνται αἱ περιπτώσεις β' καὶ δ' τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 103 τοῦ Ν. 2238/1994 «Κύρωσις τοῦ Κώδικα Φορολογίας Εἰσοδήματος» (Φ.Ε.Κ. Α' 151) διὰ τῶν ὁποίων οἱ Ἱεροὶ Ναοί, Ἱεραὶ Μητροπόλεις, Ἱεραὶ Μοναὶ, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία κ.λπ., ὡς καὶ τὰ Νομικὰ Πρόσωπα ποῦ ἐπι-

διώκουν αποδεδειγμένα κοινωφελείς σκοπούς ἀπαλλάσσονται τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος ἐξ οἰκοδομῶν καὶ ἐξ ἐκμισθώσεως γαιῶν.

3. Ἐπίσης μὲ τὸ ἄρθρον 13 παράγρ. 19 τοῦ αὐτοῦ Νόμου (2459/1997) προστίθεται στὴν περίπτωση γ' τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 109 τοῦ Ν. 2238/1994 (Φ.Ε.Κ. Α' 151) ἐδάφιον μὲ τὸ ὁποῖον οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ, αἱ Ἱεραὶ Μοναὶ καὶ τὰ λοιπὰ Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα φορολογοῦνται μὲ συντελεστὴν 10% διὰ τὰ εἰσοδήματα ἅτινα ἀποκτοῦν ἀπὸ τὴν ἐκμίσθωσιν οἰκοδομῶν καὶ γαιῶν.

III. Διὸ καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως ἐπανεέλθῃ τὸ νομικὸν καθεστῶς, τὸ ὁποῖον ἴσχυε πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ν. 2459/1997. Προκειμένου δὲ νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο θὰ πρέπει νὰ ψηφισθῇ ἡ ἀκόλουθος διάταξις:

«Καταργοῦνται: ἡ περίπτωση 6 τοῦ ἄρθρου 1 καὶ ἡ παράγραφος 19 τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Ν. 2459/1997 (Φ.Ε.Κ. Α' 17). Ἐπίσης τὸ ἐδάφιον γ' τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ αὐτοῦ Νόμου 2459/1997 ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολούθως γ'. Οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ, Ἱερῆς Μονῆς καὶ τὰ λοιπὰ Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα».

Μὲ τὴν ψήφισιν τῆς ἄνω προτεινομένης διατάξεως ἐπανερχεται τὸ ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ὑφιστάμενον νομικὸν καθεστῶς, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐνηρμονισμένον τόσον μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος (ἄρθρον 3 κ.λπ.), ὅσον καὶ μὲ τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ἄρθρον 2 τοῦ Ν. 590/1977).

Β. Ἡ ἐπέκτασις τῆς παροχῆς τοῦ ἐπιδόματος παραγωγικότητος καὶ εἰς τοὺς Ἐφημερίους.

Θεωροῦμεν, ὅτι ἡ ἐξάιρεσις τῶν Ἐφημερίων ἐκ

τῆς παροχῆς ταύτης πλήττει τοὺς Ἐφημερίους τῆς Ἐπαρχίας, οἵτινες κατὰ κανόνα εἶναι πτωχοὶ οἰκογενειάρχαι καὶ εἰς πολλὰς περιπτώσεις πολύτεκνοι. Φανερῶναι δὲ τὴν σκληρότητα τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἓνα τμῆμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, τὸ ὁποῖον ἀγωνίζεται ὑπὸ ἀντιξόους συνθήκας νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς Ἑλληνορθοδόξου Παραδόσεως.

Ἐπὶ πλέον θεωροῦμεν, ὅτι ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως νὰ μὴ συμπεριληφθῇ ὁ Ἐφημεριακὸς Κλῆρος εἰς τὸ μέτρον τοῦτο ἀποτελεῖ κατάφωρον ἀδικίαν, διότι μόνον αὐτὸς ἐξηρέθη τούτου. Ἐὰν τὸ παρεχόμενον ἐπίδομα ἐδίδοτο μόνον καὶ αὐστηρῶς ὡς κίνητρον παραγωγικότητος κατόπιν ἐπιλογῆς εἰς τοὺς Δημοσίους Ὑπαλλήλους οὐδεὶς θὰ διεμαρτύρετο, ἀλλὰ ἐνῶ τὸ μέτρον ἐπεξετάθη εἰς ὅλους τοὺς Δημοσίους Ὑπαλλήλους τούτου ἐξηρέθησαν οἱ Ἐφημέριοι, οἵτινες καὶ διατυπώνουν τὸ εὐλογον παράπονόν των διὰ τὴν εἰς βάρος των ἄδικον συμπεριφορὰν τῆς Κυβερνήσεως.

Ὅθεν καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως ἐπανεξετάσῃτε τὴν ἀπόφασιν Ὑμῶν ἐπὶ τοῦ ἐν θέματι αἰτήματος καὶ ἐνεργήσῃτε τὰ δέοντα πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ δικαίου τούτου αἰτήματος.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις, ἐπικαλούμενοι ἐφ' ὑμᾶς δαμιλῇ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, εὐχόμεθα ὅπως ὁ Δοτὴρ παντὸς ἀγαθοῦ κρατῆν καὶ ἐνισχύῃ τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα ἐν πᾶσι καὶ διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 (115 21)

Ἀριθμ. Πρωτ. 4604
Διεκπ. 1553

Ἀθήνησι τῇ 29ῃ Ὀκτωβρίου 1998

Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον κ. Γεώργιον Δρῦν,
Ὑφυπουργὸν Οἰκονομικῶν.
Ἐνταῦθα.

Ἐξοχώτατε,

Συνοδικῇ ἀποφάσει, ληφθεῖσα ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 2.10.98 γνωρίζομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι, ὅτι κατὰ τὴν Συνεδρίαν ταύτην τὴν Ἱεράν

Σύνοδον ἀπασχόλησεν ἡ ἐπιβληθεῖσα ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος φορολογία τῶν ἐσόδων τῶν Νομικῶν Προσώπων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπειδὴ δὲ συνεχῶς γινόμεθα δέκται τῶν διαματυριῶν τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν διὰ τὴν ἐπαχθεῖσαν ταύτην βαρυτάτην φορολογίαν ἀπευθυνόμεθα πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα, ἵνα διατυπώσωμεν τὰς ἐπὶ τοῦ καιριωτάτου τούτου θέματος

απόψεις ἡμῶν παρακαλοῦντες ἅμα Αὐτήν, ἵνα ἀποδεχθῆ ταύτας εὐμενῶς.

I. Ἡ μετὰ τὴν Ἐθνικὴν Παλλιγενεσίαν συγκροτηθεῖσα Ἑλληνικὴ Πολιτεία, ἀναγνωρίζουσα τὸ πνευματικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, ἐθέσπισε φορολογικὰς ἀπαλλαγὰς διὰ σειρᾶς νομοθετημάτων, ὡς ἐμπρέπει εἰς τὸ ἰδιαζούσης σημασίας Νομικὸν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ Νομικὰ Πρόσωπα Αὐτῆς, προκειμένου ἵνα ἀνταποκριθοῦν εἰς τὸ ὑψηλὸν πνευματικὸν, κοινωνικὸν καὶ φιλανθρωπικὸν ἔργον αὐτῶν (Ἱεροὶ Ναοί, Ἱεραὶ Μοναὶ κ.λπ.). Τὸ καθεστῶς αὐτὸ ὑπῆρξεν ὁμοίομορφον καὶ σταθερὸν μέχρι τὸ ἔτος 1997.

II. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1997 διὰ τοῦ Νόμου 2459/1997 «Κατάργηση φορολογικῶν καὶ ἄλλων διατάξεων» (ΦΕΚ Α' 17) εἰσῆχθησαν διατάξεις φορολογίας εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας καὶ δῆ:

1. Νομοθετοῦνται φορολογικαὶ διατάξεις διὰ τὰ Νομικὰ Πρόσωπα καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου τίθενται σὲ ἴσσηνα μοῖραν τῶν λοιπῶν Ν.Π.Δ.Δ. ὡς πρὸς τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀπὸ τὴν φορολογίαν τῆς Μεγάλης Ἀκίνητης Περιουσίας καὶ δὴ τὰ μὲν Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα ἀπαλλάσσονται μόνον ὡς πρὸς τὰ ἀκίνητα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιοῦν (ἄρθρον 23 ἐδάφιον ιγ' τοῦ Ν. 2459/1997), ἐνῶ ἀντιθέτως τὰ λοιπὰ Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ἀπαλλάσσονται παντελῶς τοῦ φόρου τούτου (ἄρθρον 23 ἐδάφιον ι' τοῦ Ν. 2459/1997).

2. Μὲ τὴν παράγραφον 6 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν. 2459/1997, καταργοῦνται αἱ περιπτώσεις β' καὶ δ' τῆς παραγράφου 1 τοῦ ἄρθρου 103 τοῦ Ν. 2238/1994 «Κύρωση τοῦ Κώδικα Φορολογίας Εἰσοδήματος» (Φ.Ε.Κ. Α' 151) διὰ τῶν ὁποίων αἱ Ἱεραὶ Μητροπόλεις, αἱ Ἱεραὶ Μοναί, οἱ Ἱεροὶ Ναοί, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία κ.λπ., ὡς καὶ τὰ Νομικὰ Πρόσωπα ποῦ ἐπιδιώκουν ἀποδεδειγμένα κοινωφελεῖς σκοποὺς ἀπαλλάσσονται τοῦ Φόρου Εἰσοδήματος ἐξ οἰκοδομῶν καὶ ἐξ ἐκμισθώσεως γαιῶν.

3. Ἐπίσης μὲ τὸ ἄρθρον 13 παράγρ. 19 τοῦ αὐτοῦ Νόμου (2459/1997) προστίθεται στὴν περίπτωσι γ' τῆς παραγρ. 1 τοῦ ἄρθρου 109 τοῦ Ν. 2238/1994 (Φ.Ε.Κ. Α' 151) ἐδάφιον μὲ τὸ ὁποῖον αἱ Ἱεραὶ Μοναί, οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ καὶ τὰ λοιπὰ Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα φορολογοῦνται μὲ συντελεστὴν 10% διὰ τὰ εἰσοδήματα ἅτινα ἀποκτοῦν ἀπὸ τὴν ἐκμίσθωσιν οἰκοδομῶν καὶ γαιῶν.

III. Ἐν ὄψει τῶν ἀνωτέρω καὶ ἐπειδὴ κρίνομεν, ὅτι αἱ ἐν λόγῳ ρυθμίσεις εἶναι ἰδιαιτέρως δυσμενεῖς καὶ ὅτι οὕτως οὐσιαστικῶς δυσχεραίνεται τὸ ἀναπτυσσόμενον ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ν.Π.Δ.Δ.

ἐπ' ὠφελεία τοῦ Λαοῦ τῆς πατρίδος ἡμῶν φιλανθρωπικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον **εἰσηγοῦμεθα, ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ τὸ νομικὸν καθεστῶς, τὸ ὁποῖον ἰσχυε πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ν. 2459/1997.** Δὲν ἀγνοοῦμε βεβαίως, ὅτι εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν Ὄργανισμός, ὅστις προσφέρει κοινωνικὰς ὑπηρεσίας μὲ εὐρύτατον φάσμα δραστηριοτήτων καλύπτουσα πιεστικὰς ἀνάγκας τῶν ἀνθρώπων ἐξ ἰδίων πόρων καὶ μάλιστα ὑψηλῶν προδιαγραφῶν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἔχει καταγραφεῖ, καὶ τὸ γνωρίζει ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, ὅστις εὐεργετεῖται ἐξ αὐτοῦ. Ἡ ἐπιβληθεῖσα φορολογία εἶναι βαρυτάτη καὶ ὡς ἐκ τούτου πολλὰ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων θὰ ὀδηγηθοῦν εἰς τὴν ἀπευκτέαν ἀπόφασιν ἵνα ἀναστεῖλουν τὴν δραστηριότητά των. Οὕτως δύο τινὰ θὰ συμβοῦν: Ἡ ἢ Πολιτεία θὰ ἐπωμισθῆ νὰ προσφέρῃ Αὐτῇ τὸ ἔργον τῶν Ἱδρυμάτων τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ὁ Λαὸς θὰ στερηθῆ τὰς εὐεργετικὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας σήμερον ἀπολαμβάνει ἐκ τῆς δραστηριότητος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων Αὐτῆς. Ἐκ τούτων θεωροῦμεν, ὅτι τὸ δεύτερον εἶναι σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον διὰ τὴν κοινωνίαν, τὸ δὲ πρῶτον ἀσύμφορον διὰ τὴν Πολιτείαν, διότι τὸ νὰ ἀναλάβῃ διὰ τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ τὴν λειτουργίαν τῶν ἑκατοντάδων Ἐκκλησιαστικῶν Ἱδρυμάτων εἶναι οἰκονομικῶς βαρύτερον ἔναντι τῶν ὄσων ἐσόδων θὰ «στερηθῆ» ἐκ τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς φορολογίας τούτων. Διὰ καὶ προτεινομεν νὰ ψηφισθῆ ἡ ἀκόλουθος διάταξις ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων:

«Καταργοῦνται: ἡ περίπτωσι 6 τοῦ ἄρθρου 1 καὶ ἡ παράγραφος 19 τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Ν. 2459/1997 (Φ.Ε.Κ. Α' 17). Ἐπίσης τὸ ἐδάφιον ιγ' τοῦ αὐτοῦ Ν. 2459/1997 ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολούθως: ιγ'. Αἱ Ἱεραὶ Μοναί, οἱ Ἱεροὶ Ναοί, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ Ἐκκλησιαστικὰ Νομικὰ Πρόσωπα».

Μὲ τὴν ψήφισιν τῆς ὡς ἄνω προτεινομένης διατάξεως ἐπανερχεται τὸ ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ὑφιστάμενον νομικὸν καθεστῶς, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐνηρμονισμένον τόσον μὲ τὰς διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος (ἄρθρον 3 κ.λπ.), ὅσον καὶ μὲ τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ἄρθρον 2 τοῦ Ν. 590/1977).

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις, ἐπικαλούμενοι ἐφ' ὑμᾶς δαψιλῆ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, εὐχόμεθα ὅπως ὁ Δοτὴρ παντὸς ἀγαθοῦ κρατύνη καὶ ἐνισχύῃ τὴν ὑμετέραν Ἐξοχότητα ἐν πᾶσι καὶ διατελοῦμεν μετ' εὐχῶν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιεραμματεὺς

Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ἀριθμ. 8

Πρὸς τὸν εὐλαβέστατον ἱερόν Κλήρον
καὶ τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα
τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Προσφιλέστατοι καὶ ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί,

Πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, τιμώντας ὄλους ὅσοι ἀγωνίσθηκαν γιὰ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερία στὰ δύσκολα χρόνια τῆς ξενικῆς κατοχῆς (1941-1944), καθιέρωσε ἡμέρα μνήμης τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιστάσεως μὲ σκοπὸ νὰ ἐμπνέωνται οἱ ἐπόμενες γενιὲς ἀπὸ τὸ ἀγωνιστικὸ φρόνημα τῶν πατέρων τους, νὰ παραδειγματίζονται ἀπὸ τὴν ἀδούλωτη ψυχὴ τους καὶ ἐνωμένοι καὶ σύμφυχοι νὰ ἐργάζονται τὰ ἀγαθὰ τῆς εἰρήνης. Ἀπὸ ἐφέτος, μὲ ἀπόφαση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ὕστερα ἀπὸ πρότασή μας, καθιερώνεται τὴν τελευταία Κυριακὴ τοῦ Νοεμβρίου ἑορτασμοὶς γιὰ νὰ τονισθῆ ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας στὰ δύσκολα αὐτὰ χρόνια στὴν βιολογικὴ ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ μας καὶ στὴ σωτηρία τοῦ ἀπὸ τοὺς κατακτητὲς καὶ τοῦτο γιατί συστηματικὰ στίς ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση ἡ Ἐκκλησία ἀγνοεῖται ἐντελῶς.

Ἡ συμμετοχὴ τοῦ κλήρου στίς πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις, ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἀντιμετώπιση τῶν συνέπειῶν τοῦ πολέμου, ἡ περίθαλψη τῶν τραυματιῶν καὶ ἀναπήρων, ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τῶν οἰκογενειῶν τῶν πολεμιστῶν, ἡ διοργάνωση συσσιτίων, ἡ παρέμβαση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν στίς ἀρχὲς Κατοχῆς γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση ὁμήρων, ἡ ὑπεράσπιση ἀθῶων πατριῶν ἐνώπιον τῶν γερμανικῶν Στρατοδικείων, ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ πολλῶν κληρικῶν στὸν ἀντιστασιακὸν ἀγῶνα στὴν περίοδο τῆς Κατοχῆς κατὰ τῶν Ἰταλῶν, Γερμανῶν καὶ Βουλγάρων, ἔχουν παγκοίνως ἀναγνωρισθῆ.

Ἔτσι ἡ Ὁρθόδοξη Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ Λαοῦ τοὺς μεγαλωνύμους Ἀρχιεπισκόπους τῆς Χρῦσανθου καὶ Δαμασκηνὸν καὶ πλειάδα ἄλλων ἀξιῶν Ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν ἔγραψε τίς δικές της σελίδες δόξης καὶ μεγαλείου.

Ὁ πρῶτος, ἐφετείνος, ἑορτασμοὶς τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἀφιερωμένος στοὺς δύο μεγάλους Πρωθυεράρχες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα

ἐμνημονεύσαμε ἤδη καὶ στοὺς ὁποίους ἀσφαλῶς ἀνήκουν τὰ Πρωτεῖα Τιμῆς, διότι καὶ πρῶτοι ἀντέστησαν θέτοντες σὲ κίνδυνο αὐτὴ τὴ ζωὴ τους. Ὁ ἀπὸ Τραπεζοῦντος Χρῦσανθος καὶ ὁ ἀπὸ Κορινθίας Δαμασκηνὸς εἶναι ὄντως οἱ δύο πρῶτοι ἀντιστασιακοὶ σὲ ἐπίπεδο ἡγετικό, πού ἐτίμησαν μεγάλως τὸν προαιώνιο ρόλο τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ ὑπενθύμισαν μὲ τὴν ἐντονη προσωπικότητά τους τοὺς ἀκατάλυτους δεσμούς τῆς μὲ τὸ Ἔθνος.

Πράγματι, μὲ τὴν κατάρρευση τοῦ μετώπου, ἐπακολούθησε ἡ ξενικὴ Κατοχὴ καὶ ἡ Ἀντίσταση. Τότε ἀκούσθηκε καὶ τὸ ἄλλο ΟΧΙ. Ἦταν τὸ πρῶτο ΟΧΙ τῆς Ἐθνικῆς μας Ἀντίστασης. Τὸ διεκήρυξε ἐπίσημα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρῦσανθος, ὁ ὁποῖος ἀρνήθηκε τότε νὰ συμμετάσχη στὴν συμβολικὴ παράδοση τῆς πόλης τῶν Ἀθηνῶν, καὶ δήλωσε εὐθαρσῶς, ὅτι: «Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας δὲν παραδίδει τὴν πρωτεύουσα τῆς Πατρίδος του εἰς οὐδένα ξένον. Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας ἐν καθήκον ἔχει. Νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν της». Ἀπάντησις ΕΛΛΗΝΙΚΗ, πού θυμίζει τὸν τελευταῖο μαρτυρικὸ Ἀυτοκράτορα τῆς Πόλης... λέγοντα: «...Τὴν μὲν πόλιν οὐ σοὶ δίδομεν· κοινῇ γὰρ γνώμῃ πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν καὶ οὐ φεισώμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν».

Ἐπίσης ὅταν ἐζητήθη ἀπὸ τὸν ἴδιο νὰ ὀρκίσῃ τὴν πρώτη κατοικικὴ Κυβέρνηση, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος πάλιν ἀρνήθηκε. «Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας – εἶπε – δὲν δύναται νὰ ὀρκίσῃ κυβέρνησιν, σχηματιζομένην ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἐχθροῦ». Ἀλλὰ καὶ στὸν Γερμανὸ στρατάρχη τῶν Κατοχικῶν Δυνάμεων στὴν Ἑλλάδα, φὸν Στούμε, τὸν ὁποῖο δέχθηκε, ὡς ἐπισκέπτη στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ, «ὀρθός, ἀτάραχος καὶ γαλήνιος μὲ ψυχρὸ ὕφος...», ἔδειξε τὴν ἐντονη δυσφορία του γιὰ τὴν ὑπὸ τῶν ναζιστικῶν στρατευμάτων κατάληψη τῆς Ἑλλάδος. Ὅταν ὁ Στρατάρχης τοῦ εἶπε: «Ὁ γερμανικὸς στρατὸς δὲν ἔφθασε μὲ ἐχθρικὰς διαθέσεις...» κ.λπ., ὁ Χρῦσανθος τοῦ ἀπάντησε, μεταξὺ ἄλλων, αὐστηρὰ καὶ ἄφοβα: «Κύριε στρατάρχα, πρωτίστως ὁ στρατὸς σας εἰσέβαλεν εἰς ἓνα τόπον, τοῦ ὁποῖου ὁ Λαὸς ἠγωνίσθη μὲ πραγματικὴν πίστιν διὰ τὴν ἐλευθερίαν του καὶ διὰ τὴν οὐδετερότητά του καὶ ἐξα-

κολουθεί πάντοτε να πιστεύη στα ιδανικά του». Έπακολούθησε και άλλη συνομιλία, στην οποία ο Άρχιεπίσκοπος κατέληξε με τὰ ἑξῆς: «...Ἡ Ἑλληνική Ἐκκλησία εὐρέθη πάντοτε παρά τὸ πλευρόν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ εἰς τοὺς ἀγῶνας του, ἀξία τῆς ἐμπιστοσύνης του, και νὰ εἴσθε βέβαιοι ὅτι δὲν θὰ λείψῃ νὰ πράξῃ τὸ καθήκον της καὶ κατὰ τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίστασιν».

Μετὰ ἓνα περίπου μῆνα, στίς ἀρχές Ἰουλίου τοῦ 1941, ἡ Ἀρχιεπισκοπικὴ σκυτάλη παρεδόθη στὸν ἄλλο Ἱεράρχη, τὸν Ἀρχιεπίσκοπο καὶ μετέπειτα Ἀντιβασιλέα Δαμασκηνό. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρῦσανθος, ἔπειτα ἀπὸ τὴν παραπάνω πρὸς τὸν ἔχθρὸ στάση του, ὑποχρεώθηκε νὰ ἀποσυρθῆ, καὶ ἔκτοτε ἰδιώτευε. Ὅμως, εὐλογοῦσε καὶ ἐνίσχυε κάθε πατριωτικὴ δραστηριότητα. Ἀκόμη, ὁ γνωστὸς «ἀσύρματος τοῦ Δεσπότη» τῆς Κατοχῆς, ἐκρύπτετο καὶ λειτουργοῦσε στὴν ταπεινὴ του κατοικία, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Σουμελά στὴν Κυψέλη.

Ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος, μπροστὰ στὴ ζοφερὴ κατάσταση ποὺ ἄρχιζε νὰ παρουσιάζῃ ἡ Κατοχή, καὶ κυρίως στὸ γεγονός τῆς ἀντιμετωπίσεως τῆς ἐπερχομένης πείνας, καθὼς καὶ τῶν ἄλλων βασικῶν ἀναγκῶν τῆς ζωῆς, προέβη στὴν ἑξῆς σημαντικὴ ἐνέργεια. Ἀπηύθυνε πρὸς τὴν τότε Κυβέρνηση ἔκκληση με ὑπόμνημα εἰς τὸ ὁποῖον ἀνέπτυσε «πλήρες πρόγραμμα ἐνιαίας ἀσκήσεως τῆς δημοσίας ἀντιλήψεως ἐπεκτεινομένης εἰς ὅλας τὰς πασχούσας τάξεις καὶ κοινωνίας καὶ περιλαμβανούσης τὴν διατροφήν, ἔνδυσιν, παροχὴν ἰατρικῆς περιθάλψεως καὶ φαρμάκων, ἐξεύρεσιν ἐργασίας κ.λ.π.». Μὲ αὐτὴ τὴν ἐνέργεια, καὶ ἔπειτα ἀπὸ πολλὰ ἐμπόδια καὶ ἀναβολές, τελικὰ πέτυχε νὰ ἐκδοθῆ τὸ ὑπ' ἀριθμ. 776/4.12.1941 Ν.Δ., μετὰ τὸ ὁποῖο ἰδρύετο ἴδιον νομικὸ πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου καὶ με ἐπωνυμία: «Ἐθνικὸς Ὄργανισμὸς Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης», ὁ γνωστὸς ὡς ΕΟΧΑ. Ὁ Ὄργανισμὸς αὐτὸς εἶχε σκοπὸ: «τὴν ἐξεύρεσιν καὶ παροχὴν ἐργασίας, τὴν ἔνδυσιν καὶ θέρμανσιν τῶν ἀπόρων ὀλοκλήρου τῆς Ἐπικρατείας, ἔτι δὲ καὶ τὴν παροχὴν παντὸς εἴδους βοήθειας εἰς αὐτούς».

Ὁ ΕΟΧΑ ἐξελίχθη ἀμέσως σὲ δραστήριο Ὄργανισμὸ. Καὶ στὴν μὲν περιοχὴ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν περιχώρων βρῆκε ἔτοιμο τὸ ἐθελοντικὸ προσωπικὸ ἀπὸ τὶς δραστηριότητες τοῦ πρώην Ἀρχιεπισκόπου Χρυσάνθου, μετὰ τὴν εὐεργετικὰ δράσαντα «Πρόνοια τῶν οἰκογενειῶν τῶν στρα-

τευμένων», στίς ἄλλες ὁμως ἐπαρχιακὲς πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωριά τῆς δεινοπαθούσης πατριδος, ἀνεπτύχθη τώρα μετὰ τὸν ἴδιο ζῆλο καὶ ἀπέβη «σωστικὸς δι' εὐρείας μάζας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ», μολονότι οἱ ἔχθροί, «...δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἴδρυσιν πανταχοῦ παραρτημάτων...». Χαρακτηριστικὰ ὁ Ἡλίας Βενέζης, τοποθετεῖ τὸ ἔργο τοῦ ΕΟΧΑ «...στὴν καθολικὴ Ἐθνικὴ Ἀντίσταση τῶν Ἑλλήνων. Μὲ τὸν εἰρηνικὸ του στρατὸ —τὶς χιλιάδες τῶν ἐθελοντῶν— μετὰ τὰ εἰρηνικά του ὄπλα —τὰ καζάνια τῶν Ἐστίων του— μετὰ τὰ ροῦχα καὶ τὰ φάρμακα, ὁ ΕΟΧΑ ἀγωνίσθηκε ἀγῶνα δύσκολο, ὄχι μόνον γιὰ τὴν φυλετικὴ ἐπιβίωση τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ διατηρήσῃ καὶ νὰ τονώσῃ τὸ ἠθικὸ τους, νὰ κρατηθοῦν ὄρθιοι καὶ νὰ μὴ λυγίσουν...».

Ἐπιγραμματικὰ, τὸ ἔργο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ, διαγράφεται μετὰ τὰ ἑξῆς:

1. Στὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν, «ἐκφωνοῦσε ἄφοβα λόγους ἐθνικοῦ περιεχομένου». Πράγματι, ὅλοι οἱ βιογράφοι του μαρτυροῦν, γι' αὐτὸ του τὸ χάρισμα: «...Ἡ δύναμις τοῦ πνεύματός του, τὸ θάρρος, ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ τὸ ἀπόητον, φαίνονται εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰς ἐγκυκλίους τῆς Κατοχῆς καὶ τὰ γράμματα πρὸς τὸν κατακτητὴν...».

2. Ὁρίσθη Πρόεδρος τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Συντονισμοῦ τοῦ Ἀγῶνος. Συνεργάζετο μετὰ τὸν ταγματάρχη Ἰωάννη Τσιγάντες, ἀρχηγὸ τῆς ἀντιστασιακῆς ὁμάδος «Μίδας 614», καὶ ὁ ὁποῖος ἐκτὸς τῶν ἄλλων προμήθευε στὸν Δαμασκηνὸ χρήματα ἀπὸ τὴ Μέση Ἀνατολή γιὰ τὶς οἰκογένειες τῶν ἐκτελεσθέντων πατριωτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀναγκῶν τοῦ χειμαζομένου λαοῦ.

3. Τὸ σημαντικότερο ἔργο του ἦταν, ὅτι πέτυχε «νὰ ἀντιμετωπισθῆ ὁ ἀφανισμὸς τῆς φυλῆς» ἀπὸ τὴν φοβερὴ πείνα. Τότε ἄφοβα ἐπέσημανε μετὰ παραστάσεις καὶ ὑπομνήματα στίς ἀρχὲς Κατοχῆς, στίς ὁμόδοξες καὶ ἑτερόδοξες Ἐκκλησίες καὶ στοὺς Ἐρυθροὺς Σταυροὺς σχεδὸν ὅλου τοῦ κόσμου, τὸ μεγάλο πρόβλημα τοῦ ἐπισιτισμοῦ. Ἀποσπασματικὰ παραθέτουμε ἀπὸ τὸ γεμάτο ἀγωνία τηλεγράφημα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ποὺ ἔστειλε στὸν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας Χριστοφόρο, τὰ ἑξῆς: α) Παρακαλεῖ νὰ στείλῃ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας κατεπειγόντως τρόφιμα στὴν Ἑλλάδα... β) Ἔθεσε στὸν Πατριάρχη ὡς ἀντιπροσφορὰ τοῦ αἰτήματός του, ἄπασαν τὴν περιουσίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλη-

σίας. γ) Τὸ σύνολον τῶν κειμηλίων καὶ ἱερῶν σκευῶν, Ναῶν καὶ Μονῶν καὶ δ) τοῦ Ἑλληνικοῦ Κλήρου, παντὸς βαθμοῦ τὰ τιμαλφῆ αὐτοῦ καὶ πολύτιμα ἱερὰ ἄμφια, πρὸς οἰανδήποτε κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ Πατριάρχου χρῆσιν... Ἡ ἄμεση τηλεγραφικὴ ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου, παρὰ τὴν καθυστέρησιν πού ἔκαμε ἡ Ἰταλικὴ Πρεσβεία νὰ ἐπιδόσῃ τὸ τηλεγράφημα, διαβεβαίωνε τὰ ἑξῆς: «...Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ ὑπερπηθῶμεν τὰς δυσκολίας διὰ τὴν προμήθειαν τροφίμων καὶ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν». Καὶ συμπλήρωνε στὴν τηλεγραφικὴν τὴν ἀπάντησιν μὲ ὅλην τὴν μεγαλόψυχον πατρικὴν καὶ πατριωτικὴν τοῦ καρδιά, τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι: «...Οὐδεμία ἀνάγκη ὑπάρχει νὰ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας». Ἔτσι, μὲ τὶς ἐνέργειές του αὐτές, ἤρθαν τότε χιλιάδες τόννοι σιτάρι, ὄσπρια καὶ γάλα ἀπὸ τὸν Καναδὰ καὶ ἄλλου... Τότε ἦταν πού ἔδωσε ἐντολή, ὅπως καὶ ὁ προκάτοχός του Ἀρχιεπίσκοπος Χρῦσανθος, νὰ διατεθοῦν ὅλα τὰ «ἀναθήματα» καὶ τὰ τιμαλφῆ τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἱερῶν Μονῶν... Καὶ ἀκόμη τότε διέθεσε καὶ τὸ Πανελλήνιο Ἰδρυμα τῆς Μεγαλόχαρης τῆς Τήνου, τὸ ποσὸ τῶν πέντε ἐκατομμυρίων δραχμῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης...

4. Ὑπεράσπιζε τοὺς φυλακισμένους, τὶς οἰκογένειάς τους, τοὺς ὁμήρους καὶ τοὺς δικαζομένους... Ὁ γραμματέας τοῦ καθηγητῆς Ἰωάννης Γεωργιάκης, ὡς νομικός, υπεράσπισε δωρεὰν τότε περὶ τὶς 3.000 τέτοιες περιπτώσεις.

5. Προστάτευε τοὺς καταδικασμένους σὲ θάνατον ἀπὸ τὰ κατοχικὰ στρατεύματα, στὰ ὁποῖα μὲ θάρρος καὶ μὲ «σχονί» στὴν τσέπη, νὰ χρησιμοποιηθῆ ὡς ἀγχόνη γιὰ τὸν ἴδιο, προκειμένου νὰ σώσῃ ἄλλους...

6. Γιὰ τὴν «μυστικὴ» προστασία τῶν παραπάνω περιπτώσεων, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἴδρυσεν καὶ διωργάνωσεν μὲ ἐκλεκτὸ ἐπιτελεῖο ἀποτελούμενο ἐκ κυριῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν Ἰωάννα Κ. Τσάτσου:

α) τὴν «Ἑπηρεσία Προστασίας Ἀπορφανισθεισῶν Οἰκογενειῶν»,

β) τὴν «Ἑπηρεσία Προστασίας Κρατουμένων», καὶ

γ) τὴν «Ἑπηρεσία Προστασίας Οἰκογενειῶν τῶν ἐκτελεσθέντων».

Μὲ τὶς ἀνωτέρω Ἑπηρεσίες ἀπὸ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1941, οἱ οἰκογένειες τῶν ἐκτελεσθέντων, τῶν πνιγμένων σὲ ναύαγια καὶ τῶν βομβοπλήκτων ἐκ τῶν ἀεροπορικῶν βομβαρρισμῶν, ἐ-

βοηθοῦντο μυστικὰ ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο. Ἐκτοτε, σημειώνει ἡ Ἰωάννα Τσάτσου, ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν καθημερινῶς ἐπλήθαινε καὶ ἡ μυστικὴ βοήθεια ἦταν δύσκολη. Παρὰ ταῦτα, ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκογενειῶν πού βοηθήθηκαν εἶναι ἐντυπωσιακός. Διότι, ὅταν ἄρχισε ἡ Ἑπηρεσία αὐτὴ νὰ λειτουργῇ (φθινόπωρον 1941), βοηθοῦσε 45 οἰκογένειες καὶ ἔφθασε στὸν Ἰούλιο τοῦ 1944 νὰ βοηθοῦνται 5.923 οἰκογένειες.

7. Ἐπέλεξε ἀπὸ τοὺς ἐφημερίους τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, πεπειραμένους Πνευματικούς Πατέρες, στοὺς ὁποίους ἀνέθεσε τὸ πικρὸ διακόνημα τοῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας καὶ ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, τῆς Θείας Μεταλήψεως καὶ τῆς πατρικῆς τῶν παρηγοριᾶς καὶ συμπαροστάσεως στοὺς ὑπὸ ἐκτέλεση καταδικασμένους Ἕλληνες Πατριῶτες, ἀπὸ τοὺς ἀπάνθρωπους καὶ αἰμοσταγεῖς κατακτητές... Εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, διασώθηκαν σὲ ἐκθέσεις τῶν ἐν λόγῳ Ἱερέων Πνευματικῶν, πολυτιμότες πληροφορίες, πού ἀναφέρονται σὲς τελευταῖες ὥρες τῶν ἀγομένων πρὸς θανάτωσιν ἀειμνήστων μελλοθανάτων Ἑλλήνων ἀδελφῶν μας. Ἡ Ἰωάννα Τσάτσου πού ἐπεμελήθη τὴν ἐκδοσὴν τῶν ἐν λόγῳ Ἐκθέσεων μὲ πόνο ψυχῆς καὶ μὲ ἔπαινον γιὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ἔγραψε τὰ ἑξῆς: «...οἱ ἐκθέσεις αὐτὲς εἶναι κείμενα μὲ βαθιὰ ἀνθρωπιά. Δείχνουν τὴν ὑψηλὴ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὅταν στέκεται κοντὰ στὴν θέλησιν τοῦ Χριστοῦ. Δείχνουν τὴν βοήθειαν πού μπορεῖ νὰ προσφέρει στὴν τρομερῆ ὥρᾴ τῆς ζωῆς. Ἡ Σταύρωσις τοῦ Θεοῦ ξαναζωντάνευε καὶ ἔδινε τὸ χέρι στὴ δύσμοιρον σάρκα πού ἔκλεινε ἐκείνη τὴν ὥρᾴ τὸ ἀπέραντον μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς».

Ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί,

Εἶναι χρέος ἐθνικὸ καὶ χριστιανικὸ νὰ τιμᾶ κανεὶς τοὺς προγόνους του καὶ νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργο τους. Εἶναι ἱερὴ παρακαταθήκη νὰ σπουδάσουμε τὰ περασμένα καὶ νὰ σηματοδοτοῦμε τὰ μέλλοντα μὲ τὸν γνώμονα τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας. Ἀνάμνησις ἐπωνύμων καὶ ἀνωνύμων γεγονότων. Δεξαμενὴ ἐμπειριῶν καὶ γνώσεων. Πυξίδα στὴν πορεία τῆς νέας γενιάς.

Ἡ Ἐκκλησία δὲν προσβλέπει σὲ δάφνες καὶ ὑστεροφημίες. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι πάντα ἓνα διαρκῆς παρὸν ὅπως καὶ ὁ θεῖος Ἰδρυτὴς της. Καὶ σὰν στρατευμένη πού εἶναι, ἓνα καθήκον ἔχει· ΝΑ ΘΥΣΙΑΖΕΤΑΙ... Καὶ αὐτὸ ἔπραξε σὸ μεγάλο ἔπος τῆς Κατοχικῆς περιόδου.

Μετ' εὐχῶν καὶ πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ ΚΑΙ ΦΑΝΑΡΙΟΦΕΡΣΑΛΩΝ ΙΕΖΕΚΙΗΛ ΒΕΛΑΝΙΔΙΩΤΟΥ*

36. *Βιβλιογραφία. Δύο νέα βιβλία περί ήμερολογίου.* Ἀθήναι 1937.

Εἰς τὴν Βιβλιογραφίαν ταύτην ὁ Ἱεζεκιήλ βιβλιοκρίνει δύο μελέτας, ἧτοι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου (1923-1938) ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡμερολογιακῶν κατηγοριῶν ἔλεγχος» (Ἀθήναι 1937), καὶ τοῦ Μη-

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεσσηνίας
κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

τροπολίτου πρώην Λεοντοπόλεως Σωφρονίου Εὐστρατιάδου «Τὸ ἑορτολόγιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐξ ἐπόψεως ἡμερολογιακῆς», Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας» (Ἀθήναι 1937).

Τὴν μελέτην τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τὴν χαρακτηρίζει «περισπούδαστον ἀπολογητικὴν μελέτην σχετικῶς μὲ τὴν δι' ὁμοφώνου γνώμης τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γενομένην διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου». Προσθέτει δὲ καὶ τὰ ἑξῆς: «Συνεπῶς ἡ διόρθωσις τοῦ πεπλανημένου ἀστρονομικῶς ἡμερολογίου δὲν ἦτο παρὰ τῷ λαῷ αἰφνιδιασμός. Ἀπόδειξις ὅτι ἐπὶ ἓν ὀλόκληρον ἔτος ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς οὐδεμία ἀντίδρασις παρουσιάσθη ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ, ἧτις ἠδύνατο νὰ παρουσιασθῆ καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῶν συζητήσεων καὶ τῶν συσκέψεων τῆς Ἱεραρχίας, ἀφοῦ αὕτη τὸ πρῶτον συνήλθε καὶ συνεζήτησε τὸν Ἀπρίλιον καὶ τὸ δεύτερον τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1923, χωρὶς νὰ ἀκουσθῆ οὐδεμία φωνὴ διαμαρτυρίας. Ἐκ τούτου ἀναμφιβόλως δηλοῦται ὅτι ἡ τοῦ λαοῦ ἀντίδρασις τόσον βραδέως παρουσιασθεῖσα προήλθεν ἕξωθεν». Καὶ καταλήγει: «Δι' ὅλων τούτων ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χρυσόστομος λίαν εὐστόχως ἠδυνήθη νὰ καταρρίψῃ τὰς διαφόρους σπερματολογίας περὶ τοῦ κύκλου τῆς δράσεως αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν διόρθωσιν τοῦ ἡμερολογίου».

Διὰ δὲ τὴν μελέτην τοῦ πρώην Λεοντοπόλεως γράφει: «Ὁρθῶς ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν ὑ-

πάρχει ἡμερολογιακὸν ζήτημα, ἀλλὰ ζήτημα ἑορτολογικόν, ὅπερ ὅμως διὰ μέσου τῶν αἰώνων, πλὴν τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα, οὐδέποτε ἐγένετο ἀντικείμενον συζητήσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠσχολήθησαν τοπικαὶ ἢ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι. Ἄλλ' οὔτε παραδόσεις εἶναι τὸ ἑορτολογικὸν ζήτημα, διότι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οὔτε ὁμόφωνον, οὔτε ἀσάλευτον εἶχεν τάξιν, τούναντίον ἀείποτε ἦτο ἀκανόνιστον καὶ ἀδιάφορον, στηριζόμενον οὐχὶ ἐπὶ τῆς ἱεράς παραδόσεως ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους τυπικῶν διατάξεων Μονῶν ἢ Ἐκκλησιῶν, ἃς καθώριζεν ἡ βούλησις τοῦ Προεστώτος. Ἡ μετακίνησις τῶν ἑορτῶν καὶ ἐπισήμως ἐθεσπίσθη ὑπὸ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου (Κανὼν 49), ἣν ἠκολούθησαν αἱ κατὰ τόπους Ἐκκλησίαι διασαλεύουσαι καὶ μετακινούσαι τὰς ἑορτάς. Ἐληξε δὲ ἡ μετακίνησις αὕτη ἀπὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας, ὅτε τὰ τῆς Ἐκκλησίας βιβλία ἔλαβον ὠρισμένην μορφήν ἑορτολογίου». Ἐπισημαίνει δὲ τὴν βιβλιοκρισίαν διὰ τῶν ἑξῆς: «Τοιοῦτοτρόπως ὁ συγγραφεὺς πολλὰ μοχθήσας ἐν τῇ περισπουδάστῳ καὶ πρωτοτύπῳ ταύτῃ μελέτῃ ἠδυνήθη νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὸ ἑορτολόγιον ἐκανονίζετο εἰς τὰς ἐπισήμους Ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν προεστώτων, ἡ δὲ μετακίνησις αὐτοῦ οὔτε Κανόνα οὔτε παράδοσιν ἠθέτει».

37. *Κύριλλος ὁ Λούκαρις ἐπὶ τῇ τριακοσιοστῇ ἐπετείῳ αὐτοῦ.* Θεσσαλονίκη 1938.

Τὸ μελέτημα τοῦτο εἶναι ἡ πέμπτη ἐνασχόλησις τοῦ Ἱεράρχου μὲ τὸν ἐθνομάρτυρα Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κύριλλον Α' Λούκαριν, μετὰ τὰς ἀνωτέρω καταχωρισθείσας ἐνταῦθα ὑπ' ἀριθ. 3, 4, 9 καὶ 15. Ἐν τέλει τοῦ μελετήματός του γράφει: «Τοιοῦτου ἐπιφανοῦς Πατριάρχου ἐπιλέκτου τῆς Κρήτης τέκνου ἡ τριακοσιοστὴ τοῦ τραγικοῦ θανάτου του μνήμη εὐλόγως τιμᾶται ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας Μεσαιωνικῶν Γραμμάτων, Πατριάρχου ὄντως Ἐθνάρχου ὅστις ὠνευρεῦθη πολιτικὴν ἀνάστασιν τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ διὰ προηγουμένης θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς αὐτοῦ ἀνακαθάρσεως, ἐν χρόνοις ζοφερᾶς ἀμαθείας. Τοιοῦτος δὲ ὁ μεγαλεπήβο-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 745 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 18 τεύχους.

λος ἀνὴρ ἐμισήθη καὶ ἐσυκοφαντήθη ὑπὸ τῶν μικρῶν του ἀντιπάλων. Ὅλοι δὲ οἱ ἐπὶ ὑπονοϊῶν καταδικάζοντες τὸν Λουκᾶριν συγγραφεῖς τῶν νεωτέρων χρόνων ἐλησιμόνησαν τί ἔλεγον οἱ πρόγονοι ἡμῶν· «φιλαγάθως δεῖ τοὺς νόμους ἐρμηνεύειν ἐν τοῖς ἀμφιβάλοις» καὶ «ἐν τοῖς ἀμφιβάλοις τὸ φιλάνθρωπον κρατεῖτω». (Ἀρμ. Α. ΙΔ 8). Παραθέτει δὲ καὶ γνώμην τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Δημητρίου Σίμου Μπαλάνου, ὅτι «ἡ κριτικὴ σήμερον οὐδόλως ἐπὶ ὑπονοϊῶν δύναται νὰ στηριχθῆ», δεδομένου ὅτι ὁ ἐν λόγῳ καθηγητῆς, εἰς μελετήματα αὐτοῦ περὶ τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως εἶχεν δυσμενῶς ἐκφρασθῆ διὰ τὴν ὀρθοδοξίαν αὐτοῦ, τὸν ὁποῖον καθηγητὴν μετὰ σφοδρότητος ἀντέκρουσεν ὁ Ἱεζεκιήλ, ὡς ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω.

38. *Οἱ Ὁ' Ἀπόστολοι*. Ἀθήναι 1938. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας», τόμος ΙΣΤ').

Εἰς τὴν ἀγιολογικὴν ταύτην μελέτην ὁ Ἱεζεκιήλ ἀσχολεῖται μὲ τοὺς Ὁ' (Ἑβδομήκοντα) Ἀποστόλους καὶ γράφει ἐν ἀρχῇ ταῦτα: «Εἰς ἀρχαίους χειρογράφους Συναξαριστὰς εὑρηται τὸ ἐξῆς δίστιχον κατὰ τὴν μνήμην τῶν 70 Ἀποστόλων τῆς 4 Ἰανουαρίου: «Τοὺς ἐβδομήκοντα σοφοὺς ἀποστόλους καὶ συνάμα τοὺς πάντας τιμᾶσθαι θέμις», ὅπερ δηλοῖ, ὅτι ἐν τῷ ἀριθμῷ 70 συναριθμοῦνται οὐ μόνον οἱ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἐκλεγέντες 70 ὡς ἀναφέρει ὁ Λουκᾶς (10, 1), ἀλλὰ «τοὺς πάντας τιμᾶσθαι», δηλαδὴ καὶ ἐκείνους οὓς οἱ ἐκ τῶν 12 ἐξέλεξαν ὡς συνεργάτας, οἵτινες Ἀπόστολοι καὶ οὗτοι ἐκλήθησαν. Ἐπεκράτησε δὲ ὁ ἀριθμὸς 70 ἴσως χάριν σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἀριθμὸν 70 ὃν ὁ Κύριος ὤρισεν». Περαιτέρω σημειώνει: «Πλὴν τῆς ἐορτῆς τῆς 4ης Ἰανουαρίου καθ' ἣν συνολικῶς ἐορτάζεται ἡ μνήμη τῶν 70 Ἀποστόλων οὗτοι ἐορτάζονται καὶ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους εἴτε μεμονωμένως ἕκαστος εἴτε 3-4 ὁμοῦ». Ἐν συνεχείᾳ παραθέτει πλήρη κατάλογον μὲ τὸ ἐορτολόγιον, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, ἐνὸς ἐκάστου Ἀποστόλου καὶ ἀναγράφει τὰς Ἐπισκοπὰς εἰς τὰς ὁποίας μερικοὶ ἐξ αὐτῶν διετέλεσαν πρῶτοι Ἐπίσκοποι, ἐπὶ τῇ βάσει γραπτῶν ἱστορικῶν πληροφοριῶν, ἢ ἐκ παραδόσεως. Καὶ καταλήγει γράφων: «Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι δὲν εἶναι γνωστὰ ὅλα τὰ ὀνόματα τῶν 70 Ἀποστόλων, οὓς κατὰ τὸν Λουκᾶν ἐξελέξατο ὁ Κύριος. Ἐνῶ ἐξ ἄλλου ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀπόστολος εἶναι γνωστὰ ὀνόματα πλεονα τῶν 70 ἀν-

δρῶν, οἵτινες διηκόνησαν παρὰ τοῖς 12 Ἀποστόλοις, ἀναφέρονται δὲ πλείστοι τούτων ἐν ταῖς Πράξεσι καὶ ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς ἰδίως τοῦ Παύλου».

39. *Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Α' Ἀπόστολος Μακράκης (ἐκ τῶν καταλοίπων), ἐκδίδεται δαπάναις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος - Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιήλ τοῦ ἀπὸ Βελανιδιάς ἀρχαίου ἀκροατοῦ τοῦ διδασκάλου Ἀποστόλου Μακράκη, ἐπιμελεία Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου*. Ἀθήναι 1939. Προλογίζεται ὑπὸ τοῦ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Ἱεζεκιήλ.

Ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς Εἰσηγήσεως ταύτης ἐγράφη, ὁ Ἱεζεκιήλ, ἔχων εὐσεβεῖς γονεῖς, διεκρίθη διὰ τὴν εὐσεβειαν αὐτοῦ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας, καλλιεργητῆς δὲ τῆς εὐσεβείας του, πρὸς τούτους, ἦτο καὶ ὁ Καλαματιανὸς Μοναχὸς Κωνστάντιος (Κορνῆλιος) Δουκάκης «θεῖος ἐκ μητρὸς αὐτοῦ καὶ πνευματικὸς πατήρ». Ὁ Μοναχὸς οὗτος ἦτο «σταθερὸς εἰς τὸν διδάσκαλον» Ἀπόστολον Μακράκην. Ἐντεῦθεν ὁ Ἱεράρχης Ἱεζεκιήλ, χωρὶς οὐδόλως νὰ δέχεται τὰς δύο φιλοσοφικὰς γνώμας του περὶ τοῦ τρισυνθέτου τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἐν Ἰορδάνῃ τελειώσεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Κυρίου, χαρακτηρίζει τὸν Ἀπόστολον Μακράκην ὡς ἕνα «ἀπὸ τὰ φιλοσοφικώτερα πνεύματα τῆς ἐποχῆς του, δυνηθεὶς διὰ τῆς διαλεκτικῆς καὶ διαλογικῆς οὐ μόνον νὰ διδάσκη, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταδίδῃ ἀπὸ τοὺς ἀκενώτους θησαυροὺς τῆς σοφίας του καινὰ καὶ παλαιά». Πρὸς τούτους, γράφει, ὅτι «ἦτο παλαιὸς ἀκροατῆς καὶ ἐκ τῶν οἰκείων» αὐτοῦ. Ὡς δὲ ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος, ὁ Ἱεζεκιήλ ἐδημοσίευσεν καὶ εἰδικὴν μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ δύο φιλοσοφικαὶ γνώμαι τοῦ διδασκάλου Ἀποστόλου Μακράκη» ἐν ἔτει 1929, ἐκδοθεῖσαν καὶ εἰς δευτέραν ἔκδοσιν, ἐν ἔτει 1935.

Τὸ ὡς ἄνω περὶ τοῦ Ἀποστόλου Μακράκη ἐπιστημονικὸν ἔργον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη «ἐκ τῶν καταλοίπων αὐτοῦ» δαπάνη τοῦ Ἱεζεκιήλ, τὸ προλογίζει ὁ ἴδιος, ἐξιστορῶν τὰ τῆς γνωριμίας, φιλίας καὶ συνεργασίας μετὰ τοῦ Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ὅταν οὗτος ἦτο Ἀρχιμανδρίτης. Ἐν συνεχείᾳ ἀναφέρεται εἰς τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐκδόσεως τῆς μελέτης ταύτης, ὡς ἀκολούθως: «Κατόπιν ἐξελίχθη ἢ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ σταδιοδρομία ἀμφοτέρων – τοῦ Ἀθηνῶν

καὶ τοῦ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων— συνέτυχε δὲ κατὰ τὴν ΠΓ' (1936-1937) Συνοδικὴν περίοδον νὰ διατελῶ μέλος τῆς Ἱερῶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἦτο εἰς ἐμὲ γνωστὸν ἐξ ἀνακοινώσεως τοῦ ἀοιδίου, ὅτι τὸ τελευταῖον ἔργον, ὅπερ ὁ Ἄρχιμ. Χρυσόστομος ἔγραψεν ἐν τῇ Ριζαρείῳ Σχολῇ, Διευθυντῆς αὐτῆς διατελῶν, ἀνεφέρετο εἰς τὸν ἐν μακαρία τῇ λήξει διδάσκαλον Ἀπόστολον Μακράκη, οὕτινος, ὡς ἦτο γνωστὸν, ὁ χαράσων τὰς γραμμὰς ταύτας ἦτο παλαιὸς ἀκροατῆς καὶ ἐκ τῶν οἰκείων. Προκειμένου νὰ λήξῃ τὸ Συνοδικὸν ἔτος μὲ παρεκάλεσεν, δώσας μοι τὸ χειρόγραφον, ἵνα, ἀφοῦ μελετήσω τοῦτο, προσθέσω πᾶν ὅ,τι ἱστορικὸν τῆς ἐποχῆς γνωρίζω μὴ ἀναγραφόμενον, εἰσηγηθῶ δὲ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ἵνα ἐγκρίνῃ τὴν ἔκδοσιν. Τὴν παράκλησιν ταύτην προθύμως ἐξετέλεσα καὶ ἐποιήσαμην ἐν μᾶ τῆς Ἱερῶς Συνόδου συνεδρία τὴν κατάλληλον εἰσηγήσιν. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ὥρισεν Ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν Συνοδικῶν ἀοιδίου Μαρωνείας Ἀνθίμου, Σεβ. Κασσανδρείας Εἰρηναίου καὶ ἐμοῦ. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπισταμένως ἐξετάσασα τὴν πραγματείαν ἀπεφάνθη ὅτι αὕτη ἐξετάζει ἐντελῶς ἀντικειμενικῶς τὰ κατὰ τὸν φιλόσοφον Ἀπόστολον Μακράκη καὶ δύναται νὰ ἐκδοθῇ, περιττῆς οὐσῆς τῆς Συνοδικῆς ἐγκρίσεως προκειμένου περὶ συγγραφῆς τῆς περιωπῆς τοῦ προκειμένου ἔργου, ἐμοῦ μειοψηφήσαντος ἵνα δοθῇ ἢ Συνοδικῇ ἐγκρίσει. Ἐκτοτε ἢ μετὰ χειρῶν συγγραφῆς ἔμεινεν ἀνέκδοτος παρὰ τῷ συγγραφῆ ὁμοῦ μὲ τόσα ἄλλα κατάλοιπα. Ὅταν δὲ ὁ εἰς ὃν ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ ἐκλιπόντος Προπρύτανης καὶ καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Γρηγόριος Παπαμιχαὴλ ἐγνώρισέ μοι τὰς πρὸς ἔκδοσιν τῶν καταλοίπων αὐτοῦ ὑπαρχούσας οἰκονομικὰς δυσχερείας, εὐχαρίστως ἐδήλωσα ὅτι ἀναλαμβάνω τὴν δαπάνην τῆς ἐκδόσεως τῆς μετὰ χειρῶν πραγματείας ὅπερ καὶ ἔπραξα».

40. *Ὁ Παλαιὸς τῶν ἡμερῶν*. Ἀθήναι 1940.

Ὁ ἐκ τῆς Ἰμβρου καταγόμενος καὶ διατελέσας ἀδελφὸς τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Μονῆς τοῦ Κουτλουμουσίου Βαρθολομαῖος Κουτλουμουσιανὸς (1772-1851), διαπρεπῆς Ἱερομόναχος, διδάσκαλος καὶ κριτικὸς ἐκδότης Λειτουργικῶν βιβλίων, πολλὰ γράψας καὶ πολλὰ διδάξας, κατέλιπε, μετὰ τῶν ἄλλων χειρογράφων του, καὶ τὴν μελέτην του «Περὶ τοῦ Παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν. Εἰ χρῆ τοῦτον ὡς Πατέρα σὺν Υἱῷ ζωγραφεῖν καὶ τῷ Πνεύματι».

Τὴν ἐν χειρογράφῳ μελέτην ταύτην τοῦ Βαρθολομαίου τὴν ἐκδίδει τύποις ὁ, καὶ μὲ τὰ χειρόγραφα εὐχαρίστως ἐνασχοληθεὶς Ἱεζεκιήλ, μετὰ πολλῶν προλεγομένων εἰσαγωγικῶς. Γράφει δὲ εἰς τὰ προλεγόμενα καὶ τὰ ἐξῆς: «Σκοπὸς λοιπὸν τῆς ἀνεκδότου ταύτης πραγματείας τοῦ σοφοῦ διδασκάλου τοῦ Γένους Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ ἦτο νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἄποψιν ὅτι καὶ οἱ ἱστοροῦντες τὴν Ἁγίαν Τριάδα διὰ τριῶν Ἀγγέλων ἐν τῇ φιλοξενίᾳ τοῦ Ἀβραάμ, ὡς ὤφθησαν εἰς αὐτὸν (Γεν. ΙΗ', 1 ἐξ.), καλῶς πράττουσιν, ὡς καλῶς πράττουσιν καὶ οἱ ἱστοροῦντες ἀνθρωπομόρφως διὰ τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τῆς περιστερᾶς διὰ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Φέρει δὲ διάφορα ἐπιχειρήματα ἐκ τῆς Γραφῆς καὶ τῆς 7ης Οἴκου. Συνόδου πρὸς ὑποστήριξιν ἀμφοτέρων τῶν ἀπόψεων. Προτάσσει ἐν ἀρχῇ τοῦ Δανιὴλ τὸ ὄραμα, ἀναφερόμενον εἰς τὸν Παλαιὸν τῶν ἡμερῶν καὶ εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἰσχυριζόμενος ὅτι ὁ Παλαιὸς τῶν ἡμερῶν ἀναφέρεται ἐπὶ πλέον εἰς τὴν τοῦ Πατρὸς ὑπόστασιν καὶ ἐπὶ ἔλαττον εἰς τὴν τοῦ Υἱοῦ, ὡς δείκνυται καὶ ἐκ τῆς ὕμνογραφίας ἐν τῷ Ἑσπερινῷ τῆς Ὑπαπαντῆς «ὁ παλαιὸς ἡμερῶν... σήμερον βρέφος ὄραται» καὶ «ὁ παλαιὸς ἡμερῶν νηπιάσας» (Μηναῖον Φεβρουαρίου, σελ. 20-21, Ἀθήναι 1926) καὶ ἐν τῷ Ὁρθρῷ τῆς Κυριακῆς τῶν Ἀπόκρεω, ὑπάρχει πολλαχοῦ τοιαύτη φρασεολογία ἐν τῇ ὕμνογραφίᾳ». Καταχωρίζει πρὸς τοῦτοις εἰς τὰ προλεγόμενα καὶ τὴν ἀπαράδεκτον ἀπὸ Ὁρθοδόξου ἐπόψεως ἐξεικόνισιν τῆς Ἁγίας Τριάδος ἀπὸ Λατίνους ζωγράφους, διὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Βαρθολομαῖος λέγει: «Υπάρχουσιν ὁμοῦ δύο ἄλλοι τύποι τῆς Ἁγίας Τριάδος ἀπαράδεκτοι τοῖς εὐσεβέσιν. Διότι εἶδεν ὁ ἴδιος εἰς πολλοὺς τῶν Λατίνων τόπους οὓς ἐπεσκέφθη, νὰ ζωγραφίζουσι τὴν Τριάδα, τὸν Πατέρα ὡς Παλαιὸν τῶν ἡμερῶν συγκαθίζοντες ἐπάνω τῆς γαστρὸς αὐτοῦ τὸν Υἱὸν ὡς ἐξ αὐτοῦ πρὸ ἐωσφόρου γεννώμενον καὶ τὸ Πνεῦμα ἐκ τοῦ στόματος τοῦ τε Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον ὡς περιστερὰν. Καὶ ἄλλη δὲ παράστασις τῶν Λατίνων εἶναι. Τὸν αὐτὸν Πατέρα δείκνυσιν ὡς Υἱὸν καὶ ὡς Πνεῦμα, καὶ πάλιν τὸν αὐτὸν Υἱὸν δείκνυσιν ὡς Πατέρα καὶ Πνεῦμα καὶ αὐθις τὸ αὐτὸ Πνεῦμα ὡς Πατέρα καὶ Υἱὸν δείκνυσιν». Καὶ καταλήγει ὁ προλογίζων Ἱεράρχης: «Σὺν τῷ χρόνῳ ὁμοῦ ἐλησημονήθη ἢ διὰ τριῶν Ἀγγέλων παράστασις καὶ αἱ ἀντιρρήσεις τῆς Ἐκκλησίας, καὶ σήμερον ἀπαντα-

χοῦ καὶ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ καὶ ἐν τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ καθιερώθη ἵνα ἡ Ἁγία Τριάς ἱστορεῖται ἀνθρωπομόρφως, ἐκ τοῦ Πατρὸς ὡς Παλαιοῦ, ἐκ τοῦ Υἱοῦ ὡς ἐπὶ γῆς ὤφθη καὶ ἐκ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὡς περισσευῶς».

41. *Νηστεία ἐν τῇ Πεντηκοστῇ*. Ἀθήναι 1941. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ἐκκλησίας»).

Τὸ ζήτημα τῆς νηστείας ἐν τῇ Πεντηκοστῇ ἀναπτύσσεται ὑπὸ τοῦ Ἰεζεκιήλ, ἐν ἀρχῇ τῆς ἐρεῦνης του, ὡς ἀκολούθως: «Τὸ ἀπὸ τοῦ Πάσχα μέχρι τῆς Πεντηκοστῆς διάστημα, ἤτοι ἡ περίοδος τῶν πενήκοντα ἡμερῶν, εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν προεκάλεσεν ἀντιρρήσεις ἐὰν ἔπρεπε γενικὴ τῆς νηστείας κατάλυσις νὰ ἐπικρατήσῃ, κατὰ τε τὴν τετάρτην καὶ παρασκευὴν δῆλον ὅτι. Ἐκ τούτου ἔχομεν γνώμας καὶ Πατριαρχικὰς καὶ Κανονολόγων ὑπὲρ τῆς καταλύσεως καὶ κατ' αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ἀρχαῖα τυπικὰ περιέχονται γνώμαι οὐχὶ καταλύσεως τῆς νηστείας, ἀλλὰ τροποποιήσεως αὐτῆς. Ἀναγνωρίζεται, δηλαδή, ὅτι ἡ ἀπὸ τοῦ Πάσχα μέχρι τῆς καθόδου τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πενήκοντάς τῶν ἡμερῶν ἔχει τι τὸ ἰδιάζον ἐν τῷ χριστιανικῷ κύκλῳ, οὐχὶ ὅμως ἐν ἰσοτιμίᾳ μετὰ τὴν Διακαινήσιμον ἑβδομάδα, εἰς ἣν ἐξισοῦται ἡ μετὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς ἑβδομάς». Τὸ συμπέρασμα δὲ τῆς ἐρεῦνης αὐτοῦ καταχωρίζεται ὡς ἐξῆς: «Συμφώνως πρὸς ταῦτα εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν ὡς πρὸς τὴν νηστείαν τῆς τετάρτης καὶ παρασκευῆς τῆς πενήκοντάδος ἀπὸ τοῦ Πάσχα ἡμερῶν ὑπῆρχον καὶ γνώμαι Πατριαρχῶν καὶ Κανονολόγων, καταλύουσαι αὐτὴν ἢ τροποποιοῦσαι τὴν αὐστηρὰν νηστείαν. Σήμερον ἐπικρατεῖ σταθερῶς ἡ διάταξις ὅτι αἱ τετάρται καὶ παρασκευαὶ τῆς πενήκοντάδος τῶν ἀπὸ τοῦ Πάσχα ἡμερῶν οὐδὲν διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς τετάρτας καὶ παρασκευὰς τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ».

42. *Ὁ ἅγιος Ἰερόθεος ὁ Ἰβηρίτης ὁ ἀπὸ Καλαμάτας*. Θεσσαλονίκη 1946. (Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ «Γρηγορίου Παλαμᾶ» Θεσσαλονίκης).

Εἰς τὸ σύντομον, ἀλλὰ περιεκτικόν, τοῦτο μελέτημά του ὁ συγγραφεὺς ἐξιστορεῖ τὸν βίον καὶ τὴν δράσιν τοῦ ἐκ Καλαμῶν καταγομένου ὁσίου Ἰερομονάχου καὶ διδασκάλου Ἰεροθέου (1686-1732), ἀδελφοῦ τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Μονῆς τῶν Ἰβήρων, ἐξ οὗ καὶ Ἰβηρίτης ὀνομάζεται. Ὁ Ἰερόθεος ἔζησε βίον ἀσκητικὸν καὶ ὀσιακόν, ἐκοιμήθη δὲ ἐν Κυρίῳ τῇ 13 Σεπτεμβρίου — ὅτε τελεῖται καὶ ἡ μνήμη αὐτοῦ — εἰς τὴν βορείως τῆς Εὐβοίας, ἀπέναντι τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἐρη-

μόνησον Γιούραν, ὅπου εἶχε μεταβῆ πρὸς καλυτέραν ἄσκησιν.

Ὁ Ἰεζεκιήλ τελειώνει τὸ μελέτημά του διὰ τῶν ἐξῆς: «Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Διδάσκαλος ἅγιος Ἰερόθεος ὁ Ἰβηρίτης. Δημοσιεύω καὶ βιβλιογραφίαν περὶ τοῦ Ἁγίου ἣν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν συνέλεξα εἰς τὰς διαφόρους ἐρεῦνας μου, δὲν ἠδυνήθην ὅμως ἤδη γράφων ἐν Καρδίτῃ νὰ ἴδω καὶ μελετήσω ὅλας τὰς πηγὰς δι' ἔλλειψιν τῶν ἀναφερομένων βιβλίων ὅτε καὶ ἡ βιογραφία τοῦ Ἁγίου θὰ ἐγένετο τελειότερα. Ἐναπόκειται εἰς ἄλλον Καλάμιον κληρικὸν ἢ λαϊκὸν νὰ ἀναδιψήσῃ τὰς πηγὰς ἃς ἐγὼ τοῦ παραθέτω καὶ συγγράψῃ τελειότερον τὴν βιογραφίαν ἐνὸς πατριώτου μας Ἁγίου καὶ λογίου διδασκάλου τοῦ 18ου αἰῶνος». Ἡ βιβλιογραφία δημοσιεύεται εἰς τὴν ἀμέσως ἐπομένην σελίδα τοῦ μελετήματος.

43. *Ὁ Μοναχὸς Κωνστάντιος Δουκάκης*. Ἐν Βόλῳ 1947. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Ἀγιορειτικῆς Βιβλιοθήκης»).

Ὡς καὶ ἀλλαγῶν τῆς Εἰσηγήσεως ταύτης ἐγράφη, ὁ Καλαματιανὸς Μοναχὸς Κωνστάντιος (Κορνήλιος) Δουκάκης ἦτο θεῖος ἐκ μητρὸς καὶ πνευματικὸς πατὴρ τοῦ Ἰεζεκιήλ, συντελέσας εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς εὐσεβείας αὐτοῦ. Εἰς τὸ συντομώτατον τοῦτο δημοσίευμα τοῦ Ἰεζεκιήλ περὶ τοῦ συγγενοῦς του Μοναχοῦ Κωνσταντίου Δουκάκη — εἶναι δὲ ἀπορίας ἄξιον πῶς ὁ πολυγραφώτατος συγγραφεὺς ἀνεψιός, ἠσχολήθη δι' ἐλαχίστων περὶ τοῦ ἀξιολόγου θεοῦ του — ἐξιστορεῖται ἡ καταγωγή, ἡ πνευματικὴ, καὶ ἡ ἐκδοτικὴ δράσις τοῦ ἐν λόγῳ Μοναχοῦ, γεννηθέντος «ἐν Καλάμαις» ἐν ἔτει 1845. Εὐσεβὴς καὶ φιλομόναχος τυγχάνων ὁ Δουκάκης μετέβη εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐπανελθὼν δέ, ἠγόρασε τὴν πλησίον τῶν Καλαμῶν διαλελυμένην Μονὴν τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ ἔνθα ἐκάθη μοναχός, ἀλλὰ καταστραφείσης ταύτης ἐκ μεγάλου σεισμοῦ τὸ 1885, ἀνεχώρησε καὶ ἐγκατεστάθη ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ἠσχολήθη μετὰ τὴν ἐκδοσὴν ἐποικοδομητικῶν βιβλίων. Ἐν Ἀθήναις διέμεινεν ἐν τῇ «Σχολῇ τοῦ Λόγου» τοῦ Ἀποστόλου Μακρόκη. Ἐπεσκέφθη τὸν Πανάγιον Τάφον, τὸ Ἅγιον Ὄρος ἔνθα ἔλαβε τὸ μέγα Ἀγγελικὸν σχῆμα, μετονομασθεὶς Κορνήλιος Μοναχὸς Ἀγιορείτης, καὶ τὸ Σινᾶ. Μεγαλουργὸν ἔργον αὐτοῦ εἶναι ὁ δεκατετράτομος «Μέγας Συναξαριστής», ἐκδοθεὶς ἐν Ἀθήναις 1888-1897. Ἀπεβίωσε ἐν Καλάμαις ἐν ἔτει 1908.

(Συνεχίζεται)

1998: Ἔτος Ρήγα Φεραίου

Φῶς Μαρτύρων καὶ Ἡρώων φαίνει πᾶσι*

«Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ περιφέρεσθε» (Ἐβρ. 13, 7-8)

Ἐξοχώτατε κύριε Πρέσβυ τῆς Ἑλλάδος, Ἐξοχώτατοι κύριοι Πρέσβεις, εὐλαβῆς καὶ φιλογενῆς Ὁμήγυρις, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά!

Οἱ λόγοι αὐτοῦ τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου ἀκούω νὰ ἀντηχοῦν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς τρισημιαιατρίας ἱστορίας μας καὶ νὰ ἀπευθύνονται πρὸς ἡμᾶς ἐδῶ καὶ τώρα, οἱ ὅποιοι, συγκεντρωμένοι ὑπὸ τοὺς θόλους τοῦ ἱστορικοῦ Ἱεροῦ Καθεδρικοῦ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Αὐστρίας κ. ΜΙΧΑΗΛ

Ναοῦ τούτου καὶ ὑπὸ τὴν ἱερὰν σκιὰν τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας, τιμῶμεν μετὰ συγκινήσεως, κατανύξεως καὶ ὑπερηφανείας τὴν ἐπέτειον τῶν 200 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ ἥρωος καὶ πρωτοεργάτου τῆς δημιουργίας τῆς νέας καὶ ἐλευθέρης Ἑλλάδος, τοῦ Θεσσαλοῦ ἐθνομάρτυρος Ρήγα Βελεστινλή, τοῦ ἀποκληθέντος Φεραίου.

Ὁ Ρήγας ἐγεννήθη τὸ 1757 εἰς τὸ Βελεστίνον, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Βελεστινλή. Ἀπεκλήθη καὶ ἐπεκράτησεν ὡς Φεραῖος, λόγῳ τῆς πλουσιοχώρου ἀρχαίας πόλεως τῶν Φερῶν. Φιλομαθῆς καὶ ἐκ φύσεως ἀνήσυχος καὶ ἀναζητητικὸς εὐρέθῃ ἐνωρὶς εἰς τοὺς κύκλους τοῦ Φαναρίου, πλησίον τῶν Ὑ-

ψηλαντῶν, καὶ εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Νικολάου Μαυρογένους, διὰ νὰ καταλήξῃ τὸ 1790 εἰς τὴν Βιέννην, ὅπου ἐκτυπῶναι καὶ διαδίδει τὰς διαφωτιστικῆς καὶ προπαγανδιστικῆς περιεχομένου συγγραφάς του. Ἡ δραστηριότης του αὐτὴ ὀδηγεῖ εἰς τὴν σύλληψίν του, τὴν 1ην Δεκεμβρίου 1797, εἰς τὴν Τεργέστην. Τὸν Φεβρουάριον 1798 μεταγέται δέσμιος εἰς τὴν Βιέννην. Οἱ αὐστριακῆς ὑπηκοότητος συνεργάται του ἐκτοπίζονται, ἐνῶ οἱ ἑπτὰ ὀθωμανικῆς ὑπηκοότητος σύντροφοὶ του παραδίδονται σιδηροδέσμοι ὑπὸ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Κράτους τοῦ Καγκελλαρίου Μέττερνιχ εἰς τὸν Τούρκον διοικητὴν τοῦ Βελιγραδίου, εἰς τὰς 10 Μαΐου 1798. Τὴν 24ην Ἰουνίου 1798, ὁ Ρήγας ἐστραγγάλισθη ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ τὸ σῶμα του ἐρρίφθη εἰς τὸν Δούναβιν. Τὴν αὐτὴν τύχην εἶχον καὶ οἱ ἑξῆς ἑπτὰ σύντροφοὶ του, τὸ μαρτύριον τῶν ὁποίων ἐκάλυψεν, ὡς μὴ ἔδει, ἡ προσωπικότης τοῦ Ρήγα, μὲ ἀποτέλεσμα οὐδέποτε νὰ τιμηθῶν ἐπισήμως:

Εὐστράτιος Ἀργέντης, ἔμπορος, ἐκ Χίου, 31 ἐτῶν.

Δημήτριος Νικολίδης, ἰατρός, ἐξ Ἰωαννίνων, 32 ἐτῶν.

Ἀντώνιος Κορωνιός, ἔμπορος καὶ λόγιος, ἐκ Χίου, 27 ἐτῶν.

Ἰωάννης Καρατζᾶς, λόγιος, ἐκ Λευκωσίας, 31 ἐτῶν.

Θεοχάρης Τουρουντζιάς, ἔμπορος, ἐκ Σιατίτσης, 22 ἐτῶν.

Ἰωάννης Ἐμμανουήλ, φοιτητῆς τῆς Ἰατρικῆς, ἐκ Καστοριάς, 24 ἐτῶν, καὶ ὁ ἀδελφός του

Παναγιώτης Ἐμμανουήλ, λογιστῆς τοῦ Ἀργέντη, 22 ἐτῶν.

Ὁ ἐορτασμὸς τῆς μνήμης μαρτύρων καὶ ἡρώων διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ πνεύματος ἀποτελοῦν σταθμοὺς ἀνεφοδιασμοῦ εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργον τῶν μαρτύρων κάθε ἐποχῆς καὶ τῶν ἡμερῶν μας συνιστοῦν ἐγγύησιν καὶ ἀπόδειξιν τοῦ βάρους τῆς πίστεως εἰς τὰς ἀκαταλύτους ἐκείνας ἠθικὰς ἀξίας τῆς ζωῆς, διὰ τῆς ὑπερασπίσεως τῶν ὁποίων, ἀκόμη καὶ διὰ τῆς θυσίας αἵματος, οἱ μάρτυρες ἀναδειχθήσαν πα-

* Ἐξεφωνήθη ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος Βιέννης, τῇ Κυριακῇ 8η Νοεμβρίου 1998, κατὰ τὸν ἐπίσημον ἐορτασμὸν τῆς συμπληρώσεως διακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου τοῦ ἐθνεγέρτου καὶ ἐθνομάρτυρος Ρήγα Βελεστινλή τοῦ Φεραίου καὶ τὰ ἀποκαλυπτήρια ἀναμνηστικῆς τῆς ἐπετείου πλακῆς, ἐντοιχισθείσης εἰς τὴν πρόσοψιν τοῦ ἱστορικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν Βιέννῃ. Εἰς τὴν ἐκδήλωσιν παρέστησαν ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος ἐν Βιέννῃ, Ἐξοχ. κ. Ἰωάννης Γεννηματᾶς, ὁ Πρέσβυς τῆς Κύπρου ἐν Βιέννῃ, Ἐξοχ. κ. Πέτρος Μιχαηλίδης, ὁ Μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῷ Ο.Α.Σ.Ε., Ἐξοχ. Πρέσβυς κ. Χρήστος Μπότζιος, ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος ἐν Μπρατισλάβα, Ἐξοχ. κ. Βασίλειος Εἰκοσιπένταρχος, οἱ Πρόεδροι καὶ τὰ μέλη τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τῆς Ἁγίας Τριάδος, Καθηγηταὶ τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, τὰ Προεδρεῖα καὶ τὰ μέλη τῶν Ὁμογενειακῶν Συλλογικῶν Φορέων, οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐθνικῆς Σχολῆς, ἐπισκέπται ἐξ Ἑλλάδος, Οὐγγαρίας καὶ Σλοβακίας, καὶ πλῆθος Ὁμογενῶν ἐκ Βιέννης καὶ ἄλλων πόλεων, οἵτινες διὰ τῆς συμμετοχῆς καὶ παρουσίας των ἐτίμησαν τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ ἥρωος.

Πορτραίτο τοῦ Ρήγα, χαρακτηριστὸ σχέδιο τοῦ Ἀνατολῆ Λαζαροῖδη (1916-1989) - 1954 (Συλλογὴ Ν. Γρηγοράκη).

ράδειγμα καὶ ὑπόδειγμα πρὸς μίμησην. Ὡς ἥλιοι ἀνέσπεροι καὶ φάροι τηλαυγεῖς προβάλλουν οἱ μάρτυρες καὶ ἥρωες, ὡς θύματα τῆς κακίας καὶ τοῦ μίσους, τῆς μοχθηρίας καὶ τοῦ φανατισμοῦ, συγχρόνως ὅμως καὶ ὡς νικηφόροι ὑπερασπισταὶ τῆς πνευματικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς ἠθικῆς ἀκεραιότητος, χάριν τῶν ὁποίων ὑπέστησαν τὸν διωγμὸν καὶ εἶδον τὸ μαρτύριον ὡς προσφορὰν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος καὶ ὡς ἐκπλήρωσιν χρέους ἔναντι τῆς ἱστορίας τοῦ Ἔθνους, ἐν τῇ πεποιθήσει ὅτι «μητρός τε καὶ πατρός καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἢ πατρίς καὶ σεμνιώτερον καὶ ἀγιώτερον καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρὰ ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσιν...».

Συνεπῆς κληρονόμος τῆς ἐθνικῆς μας ἱστορίας καὶ ὀρθὸς καὶ ἀνιδιοτελεῖς ἐρμηνευτὴς τοῦ πνεύματος καὶ μηνύματος τῶν μεγάλων προγόνων μας, ὁ Ρήγας Φεραῖος ἐστάθη ἀτρόμητος πρὸ τοῦ ἀγῶνος, «γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου» (Φιλίπ. 2, 8), διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἠθικοῦ χρέους, τὸν νόμον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τὴν φωνὴν τῆς

συνειδήσεώς του, εἰς ἐποχὴν στυγνῆς δουλείας διὰ τὸ Ἔθνος μας, εἰς περίοδον κατὰ τὴν ὁποίαν «ὄλα τᾶσκαζε ἢ φοβέρα καὶ τὰ πλάκωνε ἢ σκλαβιά».

Μὲ βοήθον τὸν Θεόν, μὲ καταφύγιον τὸν ἐνταῦθα ἱστορικὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τὸ παλλάδιον αὐτὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους εἰς τὴν Εὐρώπην, μὲ τὴν συμπαράστασιν τοῦ μεγαλοουργοῦ καὶ μεγαλοπνόου κληρικοῦ εἰς τὴν Βιέννην Ἀνθίμου Γαζῆ, ἐνὸς ἐκ τῶν ὀκτῶ μοχλῶν τῆς μηχανῆς τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, καὶ ἄλλων σοφῶν καὶ πεφωτισμένων διδασκάλων τοῦ Γένους, μὲ τὴν πλουσιωτάτην χορηγίαν μεγάλων Ἑλλήνων πατριωτῶν καὶ μεγιστάνων τοῦ πλοῦτου τῆς Αὐστροουγγαρίας καὶ μὲ ὀρηγήριον τοὺς μεγάλους τυπογραφικοὺς οἴκους τοῦ Ζακυνθίου Γεωργίου Βεντότη καὶ τῶν Σιατιστέων ἀδελφῶν Μαρκιδῶν - Πούλιου. Ὁ Τυρταῖος τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας Ρήγας Φεραῖος ἀναλαμβάνει νὰ ἐξάψη τὸ ἐθνικὸν φρόνημα, νὰ διαφωτίσῃ καὶ νὰ διδάξῃ τὸ ὑποδουλωμένον Γένος, ὅτι «ὅποιος ἐλεύθερα συλλογᾶται, συλλογᾶται καλὰ», νὰ τὸ ἀφυπνίσῃ ἀπὸ τὸν πνευματικὸν λήθαργον καὶ νὰ τὸ προετοιμάσῃ διὰ τὴν ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ δυνάστου καὶ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐκ τῆς δουλείας, πάσῃ θυσίᾳ, διότι «καλλίτερον μᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωῆ, παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιά καὶ φυλακῆ».

Πρῶτῃ ἢ Ἑλληνικῇ παροικίᾳ τῆς Βιέννης ἀπήλαυσε τὸν θεσπέσιον Θούριον τοῦ Ρήγα καὶ ἤκουσε τὰς προκηρῦξεις καὶ τὰ ἐπαναστατικὰ κηρύγματα τοῦ, τὰ ὁποῖα τὸν κατέστησαν πρόδρομον τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας. Πρῶτοι οἱ Ἕλληνες τῆς Βιέννης ἠξιώθησαν νὰ ὄνειροπολήσουν ἐπάνω εἰς τὴν Χάρταν τοῦ Φεραίου καὶ νὰ ὀραματισθοῦν εἰς τὸ σύνταγμα τοῦ τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, νὰ ἀπαγγείλουν τὰ ποιήματα καὶ νὰ τραγουδήσουν τὰ πατριωτικὰ τραγούδια του.

Δικαιολογημένη, λοιπόν, ἡ συγκίνησις, ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων τῆς Αὐστριακῆς πρωτεύουσος, διότι ἔχομεν τὸ προνόμιον νὰ εἴμεθα διάδοχοι τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐκείνου τῆς Βιέννης, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον ἐκινήθη, ἔδρασε καὶ ἔσπειρεν ὁ Ρήγας Φεραῖος, διότι εἴμεθα προσκνηταὶ ἱερῶν ναῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὁ ἐθνομάρτυς ἐκεῖνος ἐναπέθεσε τὴν ἀγωνίαν καὶ τὴν ἐλπίδα, τὴν προσωπικὴν του καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Γένους μας, καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεὸν δύναμιν, ἐνίσχυσιν καὶ παρηγορίαν. Εἴμεθα, λέγω, ὑπερήφανοι, διότι ὑπάρχομεν κληρονόμοι τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ κοινοτήτων ἐκείνων, ὅπου ἀπεφασίσθη ἡ διεξαγωγή καὶ ἡ ὀργάνωσις τοῦ μεγάλου καὶ ἀπο-

φασιστικοῦ ἀγῶνος, καὶ ὅπου ὁ Θεὸς ἠὐλόγησε τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν τῶν ἐνδόξων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν διδασκάλων τοῦ Γένους πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκλήθη πνευματικῶς καὶ ὑλικῶς νὰ πρωτοστατήσῃ ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Βιέννης, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν ἐθνομάρτυρα Ρήγαν Φεραῖον.

Διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ὄχι μόνον μετ' ἐθνικῆς ὑπερηφανείας καὶ συγκινήσεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης «*μνημονεύομεν τῶν ἡγουμένων ἡμῶν*», οἱ ὁποῖοι ἐθυσίασαν καὶ τὴν ζωὴν τῶν ἀκόμη, προκειμένου νὰ μᾶς παραδώσουν ἀλωβήτους τὰς ἐθνικὰς καὶ ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις ἐκεῖνας, χάριν τῶν ὁποίων διεσώθημεν, διετηρήθημεν καὶ ὑπάρχομεν ὡς Ἐκκλησία καὶ ὡς Ἔθνος.

Ἡ ζωὴ, τὸ ἔργον καὶ ὁ μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ Ρήγα Φεραίου ἤλθον νὰ ἀνανεώσουν τὸ μήνυμα τῶν μαρτύρων πρὸς τὸ ἥρωικὸν Ἔθνος τῶν Ἑλλήνων, ὅτι ἡ συνέπεια εἰς τὴν τήρησιν τῶν Χριστιανικῆς προελεύσεως ἀρχῶν τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἀδελφωσύνης ἔχει τίμημα ὑψηλὸν καὶ μοναδικόν, τὸν σταυρόν, ὃχι οἰονδήποτε σταυρὸν ἐξουθενώσεως καὶ θανάτου, ἀλλὰ τὸν σταυρὸν ἐκείνον, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ σταυρούμενος κερδίζει τὴν ζωὴν, τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν ἀθανασίαν.

Ἡ ἀδαμαντοκόλλητος ἀλυσίδα τῶν ἡρώων καὶ τῶν μαρτύρων τοῦ Ἔθνους μας, τῆς ὁποίας ἡ μὲν ἀρχὴ χάνεται εἰς τὰ βάθη τῆς ἱστορίας μας, οἱ δὲ κρίκοι φέρουν τὰ ἐνδοξα ὀνόματα Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, Ρήγας Φεραῖος, Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, Γρηγόριος ὁ Ε', Κύπρου Κυπριανός, Παῦλος Μελάς, Γρεβενῶν Αἰμιλιανός, Κορυτσᾶς Φώτιος, Σμύρνης Χρυσόστομος, Κώστας Περούκος, Λέλα Καραγιάννη, Μιχαὴλ Καραολῆς, Ἀνδρέας Δημητρίου, καὶ Σολωμὸς Σολωμοῦ, ἡ ἀλυσίδα αὐτὴ, λέγω, ἔρχεται νὰ μᾶς συνδέσῃ μὲ τοὺς προγόνους μας καὶ νὰ μᾶς καταστήσῃ ὑπευθύνους ἔναντι τῶν ἀπογόνων μας, ἀλλὰ καὶ νὰ μᾶς ὑπενθυμίσῃ ὅτι μόνον οἱ ἀδύνατοι, οἱ συμβιβάζομενοι, οἱ «*διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις περιφερόμενοι*», οἱ ἐπιλήσιμονες τῶν θυσιῶν καὶ τῶν ἀγῶνων τῶν πατέρων καὶ μητέρων μας, οἱ νοθευταὶ τῆς Ἐθνικῆς ἱστορίας, οἱ περιφρονηταὶ τῆς ἱστορικῆς ἐνότητος ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων, ὑποχωροῦν, προδίδουν τὰς ἀρχὰς τῶν καὶ νικῶνται, ἐνῶ ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ ἀκεραιότης ἐπιβάλλει καὶ ἀπαιτεῖ ἐτοιμότητα, συνέπειαν καὶ συνέχειαν, μεγαλοψυχίαν καὶ αὐτοθυσίαν ἄνευ ὄρων καὶ ὀρίων.

Ὡς ἀπόγονοι τοιαύτης λαμπρότητος μαρτύρων καὶ ἡρώων ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν καὶ τὸ ἱερὸν καθήκον νὰ εἴμεθα καὶ ἄξιοι κληρονόμοι καὶ συνεχισταὶ τῆς μαρτυρικῆς ἐθνικῆς κληρονομίας αὐτῆς, μὴ ἐπαναπαυόμενοι εἰς τὰς δάφνας καὶ τὰ ἔπαθλα ἐκεῖνων, ἀλλὰ διαρκῶς δίδοντες μαρτυρίαν ἀξίων κληρονόμων τῆς θυσίας τῶν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Αὐτὴν τὴν ὑποχρέωσιν καὶ τὸν διαρκῆ ἀγῶνα διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἐλευθερίας διατύπωσεν λίαν εὐστόχως ὁ Νίκος Καζαντζάκης: «*Ἄνθρωπέ μου, ἡ ἐλευθερία εἶναι φυτὸ πτόιζέ το νὰ μὴ μαραθεῖ. Νὰ ὑπερασπίζεσθε τὴν ἐλευθερία. Γιατί, δυστυχῶς, δὲν εἶναι παντοδύναμη, μήτε ἀθάνατη εἶναι κι αὐτὴ θυγατέρα τοῦ ἀνθρώπου κι ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο*».

Εὐλαβῶς κλίνοντες τὰ γόνατα πρὸ τῆς ἱερᾶς μνήμης τοῦ ἐθνικοῦ πρωτομάρτυρος Ρήγα τοῦ Φεραίου καὶ τῶν συντρόφων του, ὡς καὶ ὄλων τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ τόπους ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων ἀγωνιστῶν καὶ ἡρώων, καταθέτομεν εἰς τὸν βωμὸν τῆς θυσίας τῶν τὰ αἰσθήματα τῆς αἰδίου εὐγνωμοσύνης τοῦ Ἔθνους μας διὰ τοὺς γλυκεῖς καρποὺς τοῦ μαρτυρίου τῶν καὶ τὴ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὰς ἀξίας ἐκεῖνας καὶ ἀρχὰς, ὑπὲρ τῶν ὁποίων οὗτοι ἐθυσίασθησαν καὶ ἐμαρτύρησαν εἰς δόξαν τῆς ἀθανάτου φιλότατης ἡμῶν πατρίδος. Ἐλαχίστη ἔκφρασις τιμῆς αἱ διάφοροι Ὀμογενειακαὶ ἐκδηλώσεις ἐδῶ, εἰς τὴν Βιέννην, μὲ ἐπιστέγασμα τὴν παρούσαν καὶ τὰ ἐν συνεχείᾳ ἀποκαλυπτήρια ἀναμνηστικῆς πλακῶς εἰς τὸν παρακείμενον Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ὑπὸ τοῦ Ἐξοχ. Πρέσβεως τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰωάννου Γεννηματά, τὸν ὁποῖον καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης θερμῶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν ἐθνικὴν εὐαισθησίαν, ἐκδηλωθεῖσαν καὶ διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως χορηγοῦ τοῦ ἔργου τούτου ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἐντιμ. κ. Διονυσίου Βαρελά, ἐξ Ἀθηνῶν, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκφράζω τὴν εὐαρέσκειαν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Εὐχόμεθα καὶ προσευχόμεθα ὅπως ἡ μνήμη τοῦ Ρήγα Φεραίου καὶ τῶν συντρόφων του, ὡς καὶ ὄλων τῶν μαρτύρων καὶ ἡρώων τοῦ Ἑλληνισμοῦ παραμένῃ αἰωνία, ὅπως τὰ ἱερὰ ὄστα αὐτῶν ἀναθάλουν ἐκ τῆς τέφρας τῶν καὶ ὅπως τὸ φῶς τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς μαρτυρίας τῶν «*φαίνῃ πᾶσι*», διὰ νὰ φωτίσῃ κάθε ἑλληνικὴν ψυχὴν, ἐπ' ἀγαθῇ τῆς φιλότατης πατρίδος μας Ἑλλάδος καὶ εἰς δόξαν τοῦ εὐσεβοῦς Ἔθνους μας, τὸ ὁποῖον εἶθε νὰ προστατεύῃ καὶ νὰ εὐλογῇ, πάντοτε, ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ. Γένοιτο.

Οἱ Ἀρχιεπιγραμματεῖς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος*

Μελέτιος Σακελλαρόπουλος, 1901-1904.

Ἐγεννήθη τὸ 1852 εἰς Βασσαρᾶν τῆς Λακεδαιμόνος ἐκ πατρὸς ἱερέως. Τὸ 1878 ἐκάφη Μοναχὸς εἰς τὴν Μονὴν τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα καὶ ἐχειροτονήθη Διάκονος εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἁγίας Τριάδος Πειραιῶς ὑπὸ τοῦ Φωκίδος Δαβίδ. Τὸ 1885 ἀνηγορεύθη Προλύτης τῆς Θεολογίας. Διωρίσθη Σχολάρχης εἰς Ἀλιβέριον Εὐ-

τοῦ παν. ἀρχ. κ. Ἀγαθαγγέλου Κ. Χαριμαντίδη
Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὑπευθύνου τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς Δ.Ι.Σ.

βοίας, Αὐλωνάριον καὶ Σπάρτην. Τὸ 1890 ἐχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ Πατρῶν Δαμασκηνοῦ. Τὸ 1892 ἀπεστάλη εἰς Μόναχον ὡς ἐφημέριος τῆς ἐκεῖ ἑλληνικῆς κοινότητος. Ἐπολέμησε μετὰ ζήλου καὶ διὰ πολλῶν τρόπων τοὺς ἀρχαιοκαπήλους, οἱ ὅποιοι ἔδρων εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἰδίᾳ ἐν Γερμανίᾳ. Τὸ 1901 ἀνεκλήθη καὶ διωρίσθη ὡς Ἀ' Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Κληθεὶς εἰς ἐποχὴν ἀνωμαλιῶν, λόγῳ τῶν αἱματηρῶν ταραχῶν ἔνεκα τῆς εἰς ἀπλοελληνικὴν μεταφράσεως τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς παραιτήσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Προκοπίου, εὔρε τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Συνόδου ἐν ἀταξίᾳ καὶ παραλυσίᾳ. Δι' ἐπιμόνου ὁμως καὶ ἀδιακόπου ἐργασίας ἠδυνήθη ταχέως νὰ διεκπεραιώσῃ πᾶσαν ἐκρημότητα μετ' ἀκριβείας καὶ τάξεως παραδειγματικῆς. Ὑπηρέτησε, ἐπίσης, ὡς ἐφημέριος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν. Ἐξελέγη, τὸ 1904, Μητροπολίτης Μεσσηνίας. Κατὰ τὸ 1917 κατεδικάσθη εἰς ἐκπτώσιν, ὡς μετασχὼν εἰς τὸ γνωστὸν ἀνάθεμα, καὶ περιορίσθη εἰς τὴν Μονὴν τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα. Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1920, ἀκυρωθεὶς τῆς ποινῆς του, ἐπανήλθεν εἰς τὴν ἔδραν του, ἀθωωθείς βραδύτερον δι' ἀποφάσεως Μεζζονος Συνόδου. Ἐκοιμήθη τὴν 17ην Ἰουνίου 1933.

Γερμανὸς Μεταξᾶς, 1904-1906.

Ἐγεννήθη τὸ 1869 εἰς Ἀσπρογέρακα τοῦ

Δήμου Πρόννων Κεφαλληνίας. Ἐφοίτησεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης καὶ συμπλήρωσε τὴν διακοπείσαν, λόγῳ καταστροφῆς ἐκ σεισμοῦ, μόρφωσίν του εἰς τὴν ἐν Κιέβῳ Πνευματικὴν Ἀκαδημίαν. Ἐνεγράφη εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Πεντέλης. Διάκονος ἐχειροτονήθη, τὴν 15ην Αὐγούστου 1893, ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Γερμανοῦ Καλλιγᾶ καὶ Πρεσβύτερος τὴν 15ην Σεπτεμβρίου 1898 εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἁγίου Δημητρίου Κηφισσίας ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κεφαλληνίας Γερασίμου Δώριζα³⁶. Διετέλεσε ἐφημέριος τοῦ ἐν Σόφια ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας, ἱεροκήρυξ τῆς Ἐπισκοπῆς Κυθήρων καὶ Γραμματεὺς, ἀπὸ τοῦ 1901, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸ 1906 ἐξελέγη Μητροπολίτης Μαντινείας καὶ Κυνουρίας. Τὴν Μητρόπολιν ταύτην ἐποίμανε μέχρι τοῦ θανάτου του, πλὴν τῆς περιόδου 1917-1923, ὅποτε συμμετασχὼν εἰς τὸ γνωστὸν ἀνάθεμα εἶχε κηρυχθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου ἐκπτώτος καὶ ἐξορισθῆ εἰς τὴν Μονὴν Ταλαντίου τῆς Ἀργολίδος. Ἐκοιμήθη τὴν 7ην Δεκεμβρίου τοῦ 1944.

Γερμανὸς Τρωϊάνος, 1906-1907.

Ἐγεννήθη εἰς Ἀργοστόλιον Κεφαλληνίας τὸ 1870. Τὸ 1884 ἔτυχε τῆς προστασίας τοῦ Μητροπολίτου Κεφαλληνίας Γερμανοῦ Καλλιγᾶ, ὅστις καὶ ἔστειλεν αὐτὸν δι' ὑποτροφίας εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης. Μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν του ἐκάφη Μοναχὸς εἰς τὴν Μονὴν Πετράκη, ἐχειροτονήθη, τὴν 19ην Ἰουλίου 1892, Διάκονος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Γερμανοῦ Καλλιγᾶ³⁷ καὶ μετέβη εἰς Μόναχον ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ ὁποίου ἔλαβε πτυχίον φιλοσοφίας. Τὸ 1898 ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος καὶ ὑπηρέτησεν, ὡς ἐφημέριος, εἰς Δρέσδην καὶ Βουδαπέστην, ἱεροκήρυξ Χαλκίδος, Καρυστίας καὶ Ἀθηνῶν. Ἐξελέγη, τὸ 1907, Μητροπολίτης Μονεμβασίας καὶ Λακεδαιμόνος. Τὸ 1916 μετέσχε τοῦ κατὰ τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου ἀναθέ-

36. Α.Ι.Σ., Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, Χειροτονίαι, Φάκελος 1.30.

37. Α.Ι.Σ., Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, Χειροτονίαι, Φάκελος 1.30.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 750 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 18 τεύχους.

ματος, τιμωρηθείς δι' ἑξαμηνιαίας ἀργίας. Ἐκοιμήθη τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1935.

Πολύκαρπος Θωμάς, 1907-1914.

Ἐγεννήθη ἐν Πρεμετῇ τὸ 1876. Ἐνεγράφη εἰς τὴν Ριζάρειον Σχολὴν καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν. Τὸ 1902 μετέβη εἰς Γερμανίαν δι' εὐρύτερας σπουδὰς ἐγγραφείς εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν σχολὴν τοῦ Βερολίνου. Διωρίσθη ὡς Α' Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Διάκονος ὢν. Ὑπηρετήσε, ὡς Διάκονος, εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν Ἁγίου Νικολάου Πευκακίων καὶ ὡς ἐφημέριος εἰς τὸ ναῖδριον τοῦ Παρθεναγωγείου Χίλλ. Ἐξελέγη, τὸ 1914, Μητροπολίτης Τρίκκης. Ἐκοιμήθη τὸ 1945.

Ζαχαρίας Λιανᾶς, 1914-1918.

Ἐνεγράφη εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Πεντέλης τὴν 3ην Φεβρουαρίου 1918. Ἀπελύθη, ληξιάσης τῆς χορηγηθείσης εἰς αὐτὸν μηνιαίας ἀναρρωτικῆς ἀδείας, ἐπειδὴ ἡ Σύνοδος ἐπέισθη, ὡς ἀναφέρεται εἰς σχετικὸν ἐγγραφον, ἐκ πείρας περὶ τῆς ὑπηρεσιακῆς ἀνεπαρκείας αὐτοῦ³⁸.

Ἀλέξανδρος Παπαδόπουλος, 1918-1919.

Προσελήφθη προσωρινῶς λόγω ἀδείας τοῦ Ἀρχιμ. Ζαχαρίου Λιανᾶ. Μετετέθη, οἰκιοθελῶς, ὡς τμηματάρχης εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν.

Κωνσταντῖνος Κωνσταντινίδης, 1920-1921.

Ἐγεννήθη εἰς Βάρναν Βουλγαρίας τὸ 1882. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. Προσελήφθη ὡς Ἀρχιδιάκονος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κασσανδρείας. Ἐ χρημάτισε Γραμματεὺς τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Συμβουλίου. Ἀπεμακρύνθη ἐκ τῆς Ἀρχιερατικῆς Συμβουλίας τὸ 1921 διὰ πολιτικοὺς λόγους καὶ διωρίσθη ὡς ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Χρυσοκαστριωτίσσης Ἀθηνῶν καὶ Διευθυντῆς τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς Ἁγίας Ἀναστασίας. Ἐξελέγη Μητροπολίτης Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1922. Ἐκοιμήθη τὴν 23ην Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1934.

Γερμανὸς Ρουμπάνης, 1921-1922.

Ἐγεννήθη εἰς τὸ χωρίον Πικέρνιον Μαντινείας. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθη-

νῶν. Ἐκάθη Μοναχός, τὴν 21ην Φεβρουαρίου 1909, εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Βαρσῶν. Ἐχειροτονήθη Διάκονος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Γερμανοῦ Μεταξᾶ καὶ διωρίσθη ὡς διευθυντῆς τῆς ἱερατικῆς σχολῆς Τριπόλεως καὶ Ἱεροκήρυξ. Τὸ 1910 ἐχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον. Ὑπηρετήσε ὡς στρατιωτικὸς Ἱεροκήρυξ. Ἐξελέγη, τὸ 1934, Μητροπολίτης Κεφαλληνίας καὶ μετετέθη, τὸ 1951, εἰς τὴν Μητρόπολιν Μαντινείας καὶ Κυνουρίας. Ἐκοιμήθη τὴν 21ην Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1964.

Κωνσταντῖνος Κωνσταντινίδης, 1922.

Πολύκαρπος Συνοδινός, 1922.

Ἐγεννήθη τὸ 1870 ἐν Σίφων. Ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. Ἐχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν Ἱεροθέου Μητροποῦλου. Ὑπηρετήσε ὡς Ἱεροκήρυξ τῶν Μητροπόλεων Ἀρτης, Πατρῶν, Δημητριάδος, Ἡλείας, Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, Χαλκίδος καὶ Καρυστίας, Γυθείου καὶ Οἰτύλου (1915), Αἰτωλοακαρνανίας, Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, τῆς ὁποίας ἐχρημάτισε τοποτηρητής. Τὸ 1900 ἐστάλη ὡς Ἐξαρχος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας, λόγω διαφορῶν προβλημάτων ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐπιτροπῆς³⁹. Δὲν ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του, διότι ἐξελέγη Μητροπολίτης Γόρτυνος. Τὸ 1933 μετετέθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Μεσσηνίας. Ἐκοιμήθη τὸ 1945.

Γερμανὸς Ρουμπάνης, 1922-1923.

Θεόκλητος Παναγιωτόπουλος, 1923-1924.

Ἐγεννήθη ἐν Δημητσάνῃ τὸ 1890. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν. Τὸ 1914 ἐχειροτονήθη Διάκονος καὶ τὸ 1917 Πρεσβύτερος εἰς τὴν Μονὴν Δαμάστας ὑπὸ τοῦ Φθιώτιδος Ἰακώβου Παπαϊωάννου. Διετέλεσε Ἱεροκήρυξ τῆς Μητροπόλεως Φθιώτιδος καὶ Α' Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1924 προήχθη εἰς Βοηθὸν Ἐπίσκοπον Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμπάσης Ἐπισκοπῆς Σταυρουπόλεως. Τὸ 1931 ἐξελέγη Μητροπολίτης Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας, τὸ δὲ 1944 κατεστάθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Πατρῶν. Τὸ 1957 ἐξελέγη Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν διὰ μίας

38. Α.Ι.Σ., Φάκελος Α' Γραμματέων - Ἀρχιερατῶν.

39. Α.Ι.Σ., Φάκελος Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρυτῶν, Ἐπισκοπικά.

καὶ μόνης ψηφοφορίας. Ἐκοιμήθη τὴν 8ην Ἰανουαρίου 1962.

Χρυσόστομος Δημητρίου, 1924-1926.

Ἐγεννήθη ἐν Πειραιεὶ τὸ 1889. Ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Θεοκλήτου. Διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν καὶ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Μονάχου. Ὑπηρέτησεν ὡς Ἱεροκήρυξ τῶν Μητροπόλεων Δημητριάδος, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, καὶ προϊστάμενος τοῦ ναοῦ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος Μονάχου. Ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπροτάθη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Θρησκευμάτων ἢ ἀπόλυσίς του, λόγω τῆς ἀναμειξέως του εἰς τὸ δημιουργηθὲν θέμα περὶ Βοηθῶν Ἐπισκόπων καὶ τῶν ἀπόψεών του περὶ ἀπομακρύνσεως τῶν πρεσβυτέρων Ἀρχιερέων, καὶ ἡ ἀντικατάστασίς του διὰ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Θεοδώρου Κωστάκη, Ἱεροκήρυκος τῆς Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας, Διευθυντοῦ τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς Τριπόλεως, ὅστις δὲν ἀπεδέχθη τὴν πρότασιν. Ἀπὸ τῆς 18ης Ὀκτωβρίου 1926 ἕως καὶ τῆς 26ης Φεβρουαρίου 1927 χρέη Α' Γραμματέως ἐξτετέλει ὁ Β' Γραμματεὺς Ἱεροδιάκονος Σπυρίδων Ἀλιβιζάτος. Ἀπελύθη ὀριστικῶς τὴν 3ην Μαρτίου 1927 καὶ διωρίσθη ὡς προϊστάμενος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Πειραιῶς. Ἐξελέγη, τὴν 7ην Ἰουνίου 1934, Μητροπολίτης Ζακύνθου καὶ τὸ 1957 κατεστάθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας. Ἐκοιμήθη τὸ 1958.

Ἱεροδιάκονος Σπυρίδων Ἀλιβιζάτος, Ἀρχιγραμματεῶν (Β' Γραμματεὺς), 18.10.1926-26.2.1927.

Ἐγεννήθη τὸ 1883 εἰς Δαμουλιὰνα Κεφαλληνίας. Εἰς ἡλικίαν 22 ἐτῶν μετέβη εἰς Ἅγιον Ὀρος καὶ ἐκάθη Μοναχὸς εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἀγίου Παύλου. Ἐχειροτονήθη Διάκονος τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1905. Προσελήφθη ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Γερμανοῦ Τρωϊάνου καὶ ἐνεγράφη εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν Ζερμπίσης, περατώσας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν καὶ Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τὸ 1928 ἔχειροτονήθη Πρεσβύτερος καὶ ὑπηρέτησεν ὡς ἐφημέριος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἀγίας Εἰρήνης ὁδοῦ Αἰόλου καὶ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸ

1938 ἐξελέγη Μητροπολίτης Μαρωνείας καὶ Θάσου καὶ ἔχειροτονήθη τὴν 9ην Δεκεμβρίου εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀγίας Εἰρήνης. Ἐκοιμήθη τὴν 13ην Δεκεμβρίου τοῦ 1940⁴⁰.

Γερμανὸς Ρουμπάνης, 1927⁴¹-1934.

Σπυρίδων Ἀλιβιζάτος, 1934-1938.

Πολύκαρπος Κουτσουπίδης, 1938-1944.

Ἐγεννήθη τὸ 1893 ἐν Πειραιεὶ. Πτυχιούχος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Ἐκάθη Μοναχὸς εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Σαγματᾶ. Ἐχειροτονήθη Διάκονος τὴν 28ην Ἰουνίου 1920, Πρεσβύτερος δὲ τὴν 3ην Ὀκτωβρίου 1921 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Συνεσίου. Διετέλεσε Γραμματεὺς, Ἱεροκήρυξ καὶ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας καὶ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Τὸ 1944 ἐξελέγη Μητροπολίτης Θηβῶν καὶ Λεβαδείας. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 10ης Δεκεμβρίου 1957, ἀπεδέξατο τὴν, διὰ λόγους ὑγείας, παραίτησίν του⁴². Ἐκοιμήθη τὴν 22αν Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1968.

Βασίλειος Ἀτέσης, 1944-1945.

Ἐγεννήθη ἐν Σκύρῳ τὸ 1901. Ἐκάθη Μοναχὸς εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Μεγίστης Λαύρας, ἐν Ἁγίῳ Ὄρει. Τὸ 1936 ἔχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον, ὑπηρέτησας εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν Ἀγίου Ἀλεξάνδρου Φαλήρου. Τὸ 1945 προήχθη εἰς Βοηθὸν Ἐπίσκοπον, ὑπὸ τὸν τίτλον Ταλαντίου, καὶ τὸ 1949 ἐξελέγη Μητροπολίτης Λήμνου. Τὸ 1951 παρητήθη λόγω ἀσθενείας. Ὑπηρέτησεν ὡς Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς Ἱεροκηρύκων καὶ τοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατὰ τὰ ἔτη 1950-1953, Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κατὰ τὰ ἔτη 1957-1958. Ἐκοιμήθη τὴν 9ην Νοεμβρίου τοῦ 1983.

(Συνεχίζεται)

40. Περιοδικὸν Ἐκκλησία, ἔτος 1938, ἀριθ. φύλλου 49, σελ. 399, ἔτος 1940, ἀριθ. φύλλου 24, σελ. 225.

41. 4 Μαρτίου 1927.

42. Περιοδικὸν Ἐκκλησία, ἔτος 1957, ἀριθ. φύλ. 25, σελ. 562.

ΟΙ ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ἵπόμνημα τοῦ Συλλόγου «Ἑλληνορθόδοξη Παρέμβαση - ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας»

Πρὸς τοὺς Προέδρους: τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, τῆς Κυβερνήσεως, τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Πολιτικῶν Κομμάτων, ἐστάλη τὸ ἀκόλουθο ἀνοικτὸ ὑπόμνημα, γιὰ τὸ θέμα τῶν ἀλλοδαπῶν στὴν Ἑλλάδα. Τὸ κείμενο ἐκοινοποιήθη καὶ στοὺς: Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο (διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν), Ὑπουργὸ Δημοσίας Τάξεως, Βουλευτὰς καὶ ἐπικεφαλῆς Νομαρχιακῆς καὶ Δημοτικῆς Αὐτοδιοικήσεως Ἀχαΐας:

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,

Τελευταία σὲ ὀλοένα αὐξανόμενη μερίδα τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, παρατηρεῖται ἔνταση τῆς ἀνησυχίας ἀπὸ τὴν παρουσία καὶ διαμονὴ στὴ χώρα μας ἀλλοδαπῶν μεταναστῶν. Ἡ αὐξηση τὴν τελευταία πενταετία τῆς ἐγκληματικότητας, σὲ συνδυασμὸ μὲ προϋπάρχοντα προβλήματα ὅπως ἡ ἀνεργία καὶ ἡ οἰκονομικὴ ὑφεση, φαίνεται νὰ συνδέονται πιά στὴ συνείδηση ὄλο καὶ περισσότερων πολιτῶν, μὲ τὴν παρουσία τῶν ἀλλοδαπῶν στὴν Ἑλλάδα. Τὸ πρόβλημα μάλιστα τείνει νὰ προσλάβει, τοὺς τελευταίους μῆνες, διαστάσεις συλλογικῆς ψύχωσης σὲ περιοχὲς τῆς ὑπαίθρου, καθὼς συγκεκριμένες κοινότητες, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀγανάκτησης ποὺ προκάλεσε ἡ διάπραξη συγκεκριμένων ἐγκλημάτων, προσέβησαν σὲ ἐνέργειες κοινωνικῆς ἀπομόνωσης καὶ περιθωριοποίησης ἀλλοδαπῶν.

Ἡ «Ἑλληνορθόδοξη Παρέμβαση - ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας» θεωρῶντας ὅτι τὰ διακηρυγμένα ἀπὸ τὴ διεθνή κοινότητα δικαιώματα τῆς ἀσφάλειας καὶ τῆς ἐλευθέρης ἐπιλογῆς τοῦ τόπου διαμονῆς τοῦ προσώπου εἶναι ἰσότιμα καὶ μὴ θέλοντας νὰ προσθέσει μιὰ ἀκόμη ἀβασάνιστη ἀποψη πάνω στὸ ζήτημα, ἐρεῦνησε ἐπίσημα στατιστικὰ στοιχεῖα καὶ σχετικὲς ἐπιστημονικὲς μελέτες, συζήτησε μὲ πρόσωπα καὶ ὀργανώσεις καὶ κατέληξε στὶς ἐξῆς διαπιστώσεις:

— Ἡ αὐξηση τῆς μετακίνησης τοῦ ἀλλοδαποῦ στοιχείου πρὸς τὴ χώρα μας χρονολογεῖται ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς δεκαετίας τοῦ 1970, ἐνῶ ἰδιαίτερη ἔξαρση στὸν ἀριθμὸ τῶν εἰσερχομένων παρατηρεῖται κατὰ τὰ ἔτη 1990-92.

— Οἱ ξένοι ποὺ ζοῦν καὶ ἐργάζονται, μόνιμα

ἢ ἐποχιακά, σήμερα στὴν Ἑλλάδα ἀνέρχονται στὸ 10% περίπου τοῦ οἰκονομικὰ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ καὶ στὸ σύνολο τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας περίπου στὸ 5,5% (περὶ τὰ 600.000 ἄτομα).

— Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀπασχολοῦνται κυρίως σὲ τομεῖς τῆς οἰκονομίας, ποὺ οἱ Ἕλληνες ἐργαζόμενοι ἀποφεύγουν νὰ ἐργαστοῦν, καλύπτοντας κατὰ κανόνα ὑπαρκτὸ ἐργασιακὸ κενὸ (μεταλλεῖα, πτηνοτροφεία, βουστάσια, ἀλιεῖα, καθαριστές, κατώτερο προσωπικὸ νοσοκομείων, οἰκιακοὶ βοηθοὶ κ.λπ.).

— Οἱ συνθήκες διαβίωσης καὶ ἐργασίας τῶν μεταναστῶν καὶ μάλιστα τῶν ἀνειδίκευτων εἶναι κατὰ κανόνα ἄθλιες (πρόβλημα στέγης, διαβίωση σὲ ἀνθυγιεινοὺς χώρους, ἔλλειψη ἐπαρκῶς ἰατρικῆς περίθαλψης, ἀπασχόληση — συχνὰ ὑπερωριακῆ — σὲ βαριῆς καὶ ἀνθυγιεινῆς ἐργασίες ἐναντι κατώτερου τοῦ νομίμου ἡμερομισθίου κ.λπ.).

— Ὅσον ἀφορᾷ στὴ συμμετοχὴ τῶν ἀλλοδαπῶν στὴν συνολικὴ ἐγκληματικὴ δραστηριότητα ποὺ τελεῖται στὴ χώρα μας, σύμφωνα μὲ στοιχεῖα τοῦ 1997, στὸ σύνολο τῶν γνωστῶν δραστῶν ἦταν 317.910. Ἀπὸ αὐτοὺς οἱ ἀλλοδαποὶ ποὺ συνελήφθησαν γιὰ αὐτόφωρο ἀδίκημα ἦταν μόλις 13.609, δηλ. ποσοστὸ 4,3%, ἐνῶ αὐτοὶ ποὺ συνελήφθησαν μὲ δικαστικὴ ἀπόφαση ἦταν 6.393 (ποσοστὸ 2%). Ὅπως χαρακτηριστικὰ ἐπισημαίνεται «ἐνδέχεται ἡ ὄλη εἰκόνα περὶ ἐγκληματικότητας τῶν ἀλλοδαπῶν νὰ δημιουργεῖται ἀπὸ τὴ δραστηριότητα ὀρισμένων μικρῶν ὁμάδων, συνδεδεμένων συνήθως μὲ “μαφίες” τοῦ ἐξωτερικοῦ... Θὰ ἦταν ὅμως ἄδικο νὰ ἐνοχοποιεῖται γι’ αὐτὲς τὶς συγκεκριμένες δραστηριότητες τὸ σύνολο τῶν ἀλλοδαπῶν τῆς χώρας μας...» (Βλ. τὸ ἄρθρο τοῦ καθηγητῆ Ν.Ε. Κουράκη στὴν ΠοινΔικ. 3/1998, σελ. 241).

Ἀπέναντι σ’ αὐτὸ τὸ ἄμεσο πρόβλημα τίθεται γιὰ τὴν ὀρθόδοξη αὐτοσυνείδησά μας ἐπιτακτικὴ ἢ ἀνάγκη μιᾶς ὑπεύθυνης τοποθετήσεως, ποὺ θὰ πρέπει νὰ πηγάζει ἀπὸ τὴν πίστη τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸ ἀνεπανάληπτο καὶ τὴν ἱερότητα τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου ἀνεξάρτητα ἀπὸ φύλο, κοινωνικὴ τάξη, φυλὴ καὶ θρησκεία, ἀφοῦ «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην,

οὐκ ἔνι δούλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ» (Γαλ. 3,28). Τὸ πρόβλημα δηλαδή τῆς ἀντιμετώπισης τῶν ἀλλοδαπῶν ποὺ ζοῦν στὴν χώρα μας δὲν παρουσιάζει μόνο πολιτικοκοινωνικὸ ἐνδιαφέρον, ὡς ἀπτόμενο θεμελιωδῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων μιᾶς μερίδας συνανθρώπων μας, ἀλλὰ συνιστᾷ, κατ' οὐσίαν, μιὰ βαθιὰ πνευματικὴ πρόκληση γιὰ τὴν ἑλληνορθόδοξη εὐαισθησία μας. Ἡ Ἁγία Γραφή μᾶς ὑπενθυμίζει ἐν προκειμένῳ ὅτι ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἀπροϋπόθετη ἀγάπη πρὸς τὸν ἐνδεῆ ξένο ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ κριτήρια μὲ βάση τὰ ὁποῖα ὁ Κύριος θὰ μᾶς ἀναγνωρίσει ὡς φίλους καὶ συνδαιτυμόνες Του στὴν τράπεζα τῆς ἀτελεύτητης Βασιλείας Του. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, τοῦ «ξένου, ὃς οἶδε ξενίζειν τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς ξένους» ἐκφράζεται τελικὰ ἐμπράκτως στὴν ἀγαπητικὴ διάθεση καὶ προσφορά μας ἀκόμη καὶ πρὸς τὸν ἔσχατο τῶν ἐμπερίστατων ἀδελφῶν μας, τὴν ἐνδεια καὶ ξενιτεία τοῦ ὁποῖου ἀναλαμβάνει καὶ οἰκειώνεται ὁ ἴδιος ὁ Κύριος κατὰ τὸν λόγο Του: «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. 25,40).

Τὰ ἀνωτέρω μᾶς ὀδήγησαν στὴ διατύπωση τῶν ἀκόλουθων συλλογισμῶν:

— Ἡ νοοτροπία τῆς ταύτισης ὁποιοδήποτε ἀλλοδαποῦ ζεῖ καὶ ἐργάζεται στὴν Ἑλλάδα μὲ ὑποψῆφιο ἐγκληματῖα καλλιεργεῖ τάσεις μισαλλοδοξίας καὶ εἶναι ὡς ἐκ τούτου ἐπιζήμια γιὰ τὴν κοινωνικὴ εἰρήνη στὴ χώρα μας, ἐπειδὴ, ἀνάμεσα στὰ ἄλλα, ἥμισα συμβάλλει στὴ δημιουργία προϋποθέσεων γιὰ μιὰ εἰρηνικὴ καὶ εὐδόκιμη συνύπαρξη τοῦ ἡμεδαποῦ μὲ τὸ ἀλλοδαπὸ στοιχεῖο. Ἐξάλλου ἂς μὴ λησμονοῦμε ἐν προκειμένῳ τὴν ἰδιαίτερη πολιτισμικὴ σημαντικὴ τῆς παρουσίας τῶν ξένων στὴν χώρα μας. Καὶ τοῦτο γιατί ἡ τριβὴ διαφορετικῶν πολιτισμικῶν κύκλων ὀδηγοῦσε καὶ ὀδηγεῖ πάντοτε σὲ κάθε λαὸ —ἰδιαίτερος δὲ στὸν ἑλληνικὸ, τὸν κατ' ἐξοχὴν λαὸ «τῆς ποικίλης δράσης τῶν δημιουργικῶν προσαρμογῶν», ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Καβάφης— σὲ βαθύτερες πνευματικὲς ὠσμώσεις μὲ ἀποτέλεσμα νέες δημιουργικὲς συνθέσεις. Κατὰ τοῦτο ἡ διαφορότητα εἶναι ἀναγκαῖος ὄρος τῆς πνευματικῆς εὐρωστίας· κάθε κοινωνίας ἢ *sine qua non* προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀληθινὴ συνειδητοποίηση καὶ οὐσιαστικὴ κατάφαση τοῦ κοινοῦ καὶ ἐνιαίου τῆς οἰκείας Παράδοσης, ποὺ ἀρδεύεται (ὅπως κάθε γνήσια Παράδοση) ἀπὸ τὴν

ἀρχέγονη μυστικὴ πηγὴ τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξης, συνιστώντας ἔτσι ἔκφραση τῆς ἐνότητας τοῦ ἀνθρώπινου γένους, χωρὶς νὰ παραγνωρίζει τὴν αὐθύπλοστη ὑπαρξη καὶ ἰδιαιτερότητα τῶν ἐπιμέρους ἐθνικῶν μορφωμάτων. Εὐστοχα συνεπῶς μᾶς θυμίζει ὁ Χρ. Μαλεβίτσος ὅτι «δὲν εἶναι ἀπαραίτητο, ἀλλὰ ἴσως οὔτε καὶ εὐκαταίο, ἓνας πολιτισμὸς νὰ εἶναι ὁμοιομερής».

— Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ, φρονοῦμε, ὡστόσο πὼς οἱ ἀντιδράσεις τῆς κοινῆς γνώμης μὲ ἀφορμὴ τὴν ἔξαρση τῆς ἐγκληματικῆς δράσης ἀλλοδαπῶν, ποὺ τελευταῖα σημειώθηκε, δὲν πρέπει νὰ στιγματίζονται βιαστικὰ καὶ ἐπιπόλαια ὡς ἐκδηλώσεις ρατσισμοῦ καὶ ξενοφοβίας, ἀλλὰ νὰ ἐκλαμβάνονται ὡς εὐλογη ἀνησυχία ποὺ ὑπενθυμίζει τὴν ἀνάγκη ἀποτελεσματικότερης προστασίας τῆς ἀσφάλειας τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν. Ἄν λάβουμε δὲ ἐπιπλέον ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ὀξυνση τῶν ἀντιθέσεων μεταξὺ ἡμεδαποῦ καὶ ἀλλοδαποῦ στοιχείου ὀφείλεται κατὰ ἓνα μεγάλο βαθμὸ στὴν ἔλλειψη κρατικῆς μέριμνας γιὰ τὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζουν οἱ μετανάστες, ἀλλὰ καὶ στὴν ἀδυναμία παροχῆς ἀποτελεσματικῆς ἀστυνομικῆς προστασίας στοὺς πολίτες, καθίσταται περισσότερο ἀπὸ σαφὲς ὅτι ἡ εὐρυθμὴ λειτουργία τοῦ κοινωνικοῦ βίου ἀποτελεῖ πρωταρχικὴ μέριμνα καὶ σκοπὸ τῆς ὀργανωμένης Πολιτείας, μὴ παραγνωριζομένης βεβαίως τῆς εὐθύνης τῶν λοιπῶν κοινωνικῶν ὁμάδων καὶ καθενὸς ἐκ τῶν πολιτῶν.

Πιστεύουμε, ὡς ἐκ τούτου, ὅτι εἶναι ἄκρως ἀπαραίτητη ἡ λήψη δραστηκῶν καὶ ρεαλιστικῶν μέτρων ἀπὸ τὴν Πολιτεία, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθοῦν τόσο τὸ δικαίωμα στὴν ἀσφάλεια τῶν πολιτῶν, ὅσο καὶ τὸ δικαίωμα ἐλεύθερης διέλευσης καὶ παραμονῆς, ὑπὸ συνθήκες νομιμότητας, τῶν μεταναστῶν στὴ χώρα μας. Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ προτείνουμε ὡς πλέον πρόσφορα τὰ ἀκόλουθα μέτρα:

— Συστηματικότερη προσπάθεια καταγραφῆς καὶ χορήγησης ἄδειας παραμονῆς στοὺς ἤδη διαμένοντες στὴν Ἑλλάδα, μὲ τὴν προϋπόθεση τήρησης τῶν ἀναγκαίων πρὸς τοῦτο νόμιμων ὄρων.

— Ἐνίσχυση τῶν διασυνοριακῶν ἐλέγχων, ἀκόμη καὶ μὲ ἰδιωτικὲς ἐταιρίες ἀστυνόμευσης ὅπου αὐτὸ κριθεῖ σκόπιμο, γιὰ τὴν ἀποφυγὴ ἀνεξέλεγκτης εἰσόδου ἐπικίνδυνων προσώπων.

— Ὁρθολογικότερη, βάσει ἀντικειμενικῶν κριτηρίων, στελέχωση καὶ μεθοδικότερη δρα-

ΒΙΟΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Στις σύγχρονες βιοϊατρικές έρευνες και εφαρμογές αναφύονται πολλαπλά ζητήματα και διλήμματα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων καὶ ἀπὸ ἠθικοδεοντολογικῆς πλευρᾶς ἔχουν ἀνάγκη ἀναλύσεως καὶ καθοδηγήσεως ἀπὸ τὴν ἰατρικὴ ἠθικὴ καὶ φιλοσοφία τῆς ἰατρικῆς. Ὁ κλωνισμὸς τοῦ ἀνθρώπινου ἐμβρύου, ὠρισμένες μορφές ἐξωσωματικῆς γονιμοποιήσεως, κύηση σὲ τεχνητὴ ἢ δανεικὴ μήτρα, ἑτερόλογος σπερματέγχυση καὶ τράπεζα σπέρματος, ἡ δημιουργία ἀνθρώ-

ρῶν νὰ ἀνασταλοῦν καὶ ὅτι δὲν ἔχουν ὄρια, διακαιολογοῦνται δὲ ὅτι ἀποβλέπουν σὲ ἓνα ὠφέλιμο σκοπὸ.

Στὰ ὡς ἄνω θέματα οἱ διαχρονικὲς ἀρχές, τὶς ὁποῖες καθορίζουν ἡ φιλοσοφία τῆς ἰατρικῆς καὶ ἡ βιοηθικὴ, παρέχουν σαφῆ κριτήρια γιὰ τὴν ὀρθὴ ἀντιμετώπιση τῶν ζητημάτων καὶ τὴν ἀποφυγὴ ἀντιδεοντολογικῶν ἐφαρμογῶν καὶ πειραματισμῶν τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης.

Οἱ σπουδαιότεροι ἰατροί, φιλόσοφοι καὶ ἰατροφιλόσοφοι, οἱ ὁποῖοι συνετέλεσαν στὴ διατύπωση τῶν ἀρχῶν αὐτῶν στὴ διάρκεια τῶν αἰώνων, εἶναι οἱ Ἡσίοδος, Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος, Ἀναξαγόρας, Πυθαγόρας, Δημόκριτος, Ἴπποκράτης, Ἐπίκουρος, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Θεόφραστος ὁ Ἐρέσιος, Ἐρασίστρατος, Ἀρεταῖος ὁ Καππαδόκης, Σωρανὸς ὁ Ἐφέσιος, Μοσχίων, Ροῦφος ὁ Ἐφέσιος, Γαληνός, ὁ λατίνος φυσιολόγος Plinius, οἱ βυζαντινοὶ ἰατροὶ Ὁρειβάσιος, Καισάριος, Ἀέτιος Ἀμιδηνός, Μελέτιος ὁ μοναχὸς καὶ ἰατροσοφιστής, Μιχαὴλ Ψελλός, οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μὲ ἰατρικὴ παιδεία Βασίλειος ὁ Μέγας, Γρηγόριος Νύσσης, Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής, Θωμᾶς ὁ Ἀκινάτης, ὁ ἀραβοϊσπανὸς ἑβραῖος Μαϊμονίδης, ὁ ἀναμορφωτὴς τῆς πειραματικῆς ἐπιστήμης ἄγγλος Roger Bacon καὶ στοὺς νεώ-

Τοῦ κ. **Ἀριστοτέλη Χρ. Εὐτυχιᾶδη**
Ἐπικ. Καθηγητῆ Ἱστορίας καὶ Φιλοσοφίας
τῆς Ἰατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

που ἀπὸ ὠάριο χωρὶς τὴ μεσολάβηση σπερματοζωαρίου, ἡ παραγωγή ἀκεφάλων σωματικῶν μορφῶν γιὰ τὴν ἐξασφάλιση μοσχευμάτων, ἡ μίξις γονιδίων ἀνθρώπου μὲ ζῶων, ὁ κλινικὸς ἐγκεφαλικὸς θάνατος ἐν σχέσει πρὸς τὸν φυσικὸ χωρισμὸ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ σῶμα, ἡ εὐθανασία ἐνεργητικὴ καὶ παθητικὴ, οἱ ἐκπρώσεις κ.ἄ. προκαλοῦν σύγχυση καὶ χρήζουν διαφωτίσεως καὶ σωστῆς ἀντιμετώπισεως. Τὰ ἀνωτέρω ἐπιστημονικὰ δεδομένα καλύπτονται μὲ τὴν ἄποψη ὅτι ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ πρόοδος τῶν ἐρευνῶν δὲν μπο-

στηριοποίηση τῶν σωμάτων ἀσφαλείας γιὰ τὴν τελεσφόρο προστασία τοῦ πληθυσμοῦ, ἰδίως τῆς ὑπαίθρου, ἀπὸ τὴν δράση τῶν ὁποῖων ἐγκληματικῶν στοιχείων.

— Ἐκχώρηση ἀρμοδιοτήτων γιὰ ζητήματα ποὺ σχετίζονται μὲ ἄλλοδαποὺς στὰ Ὑπουργεῖα Κοινωνικῆς Προνοίας, Ἐργασίας καὶ Παιδείας καὶ σύσταση τομέων συνεργασίας μὲ τὸ ἀντίστοιχο τῆς Δημοσίας Τάξεως γιὰ τὴν ἀποφυγὴ ἀναζήτησης ἐγκληματικῶν διεξόδων τῶν μεταναστῶν. Εἰδικότερα ἐνδείκνυται ἡ σύσταση καὶ ἐνεργοποίηση ὑπηρεσιῶν ἐνημέρωσης καὶ κοινωνικῆς ἐνταξίας ἄλλοδαπῶν σὲ συνεργασία μὲ ἐθελοντὲς καὶ ἀνέργους νέους ἐπιστήμονες (ἐκπαιδευτικούς, κοινωνικοὺς λειτουργοὺς κ.ἄ.), στὰ πλαίσια ἀξιοποιήσεως εἰδικῶν κοινοτικῶν κονδυλίων σχετικῶν προγραμμάτων.

— Λήψη μέτρων γιὰ τὴν ἰσότιμη ἐργασιακὴ μεταχείριση τῶν ἄλλοδαπῶν, ὅπως ἐπιβάλλουν

ἄλλωστε ὄχι μόνον ἡ νομοθεσία ἐνὸς κράτους δικαίου, ἀλλὰ καὶ οἱ στοιχειώδεις ἐπιταγὲς ἀνθρωπισμοῦ καὶ κοινωνικῆς εὐαισθησίας.

Τὰ ἀνωτέρω δὲν προβάλλουν ἀσφαλῶς ἀπαιτήσεις πληρότητας, οὔτε διεκδικοῦν τὸ ἀλάθητο. Καταβλήθηκε περισσότερο ἢ προσπάθεια νὰ ἐπισημανθοῦν οἱ αἰτίες, τὰ συμπτώματα καὶ οἱ ἐνδεχόμενοι τρόποι ἀντιμετώπισης ἐνὸς μείζονος κοινωνικοῦ προβλήματος, μὲ σκοπὸ τὴν πρόκληση ἐρεθισμάτων γόνιμου διαλόγου καὶ ἔλλογης πράξης, ἐντὸς μιᾶς κοινωνίας ὑγιᾶς σκεπτόμενων καὶ ὑπεύθυνα δρώντων ἐνεργῶν πολιτῶν.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ καὶ τιμῆ

Γιὰ τὸ Δ. Σ.

Ὁ Πρόεδρος

Πρωτοπρεσβύτερος ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗΣ
Προϊστάμενος Ἱ. Ναοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου Πατρῶν,
Διευθυντῆς Ἐκκλησιαστ. Λυκείου Πατρῶν

τερους αιώνες ο γάλλος René Descartes, ο Άγγλος νεοίπποκρατιστής ιατρός Thomas Sydenham, ο Benedictus Spinoza, ο Georg Stahl, καθώς και οι νεοέλληνες Διονύσιος Πύρρος ο Θετταλός, ιατροδιδάσκαλος και πατριαρχικός αρχιμανδρίτης, ο λόγος αρχιεπίσκοπος Ευγένιος Βούλγαρις, ο Δημήτριος Μπεκέλλας, ο Κωνσταντίνος Ζαβιτζιάνος κ.ά.

Ός διαχρονικές αρχές της ιατρικής βιοηθικής και φιλοσοφίας της ιατρικής συστηματοποιούνται και θεωρούνται οι ακόλουθες:

Η φύση και η ιατρική φυσιολογία περιέχουν μέσα τους ρυθμιστικούς παράγοντες των φαινομένων, νόμους και αρχές, οι οποίοι καθορίζουν την ισορροπία της φύσεως και των όντων ελεύθερα, χωρίς εξωτερική επίδραση.

Υπάρχει σκοπιμότητα στην ιατρική φυσιολογία και τη φύση, τα δὲ φαινόμενα δὲν ἐξελίσσονται τυχαίως.

Θεωρείται ἄδικο ὅ,τι εἶναι ἐναντίον τῆς φύσεως και τῆς φυσιολογίας.

Η διὰ πειραματισμῶν και ἐφαρμογῶν ἀντίθετη φορὰ πρὸς τὶς φυσιολογικὲς διαδικασίες και ἡ ἐναντίωση πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως ἀποδοκιμάζονται ἀπὸ τοὺς ἰατροφιλοσόφους.

Η φύση και ἡ φυσιολογία δὲν ἐκβιάζονται ἀπὸ τὸν ἰατρό, ἀλλὰ ἀκολουθοῦν τῇ δικῇ τους κατάλληλη πορεία και διαμορφώνουν τὰ δικά τους ὅρια. Σὲ ἀντίθετη περίπτωση ἐκδικούνται γιὰ τὴν ἐπέμβαση.

Η ἰατρική ἔχει ὡς σκοπὸ νὰ διατηρῆ και νὰ διαφυλάττει ὅλα ὅσα δημιουργεῖ και γεννᾷ ἡ φύση.

Ο ἄνθρωπος θεωρεῖται ὡς ἐνιαία ψυχοσωματικὴ ἐνότητα, ὡς σύνθεση φύσεως και πνεύματος, φθαροῦ φυσικοῦ στοιχείου και ἄλλου πνευματικοῦ και αἰωνίου, και μάλιστα ἀπὸ τὴν ἐμβρυϊκὴ ἤδη ζωῇ.

Ο ἐγκέφαλος εἶναι ὄργανο τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία τὸν ἐλέγχει και ἔχει δική της ἀνεξάρτητη ζωῇ.

Η μοναδικότητα και ἰδιαιτερότητα τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος εἶναι πρωταρχικῆς σημασίας.

Η ἐλευθερία τῆς ἰατρικῆς ἐρευνας, τῆς προκαθοριστικῆς και προβλεπτικῆς ἰατρικῆς, ἀλλὰ και τῆς ἐπιστήμης γενικώτερα, περιορίζεται ἀπὸ τὴν ἀναγκαιούσα σύνεση, ἡ ὁποία καθοδηγεῖται ἀπὸ τὴν ἀνθρωπιστικὴ θεώρηση τοῦ ἀσθενοῦς, τῆ βιοηθικῆ, τῆ μεταφυσικῆ και θεολογικῆ ἀλήθεια, και δὲν συγκρούεται σὲ καμμία περίπτωση πρὸς αὐτές.

Η ἐπίτευξη ἐνὸς βιοϊατρικοῦ σκοποῦ, θεραπευτικοῦ ἢ πειραματικοῦ, δὲν μπορεῖ νὰ γίνεται εἰς βάρος ἄλλων ἀνθρωπίνων ἀξιών και θεσμῶν.

Η συστηματικὴ παρουσίαση τῶν διαχρονικῶν ἀρχῶν φιλοσοφίας τῆς ἰατρικῆς και ἠθικῆς δεοντολογίας τῆς ἐπιστήμης ρίχνουν φῶς στὰ ἀμφισβητούμενα σημεῖα, τὶς ἀντιδεοντολογικὲς ἐφαρμογὲς και τὸν ἀμοραλισμὸ τῆς σύγχρονης ἰατρικῆς. Τὰ ὡς ἄνω κριτήρια δίνουν τὴ δυνατότητα στοὺς ἐρευνητές, στὰ ὑπεύθυνα πρόσωπα και στοὺς πνευματικὸς ἀνθρώπους νὰ διακρίνουν τὴν ἀληθινὴ και ὀρθὴ τοποθέτηση στὰ ἐπιμέρους ἀναφυόμενα θέματα τῆς ἰατρικῆς ἐρευνας και βιοηθικῆς.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ΜΙΚΡΟΝ ΙΕΡΑΤΙΚΟΝ, ἔκδοσις Ζ' συμπληρωμένη με παράρτημα, σχῆμα 12X19 ἑκατ., χρυσόδετο, σσ. 128.

Η παρούσα 7η ἔκδοσις τοῦ «Μικροῦ Ἱερατικοῦ» περιέχει, ὅπως και οἱ προηγούμενες, τὶς ἱερὲς Ἀκολουθίες: Ἑσπερινοῦ, Ἀρχοκλασίας, Μεσονυκτικοῦ, Ὁρθρου και Προθέσεως τῆ Θ. Λειτουργία τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, Εἰσοδικὰ και Ἀπολύσεις τῶν Δεσποτικῶν ἑορτῶν, τὰ Ἀναστάσιμα ἀπολυτίκια και τὰ Δεσποτοθεομητορικὰ κοντάκια. Σὲ Παράρτημα, ὅμως, ἔχουν περιληφθεῖ —γιὰ διευκόλυνση τῶν ἱερέων— και τὰ ἐπόμενα: Εὐχαὶ συγχωρητικαὶ ἐπὶ ἐξομολογουμένων, Παράγγελμα τοῦ Μεγ. Βασιλείου πρὸς ἱερέα, Τύπος τῆς κανονικῆς συμμαρτυρίας, Περὶ τοῦ πῶς δεῖ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, Ἀνάγνωσις εὐχῶν, Ἀποστόλου και Εὐαγγελίου, Τελετουργικαὶ ἐπιπτώσεις (ἀπὸ τῆς καταργήσεως τῆς Βασιλείας) και σχετικαὶ Εἰδήσεις περὶ νηστειῶν.

Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Γ. Σταυροπούλου, **Η ΘΥΡΑ ΤΗΣ ΧΑΡΙΤΟΣ** — Ἱερὰ Ἐξομολόγησις. Σειρὰ «Θεωρία και Πράξη», ἀριθμ. 15, Ἀθήνα 1996, σχῆμα 11X17,5 ἑκατ., σσ. 208.

Χωρισμένο σὲ τέσσερις ἐνότητες (Ἡ θεία πρόσκλησις — Ἀμαρτία και σωτηρία — Μετανοία και ἐξομολόγησις — Ὁ πνευματικὸς πατέρας και ὁ ἐξομολογούμενος) τὸ ἔργο ἀναπτύσσει διεξοδικὰ τὸ μέγα θέμα τῆς μετανοίας και ἐξομολόγησεως. Ὁ ἔμπειρος ὡς ἐξομολόγος, ἀλλὰ και ὡς συγγραφέας ἀνάλογων βιβλίων, π. Χριστοφόρος, παρέχει ἕναν ἄριστο ὁδηγὸ σὲ ὅσους ἐπιθυμοῦν νὰ διαβοῦν τὴ «θύρα τῆς Χάριτος», γιὰτὶ ὄχι και ἕνα χρήσιμο ἐγχειρίδιο στοὺς λειτουργοὺς τοῦ Μυστηρίου τῆς ἱεράς ἐξομολόγησεως.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ἡ χιλιετηρὶς τῆς ἄθωνικῆς Ἱεράς Μονῆς Ξενοφώντος

Τὸ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθόδοξον Χριστεπώνυμον πλήρωμα μὲ συγκίνησι παρακολούθησε στίς ἐφημερίδες καὶ στὰ ραδιοτηλεοπτικὰ προγράμματα ἐκτενεῖς περιγραφές καὶ παρουσιάσεις τῶν διημέρων ἐορτασμῶν τῆς Χιλιετηρίδος (998-1998) τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ ὁσίου Ξενοφώντος τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Οἱ ἐορτασμοὶ ἐλαμπρύνθησαν μὲ τὴν παρουσία τῆς Α.Θ.Π., τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνου Στεφανοπούλου, τοῦ Πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος κ. Κωνσταντίνου Σημίτη, πλήθους Σεβ. Ἱεραρχῶν, τῶν Πανοσ. Καθηγουμένων τῶν περισσοτέρων ἄθωνικῶν ἱερῶν Μονῶν, τοῦ Πρωτεπιοτάτου, τῶν Ἐπιστατῶν, τῶν Ἀντιπροσώπων καὶ Ἐπιτρόπων πασῶν τῶν ἁγιορειτικῶν Ἱ. Μονῶν στὴν Ἱ. Κοινότητα, ἐκπροσώπων τῆς πολιτειακῆς, πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς Ἡγεσίας, τοῦ Διοικητοῦ καὶ ἀναπληρωτοῦ Διοικητοῦ τοῦ Ἁγίου Ὁρους κ.κ. Σταύρου Ψυχάρη καὶ Ἀρίστου Κασμίρογλου, τοῦ νέου Προέδρου τῆς Ἀδελφότητος Ὁφφικιάλων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου «Παναγία ἢ Παμμακάριστος» κ. Ἰωάννου Παπαμιχαλάκη, πολλῶν ἐκπροσώπων τῶν πάσης φύσεως Ἀρχῶν, Σωματείων, Συλλόγων καὶ πλήθους προσκυνητῶν.

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος προεξήρχε τοῦ πανηγυρικοῦ Ἐσπεριοῦ, ἐνῶ ἡ Θ. Λειτουργία ἐτελέσθη ἀπὸ τὸν Παναγιώτατο Πατριάρχη καὶ ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, περιστοιχιζομένους ἀπὸ Σεβ. Ἱεράρχες τῶν Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἑλλάδος. Στίς κατασκευαστικὰτες ἱεροτελεστίες ἔψαλαν καλλίφωνοι ἄθωνικοὶ χοροὶ (μὲ συμμετοχὴν Δανιηλαίων, Θωμάδων, Σιμωνοπετριτῶν κ.ἄ.). Μὲ τοὺς ἐορτασμοὺς, κατὰ τοὺς ὁποίους ὁ Πανοσ. Καθηγούμενος Ἀρχιμ. π. Ἀλέξιος ἀπένευμε τιμητικὰς διακρίσεις, συνδέθηκε καὶ ἡ τέλεσις τῶν ἐγκαινίων τοῦ νέου Μουσείου εἰκόνων καὶ κειμηλίων τῆς Ἱ. Μονῆς Ξενοφώντος.

Στὴν ἀρτία ὀργάνωσι καὶ ἐπιτυχία τῶν ἐορτασμῶν συνετέλεσαν οἱ συντονισμέναι προσπάθειαι

πολλῶν καὶ ἰδίως τοῦ διακεκριμένου Καθηγουμένου π. Ἀλεξίου, τοῦ ὁποίου ὁ σχετικὸς λόγος κατὰ τὴν πανηγυρικὴ Θ. Λειτουργία ὑπῆρξε βαθυστόχαστος καὶ πολὺ γλαφυρὸς, τοῦ δραστηριωτάτου Διοικητοῦ τοῦ Ἁγίου Ὁρους κ. Σταύρου Ψυχάρη, τῶν μελῶν τοῦ ἀξιολόγου Συλλόγου Φίλων τῆς Ἱ. Μονῆς Ξενοφώντος καὶ τοῦ ἐφοπλιστοῦ κ. Ποταμιάνου, ὁ ὁποῖος διέθεσε τὸ κρουαζιερόπλοιο «Ὀδυσσεὺς» γιὰ τὴ μεταφορὰ καὶ φιλοξενία διακεκριμένων προσωπικοτήτων.

Τὸ μοναστικὸ ἰδεῶδες

Ὅλοι οἱ ὁμιλητὲς κατὰ τοὺς ἐορτασμοὺς τῆς χιλιετηρίδος τῆς Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Ξενοφώντος, ἀνάμεσα σιτοὺς ὁποίους ἦσαν ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Στεφανόπουλος καὶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, ἐξήρασαν κατ' ἐναργὴ καὶ γλαφυρὸν τρόπον τὴν προσφορὰν τῆς Ἱ. Μονῆς καὶ τῆς Ἀθωνικῆς Πολιτείας στὴν Ὁρθόδοξια, στὴν Τέχνη καὶ στὸν καθ' ὅλου Πολιτισμὸ.

Χαρακτηριστικῶς ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος στὸν λόγο Του προέβη στίς ἐπισημάνσεις, οἱ ὁποῖαι περιλαμβάνονται στὴν ὑπ' ἀρ. πρωτ. 994 βαρυσήμαντη Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιο, ἡ ὁποία ἐγράφη ἐξ ἀφορμῆς τῆς χιλιετηρίδος τῆς Ἱ. Μονῆς Ξενοφώντος. Στὴν Ἐγκύκλιο αὐτῇ, ἡ ὁποία προβάλλει τὴ βαθύτερη οὐσία καὶ τὸ πνευματικὸ μεγαλεῖο τοῦ μοναστικοῦ ἰδιεῶδους, μὲ εὐστοχὴ θεολογικὴ διατύπωσι, τονίζονται, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς:

«Ἐλπιδοφόρος παρίσταται ἡ χιλιετία τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Ὁσίου Ξενοφώντος, διότι καταδηλοῖ ὅτι παρὰ τὴν μαζικὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου νὰ καταστῆ ὄντως ἄνθρωπος, ἡ δυνατότης ὑπάρχει καὶ πραγματοποιεῖται ἐν τοῖς ταπεινοῖς προσώποις τῶν εὐαρίθμων ὀρθοδόξων μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπιτυγχάνουν τὸν ἐν χάριτι θεανθρωπισμὸν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ τέλειον σχέδιον τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ ἐγκεντριμοῦ αὐτῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ καινῷ ἀνθρώπῳ, τῷ νέῳ Ἀδάμ, τῷ πρωτοτόκῳ τῆς νέας κτίσεως, τῷ ζῶντι χάριν τῶν ἄλλων καὶ θανατουμένῳ καθ' ἑκάστην ὑπὲρ αὐτῶν. Ὡστε ὁ ὀρθόδοξος μοναχὸς δὲν εἶναι ὁ ἀσκητὴς ὁ ἐπιτυγχάνων ὑπεράνθρωπα παλαιόματα καὶ κενόδοξα κατορθώματα, οὐδὲ ὁ κοινωνικὸς εὐεργέτης, ὁ ἀγωνιζόμενος διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς τῶν συνανθρώπων αὐτοῦ· εἶναι ἀπλῶς ὁ ἐν

χάριτι Θεοῦ καταξιούμενος ἵνα καταστή “ἄνθρωπος”, ἥτοι ὄν προσωπικόν, ἔχον τὸν τρόπον τοῦ εἶναι αὐτὸν ἐν τῇ ἁρμονικῇ καὶ ἐν ἀγαπητικῇ φιλότητι σχέσει αὐτοῦ πρὸς τὰ ἄλλα πρόσωπα τοῦ σύμπαντος καὶ δὴ πρὸς τε τὰ τρία πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ πρὸς τὰ πολυάριθμα πρόσωπα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ ἀπειράριθμα πρόσωπα τῶν ἀγγελικῶν ταγμάτων καὶ τῶν προσωπικῶν ὑποστάσεων τῶν κεκοιμημένων ἀδελφῶν ἡμῶν...

» Ὁ μοναχός, συνεπῶς, δικαιώνει τὴν ἑαυτοῦ ὑπαρξιν καὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀγῶνα, ὅταν ἐξέλθῃ ἑαυτοῦ, ὅταν ἐν τῇ μονῶσει τοῦ κελλίου αὐτοῦ φλέγηται ὑπὸ τοῦ πόθου τῆς σωτηρίας ὅλου τοῦ κόσμου, ὅταν δι’ αὐτὸν πᾶς ἄνθρωπος εἶναι ἀνεπανάληπτος δέκτης ὅλης τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ὡς ἐάν ἦτο τὸ μοναδικόν ἐν τῷ κόσμῳ πρόσωπον, ἐν τῷ ὁποίῳ θὰ ἐπληροῦτο ἡ ἀναγκαία αἰσθησις τῆς πληρότητος τοῦ προσωπικοῦ βιώματος ὡς κοινωνίας προσωπικῆς ἀγάπης καὶ συναντήσεως τοῦ ποθητοῦ Σύ. Μέσω τῆς ἀγάπης αὐτῆς πρὸς τὸν συνάνθρωπον πορεύεται πρὸς τὴν ἀγάπην τοῦ ὑπεριτάτου “Σύ”, τῶν τριῶν προσώπων τῆς τρισυποστάτου Θεότητος, καὶ φθάνει εἰς τὴν κατὰ χάριν θέωσιν, δι’ ἧς ὑπερβαίνεται ὁ κτιστὸς ἄνθρωπος καὶ καθίσταται ὁλος ἀγάπῃ καὶ ἔλεος καὶ οἰκτιρισμός, ὡς ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον».

Ἀνησυχίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἐξ ἀφορμῆς τῶν τεκταινομένων καὶ διαπραττομένων ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἐναντίον τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, τὰ ὁποῖα προκάλεσαν διεθνεῖς ἀντιδράσεις, ἀπευθυνόμενος στὰ μέλη τῆς ἑλληνορθοδόξου Κοινότητος τοῦ Μεγάλου Ρεύματος στὸν Βόσπορο, εἶπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, μετὰ παρησίας τὰ ἐξῆς: «Ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ συγκλονίζει καὶ ταρασσει τὴ μειονότητα... Μήπως ἡ ἰσοπολιτεία καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία, γιὰ τὴν ὁποία ὀμιλεῖ τὸ Τουρκικὸ Σύνταγμα, ἰσχύει μόνον στὰ χαρτιά;... Ἐπειδὴ εἴμεθα Χριστιανοί, δὲν μπορούμε ν’ ἀσκῆσουμε ἐλευθέρως τὰ δικαιώματά μας;».

Χαρακτηριστικῶς ὁ Παναγιώτατος προσέθεσεν: «Δὲν εἴμεθα ἐμβόλμοι, μεταφτυεμένοι ἢ παρείσακτοι. Εἴμεθα τὸ γηγενὲς στοιχεῖον αὐτοῦ τοῦ τόπου. Ἐδῶ γεννηθήκαμε καὶ ἐδῶ θὰ κοιμηθούμε, περιμένοντας τὴν τῶν πάντων Ἀνάστασιν... Ἐχω καθήκον καὶ ὑποχρέωσιν νὰ

καταγγείλω ὅτι δὲν γίνονται σεβαστὰ τὰ δικαιώματά μας».

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ἀναφερόμενος στίς δηλώσεις τοῦ Παναγιωτάτου, δήλωσε: «Ὅλος ὁ Ἑλληνισμὸς ὁπωσδήποτε συμερίζεται τὴν ἀνησυχίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου γιὰ τὸ θέμα τῆς Χάλκης καὶ τοῦ συμπαρίσταται. Ἡ Ἐκκλησία μας ἐκδηλώνει τὴν συμπαράστασή της στὸν ἀγῶνα ποὺ γίνεται γιὰ τὴν ἐπιβίωση τῆς Σχολῆς».

Εἶναι ἐλπιδοφόρον, ὅτι ἡ διαμαρτυρία τοῦ Σεπτοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶχε διεθνή ἀπήχησιν καὶ ἔφερε κάποιον ἀποτέλεσμα στὴ στάσι τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως.

«Συμπεράσματα καὶ Μηνύματα ἐκ τῆς Παμμοναστικῆς Συνάξεως»

Σὲ προηγούμενο τεύχος τοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία» ἀναφέραμε τὴν «Παμμοναστικὴ Σύναξι», ἡ ὁποία συνεκλήθη μὲ πρωτοβουλίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μεγάρων καὶ Σαλαμίνας κ. Βαρθολομαίου. Πρέπει στὰ ἤδη λεχθέντα νὰ προσθέσωμε, ὅτι οἱ εἰσηγήσεις καὶ συζητήσεις, ποὺ ἔγιναν στὴ Σύναξι, — ὡς ἐπισημαίνει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νικοπόλεως κ. Μελέτιος στὰ ὑπ’ αὐτοῦ διατυπωθέντα «Συμπεράσματα καὶ Μηνύματα ἐκ τῆς Παμμοναστικῆς Συνάξεως» —, κατέστησαν φανεροὺς τοὺς στόχους καὶ τὰ γνωρίσματα τῶν «ὄντως μοναχῶν»: ὑπέμνησαν, ὅτι «τὸ κάθε μοναστήρι, — σὰν κύτταρο τοῦ μεγάλου πνευματικοῦ ἱατροῦ, ποὺ εἶναι ἡ μία ἁγία Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ —, εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα ἱατεῖο ψυχῶν», καὶ ὑπεγράμμισαν τὴν ἀνάγκη τῆς καταπολεμήσεως τοῦ «παλαιοῦ ἀνθρώπου», «τῆς βιώσεως τοῦ μυστικοῦ νοήματος τῆς μοναχικῆς ζωῆς», δηλ. τῆς «ζωῆς ἐν Χριστῷ καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ», καὶ τῆς πραγματώσεως τῶν μοναχικῶν ἀρετῶν.

Χαρακτηριστικῶς ὁ Ἅγιος Νικοπόλεως στὰ ὑπ’ αὐτοῦ ἐπισημανθέντα ἐκ τῆς Συνάξεως «Συμπεράσματα» προσθέτει καὶ τὰ ἐξῆς: «Ἐχαρήκαμε, κυριολεκτικῶς, ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα μας καὶ ἀγαλλιάσεως ἡ καρδιά μας, ἀπὸ τὴν διαπίστωση, ὅτι μὲ τὴν χάρη καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου αἱ ἀνὰ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Μεγάρων καὶ Σαλαμίνας Ἱερὸς Μονὲς εὐδρομοῦν καὶ ἀνθούν, δίνοντας ζωντανὴ μαρτυρία, ὅτι τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἐπιφέρεται καὶ σήμερον ἐπάνω

τοῦ ὕδατος τοῦ σημερινοῦ καὶ ἀλλοτριωμένου κόσμου καὶ ὅτι, κατ' ἐπέκταση, "οὐκ ἀπόσαστο Κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ" (Ρωμ. ια', 2), ἀφοῦ προσφέρουν συνεχῶς περισσότερους κήρυκες πίστεως, ποὺ μὲ τὴν σιωπὴ τους κηρύττουν πρὸ εὐγλωττα τὴν ἀνάγκη γιὰ μετάνοια, ἐπιστροφή καὶ πίστη στὸν ἕνα καὶ μοναδικὸ Σωτῆρα, Κύριο καὶ Λυτρωτὴ Ἰησοῦν Χριστόν. Δοξάζουμε τὸν Κύριό μας, γιὰ τὸ ἴδιο ἰσχύει γιὰ ὁλόκληρη τὴν περιοχὴ τῆς ἁγίας Τοπικῆς Ἐκκλησίας μας, γιὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος, γιὰ τὸ Σινᾶ, καὶ γιὰ τὶς ἄλλες ἅγιες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ ἰδιαίτερα γιὰ τὶς Ἐκκλησίες τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς Ρωσίας...».

Ἄλλὰ στὰ ἀξιόλογα «Συμπεράσματα» τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικοπόλεως κ. Μελετίου πρέπει νὰ ἐπανέλθουμε.

Ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς καὶ Εὐρωπαϊκὴ Δύσις

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἔκαμε σὲ ὁμιλία Του στὶς Σέρρες ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὶς σχέσεις τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Δύσεως, τόνισας τὰ ἑξῆς:

«Μέχρι πρό τινος δὲν εἶχαμε ἀντιληφθεῖ καὶ ἐμεῖς οἱ ἴδιοι τὴ δύναμη τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καὶ δὲν βλέπαμε αὐτὸ ποὺ ἀναζητούσαν ἀπὸ ἐμᾶς οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης, ὅταν γίναμε ἐταῖροι τους, ἀλλὰ παρουσιαστήκαμε σ' αὐτοὺς ὡς ἐπαίτες. Κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια, ὅμως, ὅλοι πλέον ἀναγνωρίζουν τὴν ἀξία τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς Παράδοσης. Ἡ Δύση διέρχεται χειρότερη κρίση ἀπὸ αὐτὴ ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ ἑλληνικὸς λαός, καθὼς στερεῖται ἥθους, πολιτισμοῦ καὶ πνεύματος. Ἡ Ὁρθοδοξία μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει τὴ βάση τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Εὐρώπης».

«Μαξίμιον Πνευματικὸν Κέντρον» στὶς Σέρρες

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐγκαινίων τοῦ Μαξιμίου Πνευματικοῦ Κέντρου, τὰ ὁποῖα ἐτέλεσε στὶς Σέρρες, ἐτόνισεν, ὅτι τὸ Κέντρον τοῦτο θὰ εἶναι «πρωτανεῖον τῶν πνευμάτων καὶ τῶν ἀρετῶν καὶ ἔργον πανελληνίας πρωτοτυπίας».

Στὴ συνέχεια ὁ Μακαριώτατος, ἀφοῦ υπέ-

μνησεν ὅτι τὸ κόστος κατασκευῆς τοῦ Κέντρου, ποὺ ἀνέρχεται σὲ 120 ἑκατομμύρια δραχμῶν, καλύφθηκε ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τὴν προσφορὰ τῆς προσωπικῆς περιουσίας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σερρών κ. Μαξίμου καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν ἀρχιερατεία του, εἶπεν, ὅτι πρέπει νὰ προβάλλεται τὸ γεγονός αὐτό, «γιὰ νὰ μὴ νομίσει ὁ κόσμος ὅτι οἱ δεσποτάδες βγάζουν ἑκατομμύρια», ἐνῶ παραλλήλως διακήρυξε ὅτι «τὸ παράδειγμά του θὰ πρέπει νὰ τὸ ἀκολουθοῦν, ὅσον βρίσκονται ἐν ζωῇ, οἱ ταγοὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ μὴν περιμένουν οἱ πιστοὶ νὰ πληροφορηθοῦν ἀπὸ τὶς διαθήκες τους ποὺ περιέρχονται οἱ προσωπικὲς τους περιουσίες, σκανδαλίζοντάς τους μὲ ἄστοχες ἐνέργειες καὶ διαθέσεις».

Ἡ προσφορὰ τῶν ἱερέων

Στὴν Χαλκιδική, ὅπου τὴν 19 Νοεμβρίου ἐ.ἔ. μετέβη, προσκεκλημένος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ, Ἀγίου Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Νικοδήμου, ὁ Μακαριώτατος, ἀφοῦ υπέμνησε τὶς ὑπηρεσίες, τὶς ὁποῖες προσφέρουν οἱ ἱερεῖς, εἶπεν:

«Ἀπευθύνω μία παράκληση, ἕνα αἶτημα, μιὰ ἀξίωση πρὸς τοὺς ἀρμόδιους ὑπουργοὺς τῆς κυβερνήσεως καὶ κυρίως πρὸς τὸν ὑπουργὸ Οἰκονομικῶν. Νὰ δώσουν ἀμέσως στοὺς παπάδες τὸ ἐπίδομα παραγωγικότητας, τὸ ὁποῖο ἔχουν δώσει σὲ ὅλους τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἐξαιρώντας προκλητικὰ καὶ χωρὶς καμία δικαιολογία μόνον τὸν ἱερό μας κλήρο ἐπειδὴ κάθεται στὶς ἐπάξεις του στὰ ἀκριτικὰ μέρη καὶ ἐπειδὴ ὑπηρετεῖ καὶ διακονεῖ αὐτὸ τὸ λαό».

Χαρακτηριστικῶς ὁ Μακαριώτατος προσέθεσε καὶ τὰ ἑξῆς γιὰ τοὺς ἱερεῖς τῶν χωριῶν: «Τώρα πλέον μὲ τὶς νέες ρυθμίσεις – τὸ ξέρετε αὐτὸ – ἔφυγε ὁ πρόεδρος, ἔφυγε ὁ δάσκαλος, ἔφυγε ὁ γιατρός, ἔφυγε ὁ ἀστυνόμος. Μόνον ὁ παπὰς ἔμεινε γιὰ νὰ σηκώνει τὸ σταυρὸ τοῦ μαρτυρίου. Μόνον ὁ παπὰς μένει. Αὐτὸς θὰ μείνει, ὅμως, μέχρι τέλος, γιὰ αὐτὸς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία».

Ε. Δ. Θ.

Σημειώσεις: Στὴν ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ἀποκατάσσει τοῦ Ἀγίου Νεκταρίου καὶ στὶς σχετικὲς τελετές, ποὺ ἔγιναν στὴν Αἴγινα καὶ στὸ Κάιρο, ὅπως καὶ στὸ ταξίδι τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου στὴν Αἴγυπτο θὰ ἀναφεροῦν σχολιά μας στὸ προσεχὲς τεύχος τῆς «Ἐκκλησίας».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς

Ἡμερίδα τῶν ὑπευθύνων τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων γιὰ τὴν Ἐξωτερικὴ Ἱεραποστολὴ ὁργανώθηκε καὶ πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὸ ἀρμόδιο Γραφεῖο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, στὶς 3 Νοεμβρίου 1998. Οἱ ἐργασίες τῆς Ἡμερίδας ἔλαβαν χώρα στὸ Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ἱ. Μονὴ Πεντέλης), κατὰ τὸ ἀκόλουθο Πρόγραμμα:

Μετὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ στὸ Καθολικὸ τῆς Μονῆς, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως κ. Πέτρος προσφώνησε τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο καὶ τοὺς ὑπευθύνους τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, κατόπιν δὲ ὁ Μακαριώτατος κήρυξε τὴν ἑναρξὴ ἐργασιῶν τῆς Ἡμερίδας καὶ ἔδωσε ὁδηγίες καὶ κατευθύνσεις γιὰ τὸ ἐπιτελούμενο, σὲ περισσότερες ἀπὸ 20 χώρες, ἱεραποστολικὸ ἔργο. Ὁ Αἰδεσιμολ. π. Κων. Στρατηγόπουλος, ὑπεύθυνος τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς ἀνέπτυξε τὸ θέμα «Ἀφειρηγία καὶ προτάσεις συνεργασίας», ἐκπρόσωποι τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων διετύπωσαν διάφορες προτάσεις, ἔγινε ἐκτεταμένη συζήτηση, συνόψιση πρακτικῶν συμπερασμάτων καὶ καθορίστηκε ὁ τρόπος τῆς ἐφεξῆς συνεργασίας. Μὲ δείπνο ἔληξε ἡ ἐπιτυχημένη αὐτὴ Ἡμερίδα.

Ε. Π. Α.

Ἱερὰ Μητρόπολις Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας

Στὰ πλαίσια ἐορτασμοῦ τοῦ ἔτους Ὁσίου Λεοντίου τὸ Σάββατο ἑσπέρας 14 Νοεμβρίου, μὲ συμμετοχὴ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ πλήθους πιστῶν, ἐγένετο ὑποδοχὴ τῆς Τιμίας Κάρας τοῦ Ὁσίου Λεοντίου, ἔμπροσθεν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Αἰγίου καὶ στὴ συνέχεια ἐν πομπῇ μετεφέρθη στὸν Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ Φανερωμένης Αἰγίου, ὅπου ἐτελέσθη Μέγας Πανηγυρικὸς Ἑσπερινὸς μετ' ἀρτοκλασίας καὶ ἐτέθη πρὸς προσκύνηση ἡ Τιμία Κάρα.

Τὴν ἐπομένῃ, Κυριακῇ, στὸν κατάμεστο ἀπὸ πιστοὺς Μητροπολιτικὸ Ναὸ Φανερωμένης Αἰγίου ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὸ Συλλεῖτουργο χοροστατούντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου καὶ τοῦ Ποιμενάρχου μας κ. Ἀμβροσίου, κατὰ τὴ διάρκειά του ὁποίου ἐκήρυξε τὸ Θεῖο Λόγο ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης. Ἀνεφέρθη στὸ βίβιο τοῦ Ὁσίου Λεοντίου καὶ τὸν τόπο καταγωγῆς του ἐκ Σπάρτης

ποῦ ἀπετέλεσε τὴ γέφυρα ἐνώσεως τῶν δύο Μητροπόλεων.

Περὶ τὴν μεσημβρία στὸν «Οἶκο Εὐγηρίας Αἰγίου (ὁ Ἅγιος Χαράλαμπος)» ἀπὸ τὴν Ἑνορία Φανερωμένης παρετέθη γεῦμα πρὸς τοὺς φιλοξενουμένους.

— Τὴν Κυριακῇ 15 Νοεμβρίου ἐνεκαινιάσθη ἡ ἱεραποστολικὴ δραστηριότης τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας μὲ τὴν ἑναρξὴ τῶν ἐσπερινῶν ὁμιλιῶν, ποὺ πραγματοποιοῦνται στὴν Αἴθουσα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κάθε Κυριακῇ ἑσπέρας.

Μετὰ τὸν καθιερωμένο ἀγιασμὸ μίλησε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας μὲ θέμα: «Καὶ τώρα στὴν ἀφειρηγία μιᾶς νέας δεκαετίας». Ὁ Σεβασμιώτατος ἀπλὰ καὶ κατανοητὰ, μὲ αἶσθημα εὐθύνης ἀνεφέρθη στὸ ἔργο ποῦ ἐπιτελέσθη κατὰ τὶς δύο πρώτες δεκαετίες ποιμαντικῆς διακονίας του στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη.

Ἡ πρώτη δεκαετία ἀφιερῶθη στὴ γνωριμία μὲ τὸ ποίμνιό του, στὴν ὁργάνωση τοιῶν δραστηριότητος - φιλανθρωπίας - ὑποτροφῶν - νεότητος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὴν κυριακῇ ἀνέγερση Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων, ἦτοι: Γραφείων Ἱερᾶς Μητροπόλεως, Καλλιμανοπουλείου Ἐκκλησιαστικοῦ Διακονικοῦ Κέντρου (Γηροκομείου Καλαβρύτων), Οἴκου Εὐγηρίας Αἰγίου (Ὁ Ἅγιος Χαράλαμπος) καὶ Σχολείου παιδῶν μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες, Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου καὶ Ἐπισκοπικοῦ Μεγάρου, Κατασκηνώσεων κ.λπ.

Ἡ δευτέρη δεκαετία ἀφιερῶθη στὴν κοπιαστικὴ προσπάθεια ἀνευρέσεως οικονομικῶν πόρων γιὰ τὴν λειτουργία τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰδρυμάτων, τὰ ὁποῖα λειτουργοῦν μὲ ὑποδειγματικὸ τρόπο καὶ προσφέρουν στέγαση καὶ θαλπωρὴ σὲ πολυαριθμοὺς τροφίμους. Ἐπίσης ἀνεφέρθη στὸ σχεδιασμὸ καὶ τρόπο ζωῆς γιὰ τὴν ἐπομένη δεκαετία, τὴν ὁποία ἐπιθυμεῖ νὰ ἀφιερῶση πρὸς τὸν ἄνθρωπο γιὰ ψυχικὴ ἐτοιμασία καὶ νὰ βρεθῆ πρὸς τὸν κοινὸν στὸ ποίμνιό του, στὸ σπιτί καὶ τὴ δουλειά, ἐπιλύοντας πνευματικὰ θέματα.

Τέλος συνέστησε στοὺς πιστοὺς νὰ ἀποδεχθοῦν τὴν νέα προσπάθεια καὶ νὰ ἀνταποκριθοῦν στὸ πνευματικὸ κάλεσμα.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ἱερὰ Μητρόπολις Χίου

Μὲ ιδιαίτερη μεγαλοπρέπεια καὶ ἐθνικὴ ἑξαρση ἐορτάσθηκε στὴν Ἱ. Μητρόπολη Χίου ἡ μνήμη τῶν πολιούχων Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου καθὼς καὶ ἡ ἀπελευθέρωση τοῦ νησιοῦ ἀπὸ τὴν ὀθωμανικὴ τυραννία τὸ 1912.

Κατὰ τὸν Μέγα Ἀρχιερατικὸ Ἑσπερινὸ χοροστάτησε ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσσῶν κ. Διονύσιος καὶ ἀκολούθησε πάνδημος Λιτανεία τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνης τῶν Ἁγίων ἕως τὴν Κεντρικὴν Πλατείαν τῆς πόλεως, ὅπου ὁ Σεβασμιώτατος ἐδεήθη ὑπὲρ τῶν πεσόντων διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς νήσου. Τὴν κυριώνημον ἡμέραν, 11ην Νοεμβρίου, ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὴ θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Χίου κ. Διονυσίου πλαισιουμένου ὑπὸ πλήθους ἱερέων καὶ διακόνων.

Κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν ἀνεγνώσθη ἐμπνευσμένη καὶ μεστὴ περιεχομένου Ἑόρτιος Ἐγκύκλιος τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἔψαλε δὲ ὁ Ἄρχων Πρωτοψάλτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ. Λεωνίδας Ἀστέρης καὶ ἡ Χορωδία Ἱεροψαλτῶν Χίου «Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς» ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Ἄρχοντος Μουσικοδιδασκάλου κ. Κωνστ. Καλαμπόκα.

Ἐν συνεχείᾳ ἐψάλη Δοξολογία γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Χίου, παρόντος τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κυρίου Κωνσταντίνου Δ. Στεφανοπούλου. Στὸ πέρασ τῆς Δοξολογίας ὁ Σεβασμιώτατος ἐπέδωσε στὸν κύριον Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας τὸν Χρυσὸν Σταυρὸν τοῦ Ἁγίου Ἰσιδώρου εὐχόμενος νὰ τὸν κρατῆν ἕως τὸ ἔργον του.

Οἱ ἱερεῖς ἀκολουθίες μετεδόθησαν ἀπὸ τὸν Ρ/Σ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

(Ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως)

Ὁ ἐορτασμὸς τοῦ προστάτου τῶν δικαστῶν Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου

Μὲ τὴν φιλόφρονα συμπαραστάση τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου ἔγινε ἐφέτος ἡ δωδεκάτη πανηγυρικὴ ἐπετειακὴ ἡμερίδα πανελληνίου ἐορτασμοῦ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου προστάτου τῶν Δικαστῶν.

Ἡ Ἐνωση Δικαστῶν καὶ Εἰσαγγελέων (Πρόεδρος ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Κωνσταντίνος Λυμπερόπουλος καὶ Γενικὸς Γραμματέας ὁ Ἐφέτης κ. Χαράλαμπος Ἀθανασίου), ὁ Σύνδεσμος Ἀνωτάτων καὶ Ἀνωτέρων Δικαστικῶν Λειτουργῶν (Πρόεδρος ὁ Ἀρεοπαγίτης κ. Χαράλαμπος Γεωργακόπουλος καὶ Γενικὸς Γραμματέας ὁ Ἀρεοπαγίτης κ. Λεάνδρος Ρακιντζῆς) καὶ ἡ Ἐνωση Εἰσαγγελέων (Πρόεδρος ὁ Ἀντεισαγγελέας Ἐφετῶν κ. Βασίλειος Μαρκῆς καὶ Γενικὸς Γραμματέας ὁ κ. Χρῆστος Μαργκογιαννάκης Εἰσαγγελέας Πρωτοδικῶν) ἀπέστειλαν τὴν πανηγυρικὴ πρόσκληση μὲ τὸ πρόγραμμα τοῦ ἐορτασμοῦ μὲ τὴν χορηγία ἐκτυπώσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὴν Θεία Λειτουργία, ἐγκρίσει τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου, τέλεσε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος, στὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, κλι-

τος Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου.

Ὁ Σεβ. Φθιώτιδος κ. Νικόλαος μίλησε ἐπικαίρως ἐνῶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐνωσης Δικαστῶν καὶ Εἰσαγγελέων κ. Κωνσταντίνος Λυμπερόπουλος, Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, εὐχαρίστησε τὸν Σεβασμιώτατο ἀναφερθεὶς σὲ συντομία στὸ ἱστορικὸ τῆς καθιερώσεως τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, τοῦ ὁποίου καὶ τὸ καθιερωθὲν Ἀρχιερατικὸν ἐγκόλπιον προσέφερε στὸν Σεβασμιώτατο κ. Νικόλαο.

Στὴν Θεία Λειτουργία ἔψαλε ἡ πολυμελὴς Χορωδία Δικαστῶν καὶ Εἰσαγγελέων (δεξιὸς χορὸς) ὑπὸ τὸν Χοράρχη Ἄρχοντα Πρωτοψάλτη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κ. Θεόδωρο Τόλια, Ἀντιπρόεδρο τοῦ Ἀρείου Πάγου, καὶ τὸν Ἐφέτη (ἀριστερὸς χορὸς) κ. Δημήτρη Κανελλόπουλο, Ἱεροψάλτη τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν.

Μετὰ τὴν Θεία Λειτουργία ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καὶ ὁ Ἱερὸς Μητροπολιτικὸς Ναὸς παρέθεσαν δεξίωση στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο. Τοὺς προσερχομένους καλωσόρισε ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Πρωτοπρεσβύτερος κ. Θωμᾶς Συναδινὸς συμπαριστάμενος ἀπὸ τὸν Σύμβουλο Ἐπικοινωνίας τῶν Δικαστικῶν καὶ Εἰσαγγελικῶν Ἐνώσεων κ. Ἰωάννη Ν. Παπαμιχαλάκη.

Τοὺς ἐορτάζοντες Δικαστὲς καὶ Εἰσαγγελεῖς ὑπεδέχθη καὶ συνεχάρη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστοδούλος, ὁ ὁποῖος συνομίλησε μὲ ἐγκαρδιότητα πολλὴ ὥρα καὶ μὲ ὄλους.

Κατὰ παράδοση, τὸ ἀπόγευμα τῆς κυριωνύμου ἡμέρας ὁ Δήμος Ἀθηναίων ὀργάνωσε στὴν αἴθουσα τελετῶν τοῦ Δημαρχείου Ἀθηνῶν πανηγυρικὴ συνάντηση κατὰ τὴν διάρκειά τῆς ὁποίας προσεφάνησε τοὺς ἐορτάζοντες Δικαστὲς καὶ Εἰσαγγελεῖς ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Δημήτρης Ἀβραμόπουλος, ἐνῶ ἡ κα Ἑλλη Εὐαγγελίδου, Ἀντιπρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Πολιτισμικοῦ Ὄργανισμοῦ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων παρουσίασε τὴν ἐτήσια ἔκδοσή τοῦ πανηγυρικοῦ τεύχους μὲ τὰ περιεχόμενα γιὰ τὸν ἐορτασμὸ στὸν Δήμο Ἀθηναίων τοῦ περασμένου χρόνου.

Ἀκολούθως χαιρετισμὸ ἀπήθυνε ὁ Ἀρεοπαγίτης κ. Χαράλαμπος Γεωργακόπουλος, Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἀνωτάτων καὶ Ἀνωτέρων Δικαστικῶν Λειτουργῶν.

Εἰσαγωγή στὸ θέμα τοῦ πανηγυρικοῦ λόγου: «Ἡ θεολογικὴ προσέγγιση τοῦ Δικαίου» καὶ βιογραφικὴ παρουσίαση τοῦ προσκεκλημένου ὁμιλητῆ Ἀντιπροέδρου τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας κ. Ἀναστασίου Μαρίνου, ἔκανε ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐνωσης Εἰσαγγελέων κ. Βασίλειος Μαρκῆς, Ἀντεισαγγελέας Ἐφετῶν Ἀθηνῶν.

Ἀκολούθησε δεξίωση ὑπὸ τοῦ Δημάρχου Ἀθηναίων κ. Δημήτρη Ἀβραμόπουλου πρὸς τιμὴν τῶν ἐορταζόντων κ.κ. Δικαστικῶν καὶ Εἰσαγγελικῶν Λειτουργῶν.

Ένημερωτικά αναφέρθηκαν στον έορτασμό οί Ραδιοφωνικοί Σταθμοί τής Έκκλησίας τής Ελλάδος και τής Ίεράς Μητροπόλεως Πειραιώς.

I.N.P.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΊΑδελφότης ΊΟφφικιάλων
«Παναγία ή Παμμακάριστος»

Κατά τόν ισχύοντα κανονισμόν όργανώσεως και λειτουργίας τής ΊΑδελφότητος τών ΊΟφφικιάλων τής ΊΑγίας του Χριστού Μεγάλης Έκκλησίας «Παναγία ή Παμμακάριστος», εισηγουμένου τής Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου Α΄ πρός τήν ΊΑγίαν και ΊΕράν Σύνοδον του Οικουμενικού Πατριαρχείου, άπεφασίσθη κατόπιν τής λήξεως τής θητείας του προηγουμένου Διοικητικού Συμβουλίου, ό διορισμός νέου, του όποιου ή θητεία άφορά τήν χρονικήν περίοδον από τόν Μάϊον 1998 έως τόν Μάϊον 2001.

Τό νέο Διοικητικό Συμβούλιο έχει τήν ακόλουθη σύνθεση: Πρόεδρος: Παπαμιχαλάκης Ίωάννης, Άρχων Μ. Ύπομνηματογράφος, Άντιπρόεδρος: Δαφέρμος Κωνσταντίνος, Άρχων Μ. Πρωτέκδικος. Γενικός Γραμματεύς: Άρβανίτης Άθανάσιος, Άρχων Μ. Δικαιοφύλαξ. Ταμίας: Λεβέντης Κωνσταντίνος, Άρχων ΊΟρφανοτρόφος. Έφορος Δημοσ. Σχέσεων: Πέτρον Γεώργιος, Άρχων Έκδικος. Σύμβουλοι: Άναγνωστόπουλος Βασίλειος, Άρχων Διδάσκαλος τής Έκκλησίας. Λαρεντζάκης Γεώργιος, Άρχων Πρωτονοτάριος. Μαντζαρίδης Γεώργιος, Άρχων Δεπουτάτος. Πιλαφίδης Ίάσων, Άρχων Έκδικος. Έξελεγκτική Έπιτροπή: Δημήτρης Κοντομηνάς, Άρχων Πρωτέκδικος. Άνδρέας Ποταμιάνος, Άρχων Μ. Δεπουτάτος. Γεώργιος Χριστόπουλος, Άρχων Μ. Ρήτορας.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΊΗ Ίστορική - Θεολογική Έπιτροπή του Βατικανού, ή όποία προετοιμάζει τούς έορτασμούς του έτους 2000, ώργάνωσε στην Ρώμη Συνέδριο πρός έπανεξέταση τών άποφάσεων τής Ίεράς Έξετάσεως. ΊΟ Πάπας Ίωάννης - Παύλος Β΄, άπευθυνόμενος πρός τά μέλη του Συνεδρίου, είπεν, έκτός τών άλλων, τά εξής: «Σάς εύχαριστώ για τήν προθυμία και τή συμβολή σας στην προετοιμασία του έπιχειμένου Ίωβηλαίου έτους και για τήν ένασχόλησί σας με τó ασφαλώς όχι απλό, αλλά ένδιαφέρον για τήν έποχή μας θέμα... Δέν είναι δύσκολο να κατανοήσωμε, ότι τó θέμα (τής Ί. Έξετάσεως), που θα εξετάσετε, άπαιτεί έπιμελή διάκρισι και σημαντική γνώσι τών ιστορικών γεγονότων. ΊΗ άπαραίτητη συμβολή τών ιστορικών έρευνήτων θα βοηθήσει ασφαλώς τούς θεολόγους να προβούν σε άκριβέστερη άξιολόγησι του φαινομένου τούτου, τó όποιον άκριβώς ένεκα τής πολυπλοκότητος του πρέπει να έρευνήθι με εύσυνειδησίαν... Τó πρό-

βλημα τής Ί. Έξετάσεως άνήκει σε πολυσυζητούμενο τμήμα τής Έκκλησιαστικής Ίστορίας και ήδη στο παρελθόν έχω παρακινήσει τούς Χριστιανούς να τó εξέτάσουν είλικρινώς και όρθώς. Στο Άποστολικό μου Γράμμα Tertio millennio adventere είπα κατά λέξιν: «Ένα άλλο όδυνηρό κεφάλαιο, στο όποιο τά τέκνα τής Έκκλησίας πρέπει να επανέλθουν με καρδιά έτοιμη για μετάνοια, είναι ή ίδίως σε μερικούς αιώνες έμφανισθείσα ένδοτικότης για τή χρησιμοποίησι στην ύπηρεσία τής άληθείας μεθόδων τής μισαλλοδοξίας ή και τής βίας (άρ. 35)».

—Οί Φραγκισκανίδες μοναχές τής Βαυαρίας άπεφάσισαν να ιδρύσουν θυγατρικό μοναστήρι στο Βελίπογε τής Βορείου Άλβανίας.

—ΊΗ «Άγία Έδρα» χαιρέτησε τήν άπόφασι του ΊΟργανισμού ΊΗνωμένων Έθνών να όνομάση τó έτος 2000 ως «Διεθνές Έτος τής ειρήνης». ΊΟ μόνιμος παρατηρητής τής «Άγίας Έδρας» στον ΟΗΕ (Ν. Ύόρκη) Άρχιεπίσκοπος Renato Raffaele Martino χαρακτήρισε τήν άπόφασι ως σημείον για τήν έλευσι μιάς νέας χιλιετίας, στην όποία θα άποφεύγωνται πολεμικές συγκρούσεις και θα έπικρατή ό «πολιτισμός τής ειρήνης» με ειρηνική συνύπαρξι διαφόρων λαών και πολιτιστικών παραδόσεων. Προϋπόθεσις για τήν παραδοχή τών άλλων και για τόν σεβασμό τών άνθρωπίνων δικαιωμάτων είναι ή άλήθεια. Γι΄ αυτό έχου μεγάλη ευθύνη τά Μέσα Μαζικής Έπικοινωνίας να μεταδίδου άληθείς πληροφορίες από όλον τόν κόσμο. ΊΗ «Άγία Έδρα», —προσέθεσεν ό ΡΚαθολικός Άρχιεπίσκοπος—, συμμετέχει στις προσπάθειες του ΟΗΕ να άναπτύξη περαιτέρω τις φιλικές σχέσεις μεταξύ τών κρατών και να λύση τά οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και άνθρωπιστικά προβλήματα έπί διεθνούς έπιπέδου.

—ΊΟ Πάπας Ίωάννης - Παύλος Β΄ σε όμιλία του τόνισε ότι πρέπει ν΄ άναπτύξωμε «ένα πολιτισμόν και πολιτικήν τής άλληλεγγύης».

—Οί Γερμανοί ρωμαιοκαθολικοί έπίσκοποι όμοφώνως κατεδίκασαν τó να εξισωθή νομοθετικώς ό γάμος με τις έκτός του γάμου μορφές τής συμβίωσης τών δύο φύλων.

—ΊΟ Πρόεδρος του Παπικού Συμβουλίου για τόν Διαθρησκειακό Διάλογο, έξ άφορμής τής ένδοϋστικής έορτής Diwali, σε χαιρετιστήριο μήνυμά του τόνισε, ότι οί Hindus και οί ΡΚαθολικοί καλούνται ν΄ άγωνισθούν από κοινού για τήν άντιμετώπισι τών «σημερινών δραματικών κρίσεων» και να δώσουν «στήν άνθρωπότητα νέαν έλπίδα».

—ΊΟ Πάπας Ίωάννης - Παύλος Β΄, προσφωνών τις ήγούμενες, που έλαβαν μέρος στο «Διεθνές Συμπόσιο τών Βενεδικτινών γυναικών» είπεν, έκτός τών άλλων, ότι ό «Κανών» (Regula), τόν όποιον (Σημ. υπό τήν έπίδρασι τής Άνατολικής μοναστικής παραδόσεως) έγραψεν ό άγιος Βενέδικτος, άποπνέει τó

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 102/1998

Περὶ καθιερώσεως εἰσφορᾶς 5% «ὑπὲρ τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου» εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

- 1) Τὴν διάταξιν τοῦ ἐδαφίου ε' τοῦ ἀρθροῦ 4 τοῦ Ν. 590/1977.
- 2) Τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 59 τοῦ Ν. 590/1977.
- 3) Τὴν ἀνάγκην ἐξευρέσεως πόρων διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου.
- 4) Τὴν ἀπὸ 8.10.1998 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ΨΗΦΙΖΕΙ

τὸν ὑπ' ἀριθμ. 102/1998 Κανονισμόν Αὐτῆς ἔχοντα οὕτω:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 102/1998

ΠΕΡΙ ΚΑΘΙΕΡΩΣΕΩΣ ΕΙΣΦΟΡΑΣ 5% «ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ» ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥΣ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἄρθρον 1

Εἰς τοὺς Προϋπολογισμοὺς ἀπάντων τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος λειτουργούντων βάσει Κανονισμῶν ἢ Κανονιστικῶν Διατάξεων τῆς Ἱεράς Συνόδου Ἱερῶν Προσκυνημάτων ἀναγράφεται ἀπὸ 1.1.1999 ὑποχρεωτικῶς κονδύλιον 5% ἐπὶ τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων αὐτῶν «ὑπὲρ τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου τῆς Ἐκκλησίας».

Ἄρθρον 2

Εἰς τὸ Γραφεῖον Λογιστηρίου τοῦ Οἰκονομικοῦ Τμή-

ματος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Οἰκονομικῶν (Ε.Κ.Υ.Ο.) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀνατίθεται ἢ παρακολούθησις καὶ ἡ εἰσπράξις τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀρθρῷ καθιερωθείσης εἰσφορᾶς.

2. Ἡ ὡς ἄνω εἰσφορά, μὲ εὐθύνην τῆς Διοικήσεως τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων, ἀποστέλλεται ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαπενθημέρου ἐκάστου ἐξαμήνου εἰς τὸν εἰδικὸν «ὑπὲρ τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου» λογαριασμόν τῆς Ἱεράς Συνόδου.

Ἄρθρον 3

Πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸν παρόντα Κανονισμόν καταργεῖται.

Ἄρθρον 4

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν Ἱερῶν Προσκυνημάτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἄρθρον 5

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀρχεῖται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου 1998

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Δανιὴλ Πουρτσουκλῆς

πνεῦμα τῆς φιλοξενίας, θεμελιώνει στὴν πίστι, ὅτι ὁ ἄλλος δὲν εἶναι ἐχθρὸς, ἀλλ' ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος ἐρχεται ὡς φιλοξενούμενος... Στὸν Κανόνα τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου βρισκομε μίαν τάξι, ἢ ὁποία εἶναι αὐστηρή, ἀλλ' ὄχι σκληρή, ἓνα φῶς, τὸ ὁποῖο εἶναι λαμπρὸ, ἀλλ' ὄχι ψυχρὸ καὶ μίαν πληρότητα, ἢ ὁποία εἶναι ἀπόλυτη, ἀλλ' οὐδέποτε καταπιεστική...».

Ε. Δ. Θ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Τὸ γνωστὸ Δελτίον Οἰκουμενικῆς Ἐπικαιρότητος «Ἐνημέρωσις» μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γαλλίας κ. Ἱερεμίου, συνήλθε στὴ βελγικὴ πόλιν Βάαλμπεκ, ἀπὸ 8 ἕως 13 Σεπτεμβρίου 1998, ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν (ΚΕΚ).

Ἐνα ἀπὸ τὰ κύρια μελήματα τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς ἦταν ἡ ὁλοκλήρωσις τῆς διαδικασίας συγχωρεύσεως τῆς «Πανευρωπαϊκῆς Διεκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ Κοινωνίας» μὲ τὸ ΚΕΚ, σύμφωνα μὲ τὶς ἀποφάσεις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ ΚΕΚ στὸ Γκράτς, τὸν Ἰούνιο τοῦ 1997. Μὲ τὴ συγχώνευσιν αὐτῆ, ἡ ἀνωτέρω Πανευρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ μεταβάλλεται σὲ «Ἐπιτροπὴ τοῦ ΚΕΚ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ Κοινωνίας».

Τὸ νέο τοῦτο σῶμα θὰ ἐξυληρετῆται ἀπὸ δύο Γραφεῖα στὶς Βρυξέλλες καὶ τὸ Στρασβούργο, διατηρώντας μολαταῦτα ἓνα ἐπιτελικὸ στέλεχος του, δίκην συνδέσμου, στὴν ἐν Γενεύῃ ἔδρα τοῦ ΚΕΚ.

Ἀρμοδιότης τῆς νέας αὐτῆς Ἐπιτροπῆς θὰ εἶναι ἡ παρακολούθησις τῶν ἐξελιξέων στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωσις καὶ στὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο καὶ ἡ συμπαραστάσις τῶν Ἐκκλησιῶν μελῶν σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν εὐρωπαϊκὴ ὁλοκλήρωσι, τὴν ἀσφάλεια, τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, τὴν θρησκευτικὴ ἐλευθερία, τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, τὸν ρόλο τῆς Ἐκκλησίας στὴν ὕφεσι τῶν πολιτικῶν καὶ φυλετικῶν διενέξεων κ.λπ.

Ἡ προσεχὴς συνεδρία τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΚΕΚ θὰ συνέλθῃ στὸ Νύμποργκ τῆς Δανίας τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1999, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὶς ἐορτὲς τῆς τεσσαρακονταετίας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πανευρωπαϊκοῦ αὐτοῦ Ὄργανισμοῦ στὴν ἀνωτέρω πόλιν.

— Τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τοῦ Δεκεμβρίου (1998) συνέρχεται στὴ Χαράρε τῆς Ζιμπάμπουε ἡ Ἡ' Γεν. Συνέλευσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἢ ὁποία συμπίπτει μὲ τὸν ἐορτασμόν τῆς 50ετηρίδος αὐτοῦ. Σὲ προσεχῇ τεύχη θὰ παρουσιάσωμε Χρονικὰ καὶ Σχόλια γιὰ τὴ Συνέλευσι αὐτῆ.

Ε.Δ.Θ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Μητρόπολις Τρίκκης και Σταγών

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀχλαδοχωρίου καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Τρικάλοις τῆ 5ῃ Νοεμβρίου 1998

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγών ΑΛΕΞΙΟΣ

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Ἀγ. Παρασκευῆς Ἀετοῦ, 2) Ἀγ. Παρασκευῆς Ἀθαμανίας, 3) Ἀγ. Νικολάου Πολυνερίου, 4) Κοιμήσεως Θεοτόκου Μεσοχώρας, 5) Ἀγ. Πάντων Βαθυρρεύματος, 6) Προφ. Ἡλιοῦ Δέσης, 7) Ἀγ. Νικολάου χωρίου Ἀγίου Νικολάου

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Τρικάλοις τῆ 20ῇ Νοεμβρίου 1998

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγών ΑΛΕΞΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Κοιμήσεως Θεοτόκου Καρβελᾶ, 2) Κοιμ. Θεοτόκου Προσηλίου Λακωνίας, 3) Ἀγ. Βασιλείου, Ἀγίου Βασιλείου, 4) Ζωοδ. Πηγῆς Μυρσίνης, 5) Γεν. Θεοτόκου Μαραθέας, 6) Ζωοδ. Πηγῆς Λυγερῆα καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Γυθείῳ τῆ 11ῃ Νοεμβρίου 1998

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Κενῆς οὔσης μιᾶς θέσεως Ἱεροκήρυκος τοῦ Ν. 817/1978 τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ, μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Χαλκίδι τῆ 25ῃ Νοεμβρίου 1998

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ υπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

1) Γεν. Θεοτόκου Σκιάθου, 2) β' θέσις Ἀγ. Μαρίνης Χαλκίδος, 3) Ἀγ. Ἀθαν. Γαλατσάδων Ἰστιάας, 4) Ἀγ. Παντελ. Καμματριᾶδων Ἰστιάας, 5) β' θέσις Κοιμ. Θεοτόκου Δοκοῦ, 6) Ἀγ. Ἰωάννου Πολυλόφου, 7) Ἀγ. Ζώνης Ἀμελάντων, 8) Ἀγ. Ἀθαν. Δαφνούσης, 9) Ἀγ. Τριάδος Σίμιας, 10) Ζωοδ.Πηγῆς Τσοῦκας, 11) Ἀγ. Ἀναργύρων Χρόνιας, 12) β' θέσις Ἐρετριάς, 13) Ἀγ. Χαραλάμπους Ἑλληνικῶν, 14) Ἀγ. Τριάδος Καμαρίτης, 15) Γεν. Θεοτ. Ἀγ. Ἀννης, 16) Κοιμ. Θεοτ. Ν. Πυργίου Ἰστιάας, 17) Ἀγ. Τριάδος Στροφυλιάς, 18) Γεν. Θεοτόκου Λούτσης, 19) Ἀγ. Δημητρίου Δάφνης, 20) Ἀγίου Γεωργίου Βούνων καὶ

Διακόνων τῶν Ἱ. Ναῶν Ἀγ. Ταξιάρχῶν Χαλκίδος, Γεν. Θεοτόκου Λίμνης, Ἀγ. Ἀναργύρων Λ. Αἰδηψοῦ καὶ Μετ. Σωτήρος Ψαχνῶν

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τών άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Χαλκίδι τή 25η Νοεμβρίου 1998

† Ό Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Ρεθύμνης και Αύλοποτάμου

Τό Μητροπολιτικόν Συμβούλιον τής Ίεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αύλοποτάμου συγκείμενον έκ του Προέδρου αυτού Σεβ. Μητροπολίτου Ρεθύμνης και Αύλοποτάμου κ. Ανθήμου, τών αιδ. π. Ιωάννου Σκαλίδη και π. Σταύρου Τζαγκαράκη, τής πρωτοδίκου κ. Σταματικής Μιχαλέτου, του έκπρ/που τής Δ.Ο.Υ. Ρεθύμνης κ. Κων/νου Δαφνομήλη, του έκκλησιαστικού συμβούλου κ. Γεωργίου Δρανδάκη, παρόντος και του γραμματέως κ. Γεωργίου Σηφάκη,

Συνελθόν

σήμερον τήν 12ην Νοεμβρίου 1998 ήμέραν τής έβδομάδος Πέμπτην και ώραν 10.00 π.μ. εις τὰ γραφεία τής Ίεράς Μητροπόλεως Ρεθύμνης και Αύλοποτάμου κατόπιν τής ύπ' άριθμ. 707/26.10.1998 έγγραφου προσκλήσεως του Σεβ. Μητροπολίτου

Σκεψάμενον Άποφασίζει

Άριθμ. άποφάσεως 21/1998: Έχοντες ύπ' όψιν: α) τήν 8/3.7.1998 άπόφασιν τής ένορίας Άγίου Μάμαντος Μυλοποτάμου με τήν όποίαν ζητείται ή άλλαγή του καθεδρικού Ναού του χωριού, άποφασίζει τήν άλλαγή του καθεδρικού Ί. Ναού Άγίου Γεωργίου άπό τον νεόδμητον Ί. Ναόν του Άγίου Μάμαντος.

Ό,τι άκριβές αντίγραφον έκ του βιβλίου τών πρακτικών

Ρέθυμνον τή 18η Νοεμβρίου 1998

Ό Γραμματεύς
Γεώργιος Σηφάκης, θεολόγος

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Η ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ κατά τούς Έβδομήκοντα (με πρόλογο του Έπισκόπου Χριστουπόλεως Πέτρου, Γεν. Δ/του και έκδοτική επίμελεια Έυαγγέλου Π. Λέκκου), Άθήναι 1997, σχήμα 14X21 έκατ., σσ. 1512 + 2 χάρτες.

«Με τήν παρούσα έκδοση ή Έκκλησία τής Έλλάδος απέκτησε τήν ιδική της Παλαιά Διαθήκη βάσει τής μεταφράσεως τών Έβδομήκοντα (Ο'). Τό κείμενο αυτό έχει γίνει άποδεκτό από τή συνείδηση του έκκλησιαστικού πληρώματος και άπετέλεσε τή βάση θεολογικών συζητήσεων, άρα δε και τών άποφάσεων τών τοπικών και οικουμενικών Συνόδων, και έχει τήν πολλαπλή έγκριση τής Έκκλησίας τής Έλλάδος και του Οικουμενικού Πατριαρχείου τής Κωνσταντινουπόλεως».

Με ευανάγνωστα γράμματα, τυπωμένη σε χαρτί βιβλου και χρυσόδετη βιβλιοδεσία.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ
Τηλ. και Fax 72.18.308

ΕΠΟΙΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ό Άθηνών και πάσης Έλλάδος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

† Ό Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

† Ό Καισαριανής ΓΕΩΡΓΙΟΣ

† Ό Μεσογαίας και Ααυρεωτικής ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Όμότ. Καθηγ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Άρχων Διδάσκαλος του Έυαγγελίου τής Μ.Χ.Ε.
Τακτικόν Μέλος τής «Έυρωπαϊκής Άκαδημίας
τών Έπιστημών και τών Τεχνών»

Έκ του Τυπογραφείου τής Άποστολικής Διακονίας
Ίασιου 1, 11521 Άθήναι, Τηλ. 7210.734
Προϊστάμενος: Σωκράτης Μαυρογόνατος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Έυαγγέλου Δ. Θεοδώρου, *Ή Έκκλησία μέσα στο δημοκρατικό Κράτος.*

Ίεράς Συνόδου, *Έγγραφα προς τούς Ύπουργούς: Έθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Γεω. Άρσένην, Οικονομικών κ. Γιάννον Παπαντωνίου και τόν Ύφυπουργόν Οικονομικών κ. Γεώργιον Δρύν.*

Άρχιεπισκόπου Άθηνών Χριστοδούλου, *Έγκύκλιος ύπ' άριθμ. 8 (Ή Έκκλησία στην Έθνική Άντίσταση).*

Μητροπ. Μεσσηνίας Χρυσοστόμου, *Τό συγγραφικόν έργον του Μητροπολίτου Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων Ίεζεκιήλ Βελανιδιώτου.*

Μητροπ. Αύστριας **Μιχαήλ**, *Φώς Μαρτύρων και Ήρώων φαίνει πάσι.*

Άρχιμ. Άγαθαγγέλου Κ. **Χαραμαντίδη**, *Οί Άρχιγραμματείς τής Ίεράς Συνόδου τής Αύτοκεφάλου Έκκλησίας τής Έλλάδος.*

Πρωτοπρ. Νικ. Γ. **Σκιαδαρέση**, *Οί άλλοδαποι στην Έλλάδα.*

Άριστοτέλη Χρ. **Εύτυχιάδη**, *Βιοηθική και Ίατρική Έρευνα.*

Παρατηρήσεις και Σχόλια.

Έκκλησιαστικά Χρονικά.

Κανονισμός 102/1998 (περι καθιερώσεως εισφοράς ύπερ του Συνδικού Μεγάρου εις τὰ ιερά προσκνήματα).

Παράρτημα.